

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta
Katedra mezinárodního práva

Mezinárodně-právní kontext ovlivňování sportovních událostí

Rigorózní práce

Mgr. Jan Woska

Pověřený akademický pracovník: prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.

Tematický okruh: mezinárodní právo veřejné, mezinárodní sportovní právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 5. února 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou rigorózní práci jsem vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 225 527 znaků včetně mezer.

Ve Washingtonu, DC, dne 5. února 2023

Mgr. Jan Voska

Poděkování

Rád bych poděkoval konzultantovi mé rigorózní práce prof. JUDr. Vladimírovi Balašovi, Csc., za odborné rady a připomínky, jeho vstřícný přístup, čas a zájem, který mi při vypracování práce věnoval. Dále děkuji za podporu své rodině a zvláště mamince, která mi poskytovala zpětnou vazbu na rozpracované kapitoly od počátku až do okamžiku odevzdání práce. Děkuji rovněž JUDr. Monice Pastorkové a Mgr. Tereze Suché za cenné podněty, rady a připomínky, které mi při přípravě práce velmi pomohly.

Obsah

Úvod	1
1. Sport a jeho regulace	4
1.1. Pojem sportu.....	4
1.2. Regulace sportu prostřednictvím neprávních pravidel.....	6
1.3. Sportovní organizace v roli normotvůrce.....	8
1.4. Právní normy a sport	10
1.5. Sport a mezinárodní právo	12
2. Ovlivňování sportovních událostí – pojem, vývoj, charakteristika.....	18
2.1. Hrozba pro sportovní integritu i právem chráněné zájmy	18
2.2. Vymezení pojmu ovlivňování sportovních událostí	21
2.2.1. Určení vhodného pojmu v českém jazyce	21
2.2.2. Definice pojmu ovlivňování sportovních událostí	22
2.2.3. Charakteristické znaky ovlivňování sportovních událostí.....	24
2.3. Sportovní úspěch jako primární cíl ovlivnění sportovní události	26
2.4. Majetková výhoda jako primární cíl ovlivnění sportovní události	28
2.5. Vliv rozmachu sportovního sázení na nárůst případů ovlivňování sportovních událostí	29
2.6. Stručná metodologie ovlivňování sportovních událostí spojeného se sportovním sázením.....	33
2.7. Spolupráce a koordinace zainteresovaných subjektů jako klíč k férovějšímu sportovnímu sázení.....	36

3. Postihování ovlivňování sportovních událostí v rámci sportovního sektoru – judikatura CAS	41
3.1. Jeden problém, různé úrovně	41
3.2. Vybrané příklady z judikatury CAS.....	42
3.3. Shrnutí rozhodovací praxe CAS a výhled do budoucna	45
4. Postihování ovlivňování sportovních událostí prostřednictvím právních předpisů	49
4.1. Úprava kurzového sázení a postihování ovlivňování sportovních událostí spojeného s kurzovým sázením.....	49
4.2. Postihování ovlivňování sportovních událostí dle trestněprávních předpisů.....	53
4.3. Příklady zahraničních přístupů k postihování ovlivňování sportovních událostí prostřednictvím právních předpisů.....	57
5. Mezinárodně-právní dokumenty zaměřené na boj s ovlivňováním sportovních událostí	61
5.1 Úmluva OSN o boji proti korupci.....	61
5.2. Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu.....	63
5.3 Rezoluce OSN.....	65
6. Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí	67
6.1. Nezbytnost přijetí mezinárodní úmluvy.....	67
6.2. Rada Evropy na poli sportu a cesta k Úmluvě	68
6.3. Účel, cíle a rozsah Úmluvy	70
6.3.1. Pojmy.....	72
6.3.2. Aktéři.....	73
6.3.3. Prevence a spolupráce	74
6.3.4. Výměna informací a národní platformy	80

6.3.5. Kriminalizace sportovních událostí.....	81
6.3.6. Ochrana informátorů a mezinárodní spolupráce	83
6.4. Implementace a follow-up orgány	84
7. Vývoj na mezinárodně-právním poli po přijetí Úmluvy, výhled do budoucna a doporučení pro Českou republiku.....	89
7.1. Patová situace na půdě EU	89
7.2. Praktické důsledky patové situace	92
7.3. Nezbytné kroky pro zlepšení současného stavu.....	93
7.3.1. Vyřešení situace na úrovni EU	93
7.3.2. Další nezbytné kroky k rozšíření významu Úmluvy	95
7.4 Doporučení pro Českou republiku	97
7.5 Blýská se na lepší časy. Anebo ne?.....	98
Závěr	101
Seznam zkratek	
Seznam použité literatury a pramenů	
Abstrakt	
Klíčová slova	
Abstract	
Key Words	

Úvod

Hudba, jídlo a sport. Nic nespojuje lidi tolik, jako právě tato tři témata. Slouží jako univerzální dorozumívací prostředek, který je schopen otevřít konverzaci kdekoliv na světě. A co více, jejich prostřednictvím lze lépe porozumět druhým, aniž by člověk ovládal stejný jazyk. Sport má v tomto ohledu asi nejunikátnější postavení. Radost z pohybu, vzájemné souhry v týmových sportech, projev ducha fair-play. Od svých počátků tak byl skvělým nástrojem k posílení vzájemného porozumění a inspirace k překonávání překážek nacházejících se daleko mimo samotná sportoviště.

Jeho přístupnost, srozumitelnost a atraktivita vedla postupem času k masovému navýšení zájmu o jeho aktivní i pasivní provozování. Tato skutečnost se odrazila v rozšíření a posílení ekonomických zájmů, které jsou spjaty se sportovním prostředím. To ke sportu přilákalo i ty, které jinak výkony na sportovních kolbištích nechávaly chladné. Možnost atraktivních finančních zisků ze zmanipulovaných utkání či závodů však byla příliš lákavá. A bohužel mnohokrát velmi jednoduše proveditelná. S rozmachem sportovní manipulace se zdokonalily taktéž metody a formy fungování těch, kteří z ní profitují. Dnes jde o mimořádně výnosnou činnost, která je ve velké míře mezinárodní povahy. A to je důvod, proč jsem se rozhodl fenoménu ovlivňování sportovních událostí věnovat již v rámci své druhé akademické práce.

Magisterské studium na Právnické fakultě Univerzity Karlovy jsem v roce 2016 zakončil diplomovou prací *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*.¹ V té době to byla prakticky jediná akademická práce v České republice, která se trestněprávním aspektům sportovní manipulace věnovala. Učiněné závěry jsem pak měl možnost prezentovat v rámci sportovně-právních seminářů organizovaných Českou asociací sportovního práva a Českým olympijským výborem nebo v tištěné podobě ve Zpravodaji České unie sportu.²

¹ WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04.

² WOSKA, Jan. *Ovlivňování sportovních událostí: sport v ohrožení* in Zpravodaj České unie sportu 7/2016. Praha, 2016. Dostupný z: <https://www.cuscz.cz/files/1899ZGZ.pdf>

Důvody, proč jsem se po šesti letech rozhodl vrátit ke zkoumání stejného problému, jsou dva. Zaprvé, škodlivost a rozsah ovlivňování sportovních událostí motivovaného sportovním sázením se zvýšily. Zatímco v diplomové práci jsem se velmi důkladně věnoval kauzám spojených s korupcí fotbalových funkcionářů, čas a další studium této problematiky mi ukázaly, že oproti sportovní manipulaci spojené se sázením jde o podstatně menší část problému ohrožujícího sportovní integritu. Zadruhé, globální povaha ovlivňování sportovních událostí vyžaduje odpověď na mezinárodně-právní úrovni. Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí, která vstoupila v účinnost 1. září 2019, nabízí nástroje, které reflektují povahu sportovní manipulace jakožto mezinárodně-právního fenoménu.

Právě důkladný rozbor dimenze sportovní manipulace spojené se sázením a mezinárodně-právních nástrojů umožňujících bojovat proti zmanipulovaným sportovním událostem, s jasným důrazem na Úmluvu Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí, jsou hlavním přínosem této rigorózní práce. Účel práce bude naplněn, pakliže čtenář po jejím přečtení získá ucelenou představu o mezinárodní povaze sportovní manipulace a mezinárodně-právním rámci pro její postihování.

Stejně jako v mé diplomové práci jsou i zde úvodní dvě kapitoly věnované vztahu práva a sportu a ovlivňování sportovních událostí. Takový úvod je pro podrobnější porozumění této problematice nezbytný. Snažil jsem se však o to, abych v kapitolách upozornil na nové příklady, zahrnul do nich nové údaje, nabídnul odlišné úhly pohledu a vyzdvihнул to, co na základě posledního studia této materie považuji za nejdůležitější. Vždy s důrazem na mezinárodní povahu celého problému a v kapitole druhé s důkladným rozbohem vlivu rozmachu sportovního sázení na počet případů ovlivňování sportovních událostí.

Třetí kapitola se pak věnuje tomu, jak o případech sportovní manipulace rozhoduje Rozhodčí soud pro sport založený Mezinárodním olympijským výborem. To poskytuje dobrý vhled do různých forem sportovní manipulace i podobností a rozdílů mezi rozhodováním o sportovní manipulaci v disciplinární a právní rovině. Čtvrtá kapitola popisuje, jak lze ovlivňování sportovních událostí postihovat prostřednictvím právních předpisů. Uvádí přitom srovnání napříč zeměmi z celého světa, včetně České republiky velmi vzdálených jurisdikcí.

Pátá kapitola se věnuje mezinárodně-právním instrumentům, které se dotýkají problematiky sportovní manipulace. Pouze jeden z nich je však ovlivňování sportovních událostí věnován kompletně, a proto si i v této práci zaslouží vlastní prostor. Kapitola šestá tak detailně popisuje Úmluvu Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí, od procesu jejího vzniku, přes rozbor jejích nejdůležitějších ustanovení až po pojednání o její implementaci.

Závěrečná kapitola sedmá pak hodnotí to, jak s novými nástroji pro boj s ovlivňováním sportovních událostí doposud naložily státy. Kapitola nabízí reálný vhled do situace, která ještě větší dopad Úmluvy Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí přibrzdí a činí doporučení pro Českou republiku.

Rigorózní práce vychází ze stavu právní úpravy ke dni 5. února 2023.

1. Sport a jeho regulace

1.1. Pojem sportu

Co je to sport a kdy se zrodil? Evropská charta sportu, přijatá Radou Evropy v roce 1992, tak označuje „*veškeré formy tělesné aktivity, které, provozovány příležitostně nebo organizovaně, usilují o vyjádření nebo vylepšení fyzické kondice a duševní pohody, vytvoření společenských vztahů či dosažení výsledku v soutěžích na všech úrovních.*“³

Podobně sport definuje v posledních letech opakovaně novelizovaný zákon č. 115/2001 Sb. o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o sportu**“). Sportem se pro účely zákona o sportu rozumí „*každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní.*“⁴

Britský sportovní právník Simon Gardiner charakterizuje sport jako „*lidskou aktivitu, která zahrnuje specifickou administrativní organizaci a historické pozadí pravidel, která určují a omezují vzorec lidského chování; zahrnuje soutěž a/nebo výzvu a jednoznačný výsledek, který je primárně určený fyzickou silou.*“⁵

Jednoznačné určení všeobecně uznávané definice sportu je však úkol takřka nemožný a nejinak je to i s jeho historií, resp. počátky.

Budeme-li se snažit vypátrat začátky sportování, jistě se nám vybaví antické olympijské hry, které předcházely podobě moderních olympiád založených Pierrem de Coubertinem v roce 1896. Připustíme-li však, že od počátku lidské existence vyvíjí každý živý tvor úsilí spjaté s jeho fyzickou stránkou a holé přežití je vázáno na jistý stupeň

³ Článek 2 písm. a) Evropské charty sportu, *European Sports Charter*. Dostupná z: <https://www.msmt.cz/file/38361>

⁴ § 2 odst. 1 zákona o sportu.

⁵ SINGER, Robert, *Physical Education: Foundations*, New York: Holt, Rinehart and Winston, 2006. In: GARDINER, S. et. al. *Sports law*, str. 6.

vytrvalosti a síly, dojdeme k závěru, že určitá míra tělesné aktivity k lidskému pokolení patřila vždy.⁶

Pro účely této rigorózní práce je však mnohem důležitější jiná skutečnost, nežli jednoznačná definice sportu a přesné určení jeho vzniku. Klíčové je, že podoba i vnímání sportování se od jeho historických počátků v průběhu času významně proměnily.

Ve 21. století představuje sport celospolečenský fenomén. Je prostředkem nejen potěšení, ale rovnou životního stylu miliónů aktivních i pasivních sportovních nadšenců, zdrojem příjmu profesionálních sportovců a funkcionářů a rozsáhlé sítě stakeholderů (od televizních společností, přes sázkové kanceláře až po výrobce sportovního oblečení), strategickým nástrojem veřejné diplomacie světových lídrů a jednotlivých zemí. Dostupnost a jednoduchost mnoha sportovních odvětví z něj dělá vynikající komunikační prostředek, nástroj pro překonávání skutečných i domnělých rozdílů mezi lidmi. Sport nabízí nekonečnou studnici emocí, inspirace i naděje.

Rostoucí popularita sportu (a jeho obrovská komercializace) si však vybírá svou daň. Divácké násilí, zneužívání sportu k propagaci autoritářských režimů, korupce v nejvyšších patrech sportovních organizací, doping sportovců a jiná podvodná jednání, jako právě ovlivňování sportovních událostí, jsou odvrácenou stranou mince s výše uvedenými pozitivními aspekty sportování.

Stanovení jasných pravidel, která přesahují organizační pravidla daného odvětví, přitom ale pojmají sport komplexně, respektují jeho charakter a chrání jeho integritu, je tak logickou reakcí na společenskou expanzi sportu, ke které postupem času (a zejména ve dvou posledních desetiletích) došlo.

Pro právo jako takové představuje sport velkou výzvu. Pronikání sportu do nejrůznějších oblastí práva veřejného i soukromého a k tomu vlastní pravidla jednotlivých sportovních organizací vede mnohé experty dokonce k oslavě dynamicky vznikající disciplíny sportovního práva.

⁶ PELIŠ, Michal. *Sport – kulturní fenomén* [online]. FTVS UK [cit. 2022-01-11]. Dostupný z: <http://web.ff.cuni.cz/~pelis/SpoCult.pdf>

Cílem této kapitoly není existenci sportovního práva vyvracet ani potvrzovat. Podstatné je zdůraznit skutečnost, že vedle samotných pravidel tvořených uvnitř sportovního prostředí existuje velké množství právních předpisů, které se na výkon sportovní činnosti a svět okolo ní vztahují. Nejprve se zaměříme na soubor neprávních pravidel regulujících sportovní činnost, poté přejdeme plynule k obecným právním předpisům a skončíme u nadnárodní úpravy. Právě důležitost koordinovaného mezinárodního přístupu a soubor funkčních pravidel vycházejících z mezinárodně-právní úrovně je jedním z nejdůležitějších poselství této práce. Po jejím přečtení by nemělo být pochyb o tom, že určitá jednání spojená se sportovním prostředím, jako právě ovlivňování sportovních událostí, nemohou být řešena pouze uvnitř sportovních organizací, ale potřebují funkční právní úpravu vycházející z rámce stanoveného na mezinárodněprávní úrovni.

1.2. Regulace sportu prostřednictvím neprávních pravidel

Organizovaný sport by bez předem stanovených pravidel neměl smysl. Bezesporu mezi sportovními odvětvími existují rozdíly co do intenzity regulace, nicméně alespoň nástin základních mantinelů chování najdeme i u sportů, které si na přemíru zákazů a příkazů nepotrpí.⁷

Sportovně-právní teoretik Martin Sup užívá pro označení předem určených (neprávních) pravidel upravujících výkon sportovní činnosti termín sportovní norma. Podle Supa představuje sportovní norma objektivně existující pravidlo chování uvnitř konkrétního sportovního odvětví, jehož dodržování je v něm vyžadováno a případné porušení sankcionováno subjekty k tomu zřízenými (např. rozhodčí nebo disciplinární komise).⁸

Sportovní norma může určit technický rámec pro dané sportovní odvětví (např. rozměr hřiště, hrací předmět, délka sportovní události) a vymezit požadované chování sportovce. To se zpravidla děje taxativním výčtem zakázaného jednání (nedovolené formy nakládání s hracím předmětem, nedovolené atakování soupeře).

⁷ Např. Calcio Storico – raná forma fotbalu, která se vyvinula ve středověku a svou formou daleko více připomíná surovější ragby.

⁸ SUP, Martin. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In: KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5, str. 37.

Za porušení sportovní normy pak následuje sankce (odevzdání hracího předmětu soupeři, vyloučení).⁹

Svou strukturou se tak sportovní normy podobají normám právním. Stejně jako u norem právních jejich strukturu tvoří:

- hypotéza (upravující podmínky, kdy nastane dispozice a eventuálně sankce);
- dispozice (vlastní pravidlo chování);
- sankce (újma v návaznosti na porušení pravidla chování obsaženého v dispozici).

Řada výše uvedených podobností mezi sportovními a právními normami není náhodná. Důvodem je především skutečnost, že obě mají stejný cíl, tedy regulovat chování zainteresovaných subjektů způsobem, který zajišťuje požadovanou míru jistoty ohledně úpravy konkrétních práv a povinností.¹⁰

Na druhou stranu je třeba respektovat určité rozdíly, které mezi sportovními a právními normami existují. Oproti normám právním se adresáti norem sportovních, tj. řádně registrovaní členové sportovních organizací (zejména tedy sportovci), podřizují těmto pravidlům dobrovolně, na základě jejich svobodného rozhodnutí o přijetí členství v konkrétní sportovní organizaci. Sportovní normy nemohou ukládat povinnosti osobám, které nejsou členy příslušné sportovní organizace a nejsou vynutitelné ze strany státní moci.¹¹

Co se týče vzájemného vztahu mezi sportovními a právními normami, je také třeba mít na vědomí, že sportovní pravidla se utvářela postupem času v rámci vývoje jednotlivých odvětví ve velké míře přirozeně. Do určité míry tak docházelo ke „kodifikaci sportovních obyčejů“. Naproti tomu právní pravidla původně se sportem

⁹ Tamtéž, str. 37.

¹⁰ SUP, Martin. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In: KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5, str. 38.

¹¹ Toto dle Martina Supy nemusí platit v situaci, kdy sportovní norma je skrze normu právní obecně závazným pravidlem chování.

příliš společného neměla a k regulaci sportovního prostředí začala přistupovat až následně, kdy sportovní prostředí již bylo regulováno „zevnitř“.

Přední český sportovně-právní teoretik Pavel Hamerník upozorňuje, že také účel regulace je ve sportu oproti běžnému životu poněkud odlišný. Tak například na rozdíl od jiných obchodních subjektů je pro sportovní kluby podstatné, aby žádný z jejich konkurentů z trhu, resp. soutěže zcela nevyumizel, neboť toto by vedlo k deformaci konečných výsledků a narušení regulérnosti soutěže.¹² Nadto, v případě eliminace veškerých protivníků, by sportovní klub neměl s kým soutěžit. Mnohá pravidla organizace sportovních soutěží tak směřují k zajištění „*minimální úrovně solidarity a rovnosti mezi nejsilnějšími a nejslabšími týmy, a aby tato pravidla garantovala nejistotu sportovního výsledku soutěže.*“¹³

1.3. Sportovní organizace v roli normotvůrce

Jak je patrné výše, sportovní normy vytvářejí svébytný a dynamický systém podobný normám právním. Kdo je však zodpovědný za jejich tvorbu?

Hlavním regulátorem a normotvůrcem jsou v případě sportovních norem řídicí nevládní sportovní organizace (dále jen „**sportovní organizace**“). Tyto mohou ve svých názvech obsahovat termíny jako asociace, sdružení, federace, svaz, ale z hlediska českého právního řádu mají právní formu spolků podle § 214 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**občanský zákoník**“).

Sportovní organizace spravují výkon sportovní činnosti uvnitř jejich konkrétních odvětví, k čemuž vytvářejí a vydávají sportovní normy, které vynucují a jejichž porušení sankcionují prostřednictvím vlastních orgánů.

Právo, resp. soudy tento svébytný systém v zásadě respektují, aniž by do něj zasahovaly, a to do té míry, dokud zvolená úprava nezasahuje excesivně do práv osob.¹⁴

¹² HAMERNÍK, Pavel. V čem spočívá podstata sportovního práva? In: KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5, str. 21.

¹³ Tamtéž, str. 21.

¹⁴ Tamtéž, str. 26.

Na sportovní organizace je tedy – i navzdory určitým veřejnoprávním aspektům jejich činnosti – pohlíženo jako na subjekty soukromého práva a jako takové jsou nadány jistou mírou autonomie. Tato autonomie však není omezena jen zvnějšku (možnost soudního přezkumu v případech „excesivních zásahů“ do práv osob), ale i zevnitř, tedy ze samého sportovního prostředí. Děje se tak především proto, že drtivá většina sportovních odvětví je organizována celosvětově. To znamená, že národní sportovní organizace je v hierarchicky podřízeném postavení vůči nadnárodní sportovní organizaci, která má kontrolu nad velkou částí těch nejdůležitějších pravidel i organizačních aspektů daného odvětví. Dochází tak ke vzniku jakési pyramidové struktury, komplikovaných vztahů nadřízenosti a podřízenosti a bez nadsázky ke vzniku globálního sportovního prostředí.

Dle Pavla Hamerníka jde v zásadě o specifický soukromoprávní závazný systém, který národní a mezinárodní sportovní organizace společně vytvářejí a jednotliví účastníci do něj na základě svobodného rozhodnutí vstupují a podřizují se pravidlům daného odvětví i pravomoci disciplinárních orgánů příslušné sportovní organizace.¹⁵

Je třeba zmínit, že jde o systém mimořádně funkční. Role „řídících“ mezinárodních sportovních organizací je v rámci jejich odvětví velmi silná a umožňuje jim prosadit kroky, které v rovině mezinárodních vztahů naráží na politický odpor.

Příkladem za všechny budiž „rychlou reforma“ bosenského fotbalu ze strany Mezinárodní federace fotbalových asociací (dále jen „FIFA“) v roce 2010. To, co se mezinárodním organizacím roky nedařilo prosadit – změna komplikovaného a podle rozsudku Evropského soudu pro lidská práva *Sejdić a Finci proti Bosně a Hercegovině* také diskriminačního „multipředsednictví“ Bosny a Hercegoviny s kolektivní hlavou státu - se FIFA alespoň na úrovni fotbalového vládnutí podařilo uskutečnit během několika měsíců.¹⁶

¹⁵ HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012. ISBN 978-80-87439-07-4, str. 15-16.

¹⁶ V čele Bosny a Hercegoviny stojí kolektivní hlava státu tvořena Bosňákem, Chorvatem a Srbem. Ostatní etnika se o post hlavy státu ani o místo v zákonodárném sboru ucházet nemohou. Toto uspořádání bylo a je předmětem kritiky ze strany mezinárodních organizací a důkladně bylo popsáno a označeno za diskriminační v rozsudku Evropského soudu pro lidská práva *Sejdić a Finci proti Bosně a Hercegovině*. Implementace tohoto rozsudku a dalších doporučení však vážne. Na podobném systému troj-předsednictví byla donedávna založena taktéž Bosenská fotbalová federace. FIFA takový systém označila za jednoznačně

Výše uvedený příklad je dokladem obrovské moci, kterou v sobě nadnárodní sportovní organizace kumulují. Nejenže mají hlavní kontrolu nad sportovními normami, ale především zobchodovávají žádaný artikl – sport. Ten je pro další aktéry, včetně jednotlivých států, zajímavý nejen finančně, ale nabízí také možnost zviditelnění (v některých případech rovnou „rekognice“), a posílení dobrého jména. Není proto divu, že se o nadnárodních sportovních organizacích hovoří jako o nových „diplomatických aktérech“ 21. století, které si předchází samotné státy usilující o výhody z takového partnerství.

Nicméně ani sportovní organizace se nepohybují v právním vzduchoprázdnu. A přes veškerou jejich sílu nejsou schopny samy efektivně řešit všechny problémy, které se jejich činnosti mohou dotýkat, jako je třeba právě ovlivňování sportovních událostí, a které vzhledem ke své závažnosti mohou představovat ohrožení i mimo svět ohraničený mantinely, postranními čarami, nebo závodní dráhou. Proto je důležité položit si otázku, jaký je vztah právních norem ke sportovní činnosti.

1.4. Právní normy a sport

V teoretické rovině existují dva základní přístupy práva ke sportu, a to přístup liberální a intervenční.¹⁷ Realita právních řádů jednotlivých zemí pak bude oscilovat mezi těmito dvěma extrémy. Intervenční přístup se vyznačuje silnou rolí státu v otázce podpory, organizace a rozvoje sportu a jeho úzkou spoluprací a provázaností s řídicími sportovními organizacemi. To zpravidla znamená také existenci právních norem, které úkoly vztahující se k těmto otázkám podrobně vymezují. Liberální přístup je charakteristický zdrženlivým přístupem práva ke sportu projevujícím se v absenci,

rozporný s jejími stanovami (ačkoliv hlavním motivem zde byla spíše vysoká neefektivita nežli obava z diskriminace). Za pomoci přesně mířených sankcí a opatření dokázala FIFA reformovat systém pro „fotbalové vládnutí“ v Bosně a Hercegovině během několika měsíců, zatímco mezinárodní organizace o to samé na úrovni státní usilují již řadu let. Viz Sejdíć a Finci proti Bosně a Hercegovině, stížnosti č. 27996/06 a 34836/06, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. prosince 2009. Dostupný z: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-96491%22%5D%7D>

¹⁷ BUY, F., MARMAYOU, J., PORACCHIA, D. et al. *Droit du sport*. Paris: Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2006. str. 8-9.

resp. minimálním počtem právních norem upravujících speciálně sportovní činnost, neboť stát tuto roli plně přenechává řídicím sportovním organizacím.¹⁸

Výše zmíněnou realitu pohybující se mezi oběma teoretickými postoji a označovanou jako přístup smíšený praktikuje většina států a charakterizuje ji také Martin Sup. Ten zdůrazňuje, že právní řády musí respektovat částečnou autonomii sportu, ale zároveň do ní v určitých případech zasáhnout, když říká: *„Byť je sportovní prostředí do značné míry specifickým prostředím, k němuž je nutno z pohledu právního přistupovat právě při vědomí takových specifík a příznačností, zejména jeho částečné autonomie, současně je prostředím, které je charakteristické výskytem právně chráněných hodnot a zároveň vysokým rizikem jejich poškození, resp. zásahu do nich.“*¹⁹

Je tak třeba konstatovat, že celá oblast sportu podléhá právu a stát vůči sportu vystupuje v roli garanta zákonnosti, který prostřednictvím obecných soudů podrobí sportovní normy přezkumu co do jejich souladu s právním řádem, vystane-li legitimní potřeba. Při takovém přezkumu by si soud měl počínat zdrženlivě a případ od případu zvažovat nutnost zásahu do částečné sportovní autonomie. Tento názor vyslovil Nejvyšší soud ČR v rozsudku ve věci sp. zn. **28 Cdo 2304/2011**, ve kterém judikoval, že: *„Občanská sdružení, resp. spolky nejsou „nucenými svazky“; sdružování do nich je založeno na principu dobrovolnosti a je žádoucí, aby podstatná část běžných „provozních“ rozhodnutí, činěných spolkovými orgány při uskutečňování zásady smluvní autonomie členské základny sdružení, zůstala z důvodů právní jistoty uvnitř sdružení zachována.“*²⁰

Samotná pravidla sportování v rámci jednotlivých odvětví, včetně veškerých technických norem (stanovení hracího času, pravidla pro sestup a postup do nižší a vyšší soutěže, přidělování bodů za výsledek v rámci sportovní události) tak přezkumu ze strany obecných soudů uniknou, resp. soudy do takových pravidel zřídka kdy najdou důvod zasáhnout.

¹⁸ SUP, Martin. Sportovní normy (pravidla) a jiné neprávní prameny pravidel chování sportovce. In: KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5, str. 55.

¹⁹ Tamtéž, str. 51.

²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2011, sp. zn. 28 Cdo 2304/2011.

Na druhou stranu pravidla, která se úzce týkají právem chráněných zájmů, již mohou být podrobena přezkumu co do jejich souladu s právním řádem. Může jít například o sportovní normy upravující obchodování se sportovci, které se dotýkají jejich svobod.²¹ Stejně tak ovlivňování sportovních událostí ohrožuje právem chráněné zájmy. Vedle toho, že v extrémních případech sportovní manipulace ohrožuje život a zdraví jednotlivých osob, prakticky vždy narušuje zájmy celospolečenské (edukativní funkce sportu a zájem veřejnosti na férovém sportování) i ekonomické (podvod vůči řádně provozovaným sázkovým kancelářím i poctivým sázkařům, čestným sportovním týmům i jednotlivým sportovcům, sponzorům i divákům).

V takovém případě nestačí pouze autonomní úprava prevence a postihování sportovní manipulace uvnitř sportovního prostředí, ale je zde třeba také reakce státu v podobě přijetí relevantních právních předpisů a jejich efektivního vynucování.

Jenže ani sebelepší právní úprava ovlivňování sportovních událostí v jedné zemi si s tímto fenoménem sama neporadí. Silná mezinárodní dimenze sportovní manipulace vyžaduje koordinaci vycházející z nadnárodní úrovně a mezinárodní právo je tak klíčové nejen ve sjednocení terminologie a zlepšení právních úprav v jednotlivých zemích, ale také v zavedení pravidel vzájemné koordinace a spolupráce.

Nejdříve však bude třeba podívat se obecně na vztah mezinárodního práva a sportu.

1.5. Sport a mezinárodní právo

Pyramidová struktura a provázanost sportu na mezinárodní úrovni, globální přestupní trh s profesionálními sportovci, nebo de facto autonomní mezinárodní úprava dopingu, to vše vede mnohé sportovní právníky ke zkoumání vztahu mezi sportem a mezinárodním právem.

Samotné sportovní právo je pak například Simonem Gardinerem považováno za součást mezinárodního práva veřejného; Gardiner pracuje s termínem „mezinárodní sportovní právo“.²² Je pravdou, že pokud existenci mezinárodního

²¹ HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. Praha: Auditorium, 2007, str. 17.

²² GARDINER, Simon. et al. *Sports law*. 4. vyd. New York: Routledge, 2012. 606 s. ISBN 978-0-415-59183-6.

sportovního práva připustíme, najdeme v něm jak prvky mezinárodního práva veřejného (ochrana hospodářské soutěže, předpisy chránící zájmy sportovních subjektů) tak i soukromého (pravomoc národních soudních orgánů posuzovat rozhodnutí mezinárodních sportovních organizací).²³

Značný význam na formování vztahu sportu a práva na nadnárodní úrovni má judikatura Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“).²⁴ Ten svou rozhodovací činností významně přispívá k definování hranic sportu a práva na nadnárodní úrovni a vymezuje limity sportovní autonomie.

Významným judikaturním milníkem v tomto ohledu byl bezesporu rozsudek ESD 36/74 ve věci *Walrave a Koch*, ve kterém tehdejší Evropský soudní dvůr poprvé definoval, v jakých případech je sport, resp. jeho pravidla předmětem komunitárního práva.²⁵ Dnes již legendární rozsudek ESD 415/93 ve věci *Bosman* pak toto rozhodnutí precizoval, když shledal přestupová pravidla Unie evropských fotbalových asociací (dále jen „UEFA“) v rozporu se zásadou volného pohybu osob a zároveň uznal význam sportovních aktivit a specifickou povahu sportu, čímž vytvořil de facto test proporcionality mezi posuzovanými sportovními pravidly, jejich vlivem na zachování zmiňované specifičnosti sportu a sledovaným cílem.²⁶

Vedle rozhodovací činnosti SDEU je však pro vztah sportu a mezinárodního práva důležitá také řada dokumentů vztahujících se ke sportu, které vznikly na půdě mezinárodních organizací. Ty lze pro naši potřebu zjednodušeně rozdělit na:

- mezinárodní organizace s mezivládní obecnou působností (Organizace spojených národů (dále jen „OSN“) a její specializované agentury;

²³ LEBL, Ondřej. *Mezinárodní právo s důrazem na problematiku dopingu ve sportu*. Praha, 2015. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva, 2015-11-11., str. 18.

²⁴ Dříve Evropský soudní dvůr („ESD“).

²⁵ Rozsudek ESD 36/74 ve věci *Walrave a Koch* ze dne 12. ledna. 1974, ECLI:EU:C:1974:140. Dostupný z: <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?jsessionid=20A142366087076CACDE1FC20A8714D4?text=&docid=88848&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=285253>

²⁶ KUČERA, Vít. *Autonomie sportovních organizací. Skutečně? Epravo.cz* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupný z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autonomie-sportovnich-organizaci-skutecne-92359.html>

- mezinárodní organizace zaměřené na konkrétní region (např. Rada Evropy, a Evropská unie (dále také jen „EU“)
- mezinárodní nevládní organizace (např. Mezinárodní olympijský výbor, dále jen „MOV“).²⁷

Jak vyplývá z výše uvedeného rozdělení, mezi mezivládními mezinárodními organizacemi hraje prim OSN, a to především díky svým specializovaným agenturám. Na půdě Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) byla v roce 1978 přijata **Mezinárodní charta tělesné výchovy a sportu**. Ta se stala významnou při zavádění principů pro národní sportovní programy i mezinárodní sportovní aktivity. UNESCO sehrálo v historii významnou roli také při potlačování dopingu, a to mimo jiné prostřednictvím **Mezinárodní úmluvy proti dopingu ve sportu**, která byla přijata v Paříži v roce 2005. V účinnost vstoupila o dva roky později.

Vedle UNESCO pak na poli sportu hrají nezanedbatelnou roli i další agentury OSN - Rozvojový program OSN (UNDP), Světová zdravotnická organizace (WHO), Světový potravinový program (WFP) nebo Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Co se týče regionálních organizací, nejaktivnější a z našeho pohledu také nejrelevantnější jsou bezesporu EU a Rada Evropy. **Evropská charta sportu**, dokument Rady Evropy z roku 1992, byl již zmíněn na počátku kapitoly při pátrání po vhodné definici sportu. Zmínku si však zaslouží taktéž **Evropská charta sportu pro všechny** (1975), **Evropská antidopingová charta** (1984) a **Evropská antidopingová úmluva** (1989).

EU sehrává klíčovou roli prostřednictvím tolik zmiňované rozhodovací činnosti SDEU. Co se relevantních dokumentů týče, **Helsinská zpráva o sportu** z roku 1999 a o osm let starší **Bílá kniha o sportu** patří mezi ty nejvýznamnější. Oba dokumenty se intenzivně věnují otázce toho, jak napříč evropským společenstvím uchovat sociální a výchovnou roli sportu navzdory jeho rostoucí komercializaci a s ní spojeným hrozbám pro sportovní integritu. Lisabonská smlouva (2009) pak do **Smlouvy o fungování**

²⁷ LEBL, Ondřej. *Mezinárodní právo s důrazem na problematiku dopingu ve sportu*. Praha, 2015. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva, 2015-11-11., str. 22.

Evropské unie (dále jen „SFEU“) - konkrétně do článku 165 SFEU, zapracovala specifická ustanovení vztahující se ke sportu. Mimo jiné je zde zdůrazněno, že při podpoře evropských hledisek sportu EU přihlíží k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci.²⁸

Mezinárodní nevládní organizace jsou subjekty, které jsou na vrcholu zmíněné pyramidové sportovní struktury. U nich je však na místě připomenout, že na rozdíl od mezinárodních mezivládních organizací, včetně těch s regionální působností, které jsou dle současné nauky považovány za subjekty mezinárodního práva, mezinárodní nevládní organizace takový status nemají.²⁹ Přesto je však důležité je zmínit, neboť mají zásadní význam nejen pro utváření pravidel uvnitř sportovních odvětví, ale jsou důležitými hráči i v případech, kdy je třeba určité oblasti související se sportem ošetřit normami právními.

Nejdůležitější sportovní mezinárodní nevládní organizací je již výše zmíněný MOV. Zásadním dokumentem pro MOV a celé olympijské hnutí je Olympijská charta. Charta definuje MOV jako „*neziskovou mezinárodní nevládní organizaci s časově neomezenou působností ve formě sdružení, mající postavení právnícké osoby, která je uznána Švýcarskou federální radou v souladu se smlouvou uzavřenou dne 1. listopadu 2000.*“³⁰

Ačkoliv MOV dle nauky nemá mezinárodně-právní subjektivitu, jeho mezinárodně-právní význam je nezpochybnitelný. Organizace olympijských her je prestižní (a také nákladnou a příležitostně stále ještě výnosnou) záležitostí, kvůli které si MOV předchází řada států, které s ním udržují diplomatické styky.

Mezinárodně-právní význam MOV lze pak demonstrovat také na příkladu kosovských sportovců, kterým byl na Letních olympijských hrách v Riu 2016 umožněn start pod kosovskou státní vlajkou. Navzdory tlaku mnoha národních olympijských výborů, zejména ze zemí, které samostatnost Kosova neuznaly, rozhodl MOV na konci roku 2014 o možnosti startu sportovců a sportovkyň z Kosova pod jejich vlajkou s tím,

²⁸ Článek 165 SFEU.

²⁹ ČEPELKA, Čestmír a ŠTURMA Pavel. *Mezinárodní právo veřejné*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, ISBN: 978-80-7400-721-7, str. 55.

³⁰ Definici MOV obsahuje Olympijská charta ve svém článku 15 odst. 1. Viz Olympijská charta, Olympic Charter. Dostupná z: <https://olympics.com/ioc/olympic-charter>

že jde o „nezávislý stát uznáný mezinárodním společenstvím.“³¹ Jakkoliv v tomto případě mohlo jít o uznání na pouhé „sportovní“, nikoliv mezinárodně-právní úrovni, MOV tímto krokem vytvořil základ pro konfrontaci zástupců Kosova se zástupci zemí jako například Španělsko, Srbsko, Řecko či Rusko, tj. států, které jeho nezávislost neuznaly. Na uznání Kosova ze strany MOV záhy reagovala FIFA i UEFA, které jej v roce 2016 oficiálně zahrnuly do „fotbalové rodiny“.³²

Uznání Kosova ze strany sportovních organizací malou balkánskou zemi pochopitelně nespasí a „nezhojí“ jednostranné vyhlášení jeho nezávislosti, které některé země doposud neuznaly, nicméně jej lze považovat za jeden z důležitých kroků na cestě k jeho řádnému členství v OSN i dalších mezinárodních organizacích a jako důkaz mezinárodně-právního významu MOV.³³

V roce 1984 pak MOV založil Rozhodčí soud pro sport/*Court of Arbitration for Sport* (dále jen „CAS“), který sídlí ve švýcarském Lausanne a má pravomoc rozhodovat značné množství sporů souvisejících se sportem. Postupem času se CAS daří čím dál tím více naplňovat roli, kterou si pro něj vysnil MOV, tedy plní úlohu jakési „nejvyšší soudní instance pro světový sport.“³⁴ Zde je však nutno připomenout, že před CAS jsou především posuzovány spory ohledně uplatňování sportovních norem, zejména odvolání sportovců vůči rozhodnutím sportovních organizací.

Můžeme tak shrnout, že MOV má jako speciální mezinárodní nevládní organizace v oblasti sportu nejen svou „ústavu“ - mezinárodní úmluvu v podobě Olympijské charty - ale také disponuje vrcholným rozhodovacím orgánem pro sportovní spory ve formě CAS, obdobně jako je OSN vybavena rozhodovacím orgánem v podobě Mezinárodního soudního dvora.

Významnou roli na poli mezinárodních nevládních organizací hraje také Mezinárodní antidopingová agentura/*World Anti-Doping Agency* (dále jen „WADA“),

³¹ V souladu s článkem 30.1 Olympijské charty MOV. Viz Olympijská charta, Olympic Charter. Dostupná z: <https://olympics.com/ioc/olympic-charter>

³² BBC. *Fifa: Kosovo and Gibraltar become members of world governing body* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupný z: <https://www.bbc.com/sport/football/36290169>.

³³ BRENTIN, Dario. *Kosovo is a full member of the IOC. So what?* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupný z: <https://blogs.lse.ac.uk/lsee/2014/12/13/kosovo-is-a-full-member-of-the-ioc-so-what/>.

³⁴ REEB, M., *The Role and Functions of the Court Of Arbitration for Sport (CAS)*, I.S.L.J., 2002/2 s. 21 IN HAMERNÍK, P., *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*, op. cit., s 121.

kteřá stojí v čele antidopingového hnutí a jejíž antidopingový kodex představuje mimořádně komplexní úpravu problematiky dopingu na celosvětové úrovni. Autorita WADA – kteřá byla založena jako nadace dle švýcarského práva - však není odvozena od státu nebo jiného veřejného orgánu, ale vyvstává výhradně z regulatorního účelu, kteřý sleduje, a z praxe, kteřou vyvíjí.³⁵

Ovlivňování sportovních událostí má stejně jako doping významný mezinárodní rozměr. Oproti dopingu je však u sportovní manipulace mnohem více patrný veřejnoprávní element. Ovlivňování sportovních událostí v sobě zahrnuje prvky podplácení, přijetí úplatku, podvodu, vyhrožování a příležitostně bohužel i obchodování s lidmi. Jednotlivé státy se na tento fenomén snaží reagovat různými způsoby v mezích jejich vnitrostátních předpisů. Některé země sportovní manipulaci stíhají prostřednictvím obecných ustanovení o korupci v trestních zákonících, jiné mají specifický trestný čin ovlivňování sportovních událostí, další jej postihují ve sportovně-právních předpisech nebo pod ustanoveními vztahujícími se k nelegálnímu sázení.

Oproti dopingu a WADA si tak v tomto případě lze těžko představit všeobjímající autoritu založenou na soukromoprávní bázi, kteřá by mohla plnit funkci regulatorní autority v oblasti ovlivňování sportovních událostí.

O to více je však důležitá role mezinárodního práva, které má potenciál do oblasti potírání ovlivňování sportovních událostí vnést koordinovanější přístup prostřednictvím „standartních“ mezinárodně-právních instrumentů. A jak později ukáže kapitola šestá, k naplňování této úlohy mezinárodního práva na poli boje proti sportovní manipulaci již dochází.

Nejprve se je však třeba blíže seznámit s tím, co přesně se termínem ovlivňování sportovních událostí rozumí, jak se sportovní manipulace vyvinula a proč a jak k ní dochází.

³⁵ GARDINER, Simon. et al. *Sports law*. 4. vyd. New York: Routledge, 2012. 606 s. ISBN 978-0-415-59183-6, str. 371.

2. Ovlivňování sportovních událostí – pojem, vývoj, charakteristika

2.1. Hrozba pro sportovní integritu i právem chráněné zájmy

Sport musel brzy od svých ušlechtilých počátků čelit výzvám spojených s jeho rostoucí popularitou a komercializací. Násilí na sportovních stadionech, podvádění ve formě dopingu, agresivní chování sportovců překračující pravidla daného odvětví, případy korupce spojené s velkými sportovními událostmi a propojení sportovních organizací se světem zločinu. To je jen letmý výčet problémů, se kterými se sportovní svět potýká.

Hrozba ovlivňování sportovních událostí byla dlouho ve stínu mnohých těchto nešvarů. Přitom zde byla prakticky od vzniku sportování. Dokládá to již starověký řecký pisář Pausanius, když popisuje historii vzniku soch antických Bohů před sportovišti na Olympijských hrách v roce 776 př. n. l. Sochy byly postaveny z finančních prostředků vybraných z trestů pro ty sportovce, kteří byli usvědčeni z manipulace během her.³⁶ Ovlivňování sportovních událostí je zkrátka spjata se samotnými počátky této pohybové aktivity a bude zde tak dlouho, jak jen bude existovat samotný sport. Nicméně revoluci, ke které došlo od počátku 21. století, nikdo nečekal. Výmluvně ji popisuje kanadský investigativní novinář Declan Hill, když říká: „*Je to, jako by někdo do sportovní manipulace píchnul injekci plnou steroidů.*“³⁷

Bývalý předseda MOV, Jacques Rogge, nazval ovlivňování sportovních událostí rakovinou a dodal: „*Doping ovlivňuje jednotlivé sportovce, ale dopad ovlivňování zápasů postihuje celé sportovní odvětví. A v mnohem větší míře.*“³⁸ Nástupce Rogge ve funkci předsedy MOV, Thomas Bach, prohlásil, že korupce ve sportu a ovlivňování jeho výsledků je v současnosti problémem číslo jedna, se kterým se sport musí vypořádat.³⁹

³⁶ HILL, Declan. The Revolution in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. 10.

³⁷ Tamtéž, str. 10.

³⁸ CARPENTER, Kevin. Ovlivňování zápasů – největší hrozba sportu v 21. století? In: KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5, str. 155.

³⁹ HILL, Declan. *Jumping into Fixing. Trends in Organized Crime*. National Strategy Information Center, Springer Verlag, 2015, 18(3), 212-228. ISSN 1084-4791, str. 213.

Evropský policejní úřad Europol použil výrazu „tsunami“ když v roce 2013 reportoval o ovlivňování sportovních událostí mezi lety 2011-2013. Práce Europolu poukázala na více jak šest set sportovních událostí, u kterých ve zkoumaném období existovalo důvodné podezření z jejich ovlivnění. O těchto zjištěních přitom Europol hovořil pouze jako o „vrcholu ledovce“.⁴⁰ Jeho práce se následně projevila ve více než šedesáti policejních vyšetřováních po celém světě.⁴¹

Důležitým výstupem z vyšetřování Europolu bylo i jasné prokázání toho, že ovlivňování sportovních událostí se netýká pouze fotbalu, ale postihuje další sportovní disciplíny a odlišné výkonnostní úrovně.⁴² Dle dat uskupení Global Lottery Monitoring System⁴³ bylo z více jak 750 varování na podezřelé sázky a ovlivněné sportovní události v roce 2019 na fotbal vydáno 614 varování, 87 na basketbal, 30 na lední hokej, 28 na tenis, 7 na volejbal, 6 na americký fotbal, 4 na házenou, stolní tenis a na zápasy v oblasti e-sportu a 2 na badminton.⁴⁴

Sportovní organizace, státy, i mezinárodní instituce si v průběhu 21. století začaly konečně uvědomovat závažnost hrozby představované ovlivňováním sportovních událostí. Důležitou roli v tom hrálo komplexnější vnímání role sportu ve společnosti. Systematický přístup k ochraně sportu před ovlivňováním sportovních událostí nebrání pouze kulturní a společenskou roli sportu, ale také jeho významnou ekonomickou úlohu. Hospodářské a obchodní zájmy jsou sportovní manipulací přímo ohroženy. Fotbalové soutěže v Číně, Malajsii, Singapuru a Albánii se díky jejich ovlivňování

40 Tamtéž, str. 213.

41 Tamtéž, str. 213. O tomto vyšetřování se píše také v WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 23.

42 Dle studie sportovního analytika Davida Forresta je například velmi dobře zdokumentováno ovlivňování také ve sportech jako snooker (kulečnicková hra) nebo sumo. Více v FORREST, David. *Match Fixing: An Economic Perspective*. In: HABERFELD, M., SHEEHAN, D., eds. *Match-fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement and Prevention Strategies*. New York: Springer, 2013, str. 178.

43 Sdružení subjektů v oblasti sportovních sázek a jiných hazardních her, které vyvíjí úsilí o posílení sportovní integrity a minimalizaci sázkových podvodů: <https://glms-sport.org/landing/index.html>

44 GLOBAL LOTTERY MONITORING SYSTEM. *GLMS Monitoring and Intelligence Report*, 2019, str. 8. [online]. [cit. 2022-25-11]. Dostupná z: https://gallery.mailchimp.com/d3dd17a9afdcf674100aa8954/files/c3d8331c-10b8-4ff0-b132-ee46a8aedee3/20_GLMS_2019MonitoringIntelligenceReport_final.01.pdf

zhroutily.⁴⁵ Bylo v nich tolik korupce, že důvěra diváků v autenticitu sportu, který sledovali, výrazně poklesla. Partneri těchto soutěží a kluboví sponzoři nechtěli být spojováni s takto znehodnoceným produktem a své peníze začali raději investovat jiným způsobem.

Čínská nejvyšší soutěž si za to, do jaké míry byla zmanipulovaná, vysloužila v roce 2009 otevřenou kritiku nejvyšších čínských státních představitelů. Tehdejší premiér Hu Jintao prohlásil, že zostuzuje obraz Číny. V Malajsii pracovali s vládním odhadem, že přibližně 70 % (sic!) zápasů jejich nejvyšší fotbalové soutěže je ovlivněných.⁴⁶ To se projevilo nejen nezájmem seriózních sponzorů, ale také diváků. Po skandálu spojeném s ovlivňováním sportovních událostí z roku 2003 klesla v Malajsii průměrná návštěvnost z 17 701 diváků na zápas na 10 838.⁴⁷

Dnes ovlivňování sportovních událostí nejenže ohrožuje integritu sportu jako takového, ale pro stále častější zapojení organizovaných zločineckých skupin v podobě sázkových mafií představuje nebezpečí také pro právem chráněné hodnoty, jakými jsou lidský život, zdraví a majetek. Proto je k úspěšnému potírání sportovní manipulace třeba koordinovaný přístup sportovních organizací, států i mezinárodních organizací a nastavení vhodného systému prevence, sankcí a jejich vymáhání.

Prvním krokem je vyjasnit si, co se pod pojmem ovlivňování sportovních událostí rozumí.

45 FORREST, David. Match Fixing: An Economic Perspective. In: HABERFELD, M., SHEEHAN, D., eds. *Match-fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement and Prevention Strategies*. New York: Springer, 2013, str. 178.

46 HILL, Declan. *The Revolution in Anderson et al. (eds.), Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. 11.

47 MENZ, Andrew. SKENE, David. Betting markets and the roles of private enterprise – Harmonisation and international approaches to Match Fixing in STEELE, Stacey. and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Oxfordshire and New York: Routledge, 2018, ISBN: 978-0-415-78530-3 str. 21.

2.2. Vymezení pojmu ovlivňování sportovních událostí

2.2.1. Určení vhodného pojmu v českém jazyce

Není překvapením, že nejvíce pramenů o sportovní manipulaci existuje v anglickém jazyce. Z pohledu zavedení vhodného pojmu v češtině je tak třeba zvolit překlad/termín, který sportovní manipulaci co nejlépe a nejkompaktněji vystihuje. Podíváme-li se do české literatury (ať již českých autorů, popř. autorů zahraničních, jejichž díla se dočkala českého překladu), najdeme zde výrazy jako „*ovlivňování zápasů*“⁴⁸, „*ovlivňování sportovních výsledků*“⁴⁹ nebo „*ovlivňování sportovních soutěží*“⁵⁰. Častokrát se však také setkáme s příliš obecným a zavádějícím termínem „*korupce ve sportu*“⁵¹ nebo zkrátka pouhým převzetím anglického spojení „*match-fixing*“.

Z výše uvedených definic se jako nejvhodnější – vedle jednoduchého přebrání cizojazyčného „*match-fixing*“ – v češtině jeví termín „*ovlivňování sportovních soutěží*“, což je v podstatě doslovný překlad anglického „*manipulation of sports competitions*“, což je spojení, se kterým pracuje taktéž Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí.

Jiná slovní spojení mohou být zavádějící nebo ne zcela výstižná. V případě použití termínu „*ovlivňování sportovních výsledků*“ absentuje znak toho, že ovlivněn nemusí být jen výsledek, ale i průběh samotné sportovní události, jak si brzy ukážeme. V případě použití termínu „*ovlivňování sportovních zápasů*“ může být zavádějící termín „*zápas*“, který může i podvědomě z našeho chápání sportovní manipulace vyloučit např. sportovní závod nebo jiný sportovní výkon, který si s pojmem zápas běžně nespojujeme. Podobné, byť srozumitelnější, je to u již zmíněného termínu „*ovlivňování sportovních soutěží*“. Ano, prakticky každý sportovní výkon je součástí určité sportovní soutěže.

⁴⁸ CARPENTER, Kevin. Ovlivňování zápasů – největší hrozba sportu v 21. století? In: KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5, str. 155.

⁴⁹ ČESKÁ UNIE SPORTU, Tisková zpráva: *Česká unie sportu a Fotbalová asociace ČR pracují na národním plánu boje proti ovlivňování výsledku ve sportu* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupný z: <http://www.cuscz.cz/novinky/cus-a-facr-bojuji-proti-ovlivnovani-vysledku-ve-sportu.html>.

⁵⁰ GANGER, Jiří. *Match fixing a jeho trestněprávní aspekty*. Brno, 2018. Diplomová práce (Mgr.). Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2018-31-03., str. 66.

⁵¹ IDNES. *Korupční skandál ve slovenském fotbale. Podezřelá je i mistrovská Trnava*. [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupný z: https://www.idnes.cz/fotbal/zahranici/sazkarsky-skandal-korupce-slovensko-trnava.A180604_154010_fot_zahranici_jic

Tato soutěž probíhá formou utkání, závodu, zápasu a podobně. S rozmachem sázkových příležitostí a sportovních výkonů v čím dál tím roztodivnějších kategoriích se však dle mého názoru jeví nejlepší použít slovo „*událost*“, které by mělo vždy spolehlivě obsáhnout jakoukoliv sportovní činnost, ať už jde o závod, soutěž nebo třeba výzvu, ve které daný sportovec kromě sebe samotného s nikým nesoutěží (přesto je však možné tuto událost zmanipulovat).⁵²

Jako nejkompexnější a nejvhodnější se tak v tomto světle jeví zvolit termín „*ovlivňování sportovních událostí*“. Jedná se o volnější, zato však teoreticky ucelenější překlad anglického „*manipulation of sports competitions*“, který se v zahraniční literatuře ustálil. Budu se jej proto držet i v dalším textu této práce.

2.2.2. Definice pojmu ovlivňování sportovních událostí

Český právní řád s definicí pojmu ovlivňování sportovních událostí výslovně nepracuje, byť od roku 2016 o ní alespoň existuje zmínka v zákoně o sportu. Dle návrhu konceptu Národního akčního plánu boje proti ovlivňování sportovních výsledků představeného Českou unií sportu a Fotbalovou asociací České republiky (dále jen „**FAČR**“) se jedná o „*manipulaci se sportovními akcemi těmi, kteří se snaží na této nezákonné aktivitě ekonomicky profitovat.*“⁵³

Nejbližší kodifikaci se termín manipulace ve sportu dostal díky textu důvodové zprávy k zákonu č. 230/2016 Sb., který novelizoval zákon o podpoře sportu (dále jen „**novela zákona o sportu**“). Pomineme-li ne zcela šťastně zvolený termín „*nezákonné ovlivňování sportovních výsledků*“, je jím podle důvodové zprávy myšleno úmyslné jednání, jehož účelem je nezákonné pozměnění výsledku nebo průběhu sportovní soutěže s cílem celkového nebo částečného odstranění nepředvídatelné povahy

⁵² Více o tomto tématu v části věnující se rozmachu sportovního sázení v podkapitole 2.5 této rigorózní práce.

⁵³ ČESKÁ UNIE SPORTU, Tisková zpráva: *Česká unie sportu a Fotbalová asociace ČR pracují na národním plánu boje proti ovlivňování výsledku ve sportu* [online]. [cit. 2022-02-24] Dostupný z: <http://www.cuscz.cz/novinky/cus-a-facr-bojuji-proti-ovlivnovani-vysledku-ve-sportu.html>

výše uvedené sportovní soutěže za účelem získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo pro někoho jiného.⁵⁴

Slovensko se, na rozdíl od České republiky, může pochlubit poměrně komplexním zákonem o sportu, který upravuje taktéž otázku jeho manipulace, a to včetně definice. Manipulací soutěže se dle zákona č. 440/2015 Z.z o športe rozumí úmyslné nedovolené ovlivnění průběhu soutěže nebo výsledku soutěže (včetně pokusu), jehož cílem je zpravidla získání výhody pro sebe nebo pro jinou osobu a zároveň částečné nebo úplné odstranění nejistoty spojené s průběhem soutěže nebo výsledkem soutěže.⁵⁵

Definice užitá v důvodové zprávě k novele zákona o sportu a v zákoně o športe splňují ta nejnáročnější kritéria na dobré charakterizování ovlivňování sportovních událostí. Je z nich přitom patrné, že se inspirovaly definicí, která pro sportovní manipulaci vznikla na půdě Rady Evropy.

Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí přijatá Výborem ministrů Rady Evropy 9. července 2014 ve svém článku 3. uvádí, že „*Ovlivňováním sportovních událostí se rozumí úmyslná dohoda, konání nebo opomenutí směřující k nedovolenému ovlivnění výsledku nebo průběhu sportovního události v úmyslu úplně nebo částečně odstranit nejistotu, která je s výše uvedenou sportovní událostí spojena, za účelem získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo pro jiného.*“⁵⁶

Tuto definici lze pro její komplexnost a také pro skutečnost, že ji nalezneme v mezinárodní úmluvě, jejíž zkoumání je předmětem hlavní části této práce, označit za nejvhodnější. Pro detailní porozumění a ocenění jejích hlavních předností se však bude třeba podívat na klíčové prvky, které jsou také charakteristickými znaky sportovní manipulace.⁵⁷

⁵⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 230/2016, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁵⁵ § 94 odst. 2 zákona č. 144/2015 Z. z. o športe. Dostupný z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-440>

⁵⁶ Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí, *Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*. Dostupná z: <https://rm.coe.int/16801cdd7e>

⁵⁷ O charakteristických znacích sportovní manipulace již bylo také pojednáno v mé diplomové práci WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 30 a násl.

2.2.3. Charakteristické znaky ovlivňování sportovních událostí

Výsledek každého sportovního výkonu je ovlivněn nespočtem faktorů, což je naprosto přirozené a představuje to běžnou součástí sportovní činnosti.⁵⁸ Předmětem ovlivňování sportovních událostí je pouze takové jednání, které má za cíl nedovoleně ovlivnit sportovní událost v rozporu s pravidly daného sportu, případně právním řádem (např. brankář úmyslně pustí branku, protože za to dostal zapláceno od majitele soupeřova týmu, boxer se nechá knokautovat ve 3. kole zápasu nebo knokaut předstírá, protože tak zněla dohoda se sázkařem, který si na to, že taková událost nastane, vsadil u sázkové kanceláře). Základem tedy je, že ovlivňování sportovních událostí musí být **úmyslné a nedovolené**.

Ovlivněn může být jak celkový výsledek, tak i průběh sportovní události, včetně mikro-situací jako rohový kop ve fotbale. V případě **ovlivnění výsledku** jako takového zajímá osobu, která toto ovlivnění iniciovala, výsledný stav na konci sportovní události. Takovou osobu může představovat kupříkladu funkcionář sportovního klubu ve snaze pomoci svému celku nečestným způsobem ke sportovnímu úspěchu. Výsledek dané sportovní události však zajímá i osoby, jež, resp., jejichž sportovci či týmy, se dané události přímo neúčastní. Tým bojující o titul nebo o udržení má zájem na tom, aby jeho tabulkový konkurent v souboji s jiným týmem zaváhal, a za tím účelem bude např. finančně či jinak motivovat tento jiný tým, popř. podplatí rozhodčího. V dalších situacích může jít také o osobu mimo sportovní prostředí, která si na výsledek konkrétního utkání nebo závodu vsadí u sázkové kanceláře a výsledek si rozhodne nedovoleně „pojistit“.

O **ovlivnění průběhu** sportovní události jde ve chvíli, kdy během sportovní události nastane předem určená skutečnost, která sama o sobě nemusí mít vliv na její konečný výsledek. Jejím příkladem může být prohraný set tenisového utkání, úmyslně netrefený nadhoz v rámci utkání baseballu nebo faul hráče ve fotbale s úmyslem obdržet červenou kartu. Tzv. „*spot fixing*“ je mezi sportovními manipulátory oblíbený, neboť je zpravidla hůře odhalitelný a sportovci vůči němu mohou mít menší odpor, než k ovlivnění celého výsledku sportovní události. Například kvalitní tenista si může

⁵⁸ Například, výsledek hokejového utkání může nepochybně ovlivnit vyloučení nejlepšího hráče jednoho z týmů do konce utkání. Bez dalších „*match-fixingových*“ indicií však je taková událost běžnou součástí, resp. možností během hry, se kterou její pravidla počítají.

dovolit prohrát první set s outsiderem a stále zachovat velmi reálnou šanci na vítězství v celém utkání. Rozmach ovlivňování průběhu sportovních událostí úzce souvisí s nárůstem počtu sázkových příležitostí v rámci jednoho utkání, na které si lze u sázkové kanceláře vsadit. V nabídkách bývají i takové mikro situace jako, kdo bude zahrávat první rohový kop, který tým bude kopat pokutový kop, kdo obdrží jako první žlutou kartu a podobně.

Zájem na ovlivnění průběhu sportovní události však pochopitelně nemusí mít pouze nepoctiví sázkaři a k vidění jsou skutečně kuriózní motivy a nápady. Například bývalý sportovní ředitel klubu FK Viktoria Žižkov Ivan Horník nejenže uplácel rozhodčí, aby ovlivňovali ve prospěch Viktorie její zápasy nebo i utkání jejich největších soupeřů v boji o udržení, ale rovněž naváděl rozhodčí k udělení žluté karty hráči soupeře, který by pak v následujícím zápase právě proti Viktorii Žižkov nemohl nastoupit.⁵⁹

Ovlivňování sportovních událostí směřuje k **úplnému nebo částečnému odstranění nejistoty, která je se sportem spojena**. Právě nepředvídatelnost sportovního výsledku tvoří podstatu zájmu o sport ze strany široké veřejnosti. Jak bylo ukázáno výše na příkladu návštěvnosti malajské nejvyšší fotbalové soutěže, diváci nemají zájem sledovat (pravděpodobně) ovlivněná sportovní klání. Na nejistotě spjaté se sportováním je postaven taktéž princip sportovního sázení. Osoby, které ovlivňují sportovní události, se snaží tento element do co nejvyšší možné míry potlačit, aby tak snížily riziko ztráty finančních prostředků, které do sázky investovaly.

A na závěr je třeba zmínit hlavní motiv sportovní manipulace - **získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo pro jiného**. Ovlivňování sportovních událostí je „disciplína“, kterou lze na té nejvyšší úrovni provozovat zejména se zapojením širokého řetězce osob. Ačkoliv-existují i příklady, kdy ze sportovní manipulace profituje pouze sám sportovec, kterému se podařilo ovlivnit vlastní sportovní událost, v drtivě většině případů půjde o spleť sítí sázkařů, prostředníků a osob ze světa sportu.

⁵⁹MF DNES, *Ahoj Milánku, ahoj Ivánku, vyžlutíme je* [online]. [cit. 2022-03-21] Dostupný z: http://fotbal.idnes.cz/ahoj-milanku-ahoj-ivanku-vyzlutime-je-d8s-/fotbal.aspx?c=A041001_073212_fotbal_rav

Neoprávněným prospěchem je pak především získání majetkové výhody. Právě dle toho, zda je majetková výhoda primárním nebo vedlejším cílem ovlivňování sportovní události, rozlišujeme jeho dvě základní varianty.

2.3. Sportovní úspěch jako primární cíl ovlivnění sportovní události

Po dlouhou dobu byla obecná představa o sportovní manipulaci spjatá s touhou po dosažení sportovního úspěchu. Motivací tedy bylo zejména vítězství v utkání, lepší umístění v závodě oproti soupeři nebo postup do vyšší kvalitativní kategorie. Takovou sportovní manipulaci iniciují zejména sportovní funkcionáři, členové sportovních týmů nebo také samotní sportovci.

Jedním z prvních zdokumentovaných příkladů tohoto druhu ovlivnění je případ z antických olympijských her v roce 388 př. n. l., kdy Eupulos z Thesálie uplatil tři své protivníky, aby vyhrál zlatou medaili.⁶⁰ Příkladem z českého sportovního prostředí je nechvalně známý fotbalový korupční skandál z roku 2004, za který bylo potrestáno disciplinární komisí i trestněprávními soudy šestnáct rozhodčích, tři delegáti a šest funkcionářů. Celkem pět klubů hrajících první nebo druhou nejvyšší soutěž disciplinární komise potrestala různě vysokými finančními sankcemi a odebráním bodů.⁶¹

Podle italských ekonomů Tita Boeriho a Batisty Severgniniho, kteří se zabývali zkoumáním korupce v italském fotbale, stoupá pravděpodobnost manipulace za účelem dosažení sportovního úspěchu v dlouhodobých soutěžích poté, co se přehoupnou za jejich polovinu. Na počátku sezóny většina týmů počítá s ryze férovými prostředky dosažení úspěchu a v případě neuspokojivých výsledků se do týmu snaží přivést posily, popř. vyměnit trenéra. Po polovině soutěže, kdy už jsou karty víceméně rozdány, však pravděpodobnost úmyslného ovlivnění roste, a to jak u týmů usilujících o co nejvyšší umístění, tak i u týmů, které se chtějí vyhnout sestupu. Ve zkoumaném případě

⁶⁰ KEA. *Match-fixing in Sport. A Mapping of Criminal Law Provisions in EU 27* [online]. [cit. 2022-02-28], str. 10. Dostupný z: http://ec.europa.eu/sport/library/studies/study-sports-fraud-final-version_en.pdf

⁶¹ FELT, Karel. *Fotbal v chapadlech korupce: historie uplácení v českém fotbale od první republiky po současnost*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3511-8, str. 83-88.

korupčního skandálu zvaného Calciopoli stoupla pravděpodobnost sportovní manipulace ve druhé polovině sezóny o 35 %.⁶²

Existují však i méně nápadné a hůře odhalitelné případy sportovní manipulace spojené s tímto typem ovlivňování. Společně mají to, že se v nich vyskytuje zvýšená míra taktizování, která se projevuje v úmyslně zhoršeném výkonu sportovce nebo sportovního týmu. Jasné stanovení toho, kdy jde o úmyslné ovlivnění výsledku a kdy o běžnou součást sportovní strategie, není jednoduché.

Například v roce 2008 jezdec týmu Formule 1 Nelson Piquet mladší úmyslně havaroval během Velké ceny Singapuru, aby pomohl jezdcí ze stejné stáje Fernandu Alonsovi zvítězit.⁶³ V roce 2012 během kvalifikace na tenisovou čtyřhru žen na Olympijských hrách v Londýně bylo přistiženo celkem osm hráček z Jižní Koreje, Číny a Indonésie jak se úmyslně snaží prohrát své zápasy ve snaze vyhnout se konfrontaci s týmem silnějších soupeřek.⁶⁴ I tímto jednáním sledují sportovci dosažení sportovní výhody ať už pro sebe (jako v případě tenistek) nebo pro jiného (jako v případě závodníka Formule 1 Nelsona Piqueta mladšího).

Závažnějším jednáním je pochopitelně to, které vykazuje korupční prvky (tedy zejména tradiční příklady ovlivňování sportovních událostí s cílem dosažení příznivého výsledku, kdy je podplacen rozhodčí nebo hráč soupeře). Je však dobré vzít v úvahu, že výčet jednání spadající do této kategorie může být mnohem širší a s různým stupněm závažnosti.

Ačkoliv je hlavním cílem tohoto typu manipulace dosažení sportovního úspěchu, ve většině případů hraje dosažení majetkové výhody také důležitou roli, byť stojí spíše v pozadí prvotního motivu ovlivnění. Z vítězných utkání pochopitelně plynou pro hráče vyšší prémie, pro kluby hrající kvalitnější soutěže zase vyšší příjmy z televizních práv

⁶² FORREST, David. Match Fixing: An Economic Perspective. In: HABERFELD, M., SHEEHAN, D., eds. *Match-fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement and Prevention Strategies*. New York: Springer, 2013, str. 110.

⁶³ PARK, Jaye et. al. How should sport match fixing be classified? In *Cognet Social Sciences*, 1573595, DOI:10.1080/23311886.2019.1573595, str. 8. [online]. [cit. 2022-18-11]. Dostupný z: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/23311886.2019.1573595?needAccess=true>

⁶⁴ Tamtéž, str. 8.

nebo lukrativnější smlouvy se sponzory. Majetková výhoda je tak vedlejší cíl ovlivnění sportovní události motivovaného dosažením sportovního úspěchu.

2.4. Majetková výhoda jako primární cíl ovlivnění sportovní události

Majetková výhoda je primární motivací u ovlivňování sportovních událostí, které je spojeno se sázením. Důležitým rozdílem oproti sportovní manipulaci, která primárně cílí na získání sportovního úspěchu, je skutečnost, že do ovlivňování spojeného se sázením je zapojen širší okruh osob, včetně těch, které se pohybují mimo sportovní struktury. Sázkoví podvodníci, sázkové mafie a jejich prostředníci nejsou členy sportovních organizací, které prakticky nemají možnost, jak zmíněné osoby za toto jednání potrestat. Tyto osoby nezajímá pravá podstata sportu pramenící v nepředvídatelnosti sportovního výsledku, ani jeho významný společenský rozměr. Na sportovních úspěších daného sportovce nebo týmu jim záleží pouze do té míry, do jaké jim z toho plyne finanční prospěch.

Prvním velkým případem tohoto druhu ovlivňování bylo v roce 1919 podplacení osmi baseballistů Chicaga White Sox osobami s vazbami na newyorské podsvětí, aby ve finále Světové série podlehl Cincinnati Reds.⁶⁵

Strmý nárůst případů manipulace se sportem a sázkovým trhem nastal přibližně po roce 2000, k čemuž přispěl rozmach on-line sázení, „live“ sázení (on-line sázení během průběhu sportovní události) a trhu s neregulovanými nebo rovnou nelegálními sázkovými kanceláři. Kanadský investigativní novinář Declan Hill uvádí, že spojením těchto okolností došlo ke „globalizaci sportovní korupce“.⁶⁶ Následující kapitola se zaměří na vliv rozmachu sportovního sázení na nárůst případů sportovní manipulace.

⁶⁵ KEA. *Match-fixing in Sport. A Mapping of Criminal Law Provisions in EU 27* [online]. [cit. 2022-02-28], str. 10. Dostupný z: http://ec.europa.eu/sport/library/studies/study-sports-fraud-final-version_en.pdf

⁶⁶ HILL, Declan. *Jumping into Fixing. Trends in Organized Crime*. National Strategy Information Center, Springer Verlag, 2015, 18(3), 212-228. ISSN 1084-4791, str. 213.

2.5. Vliv rozmachu sportovního sázení na nárůst případů ovlivňování sportovních událostí

Většina sportů, které se dnes těší popularitě jejich aktivních i pasivních provozovatelů, vznikla v 18. a 19. století. Velmi záhy poté se sportovní disciplíny staly předmětem zájmu těch, kteří si chtěli vsadit na jejich výsledek. Například pravidla ve světě velmi populárních sportů – golfu a kriketu – byla poprvé kodifikována v roce 1774 a jedním z hlavních důvodů byly právě zájmy spojené se sázením. Sázející osoby potřebovaly co nejvyšší míru jistoty o tom, že utkání, na které vsadí finanční prostředky, budou probíhat podle určitých ucelených a konstantně dodržovaných pravidel.⁶⁷

Vztah sportu a sázení se v průběhu času dál pozvolna vyvíjel. Revoluce, ke které došlo v posledních přibližně dvaceti letech, však co do své dynamiky překonala celý postupný vývoj, ke kterému mezitím od vzniku sportovních disciplín a sázení došlo. Sázkové kanceláře jsou rázem hlavními zdroji příjmů ze sponzorských smluv pro týmy v anglické Premier League i české Fortuna Lize.⁶⁸ Ta se ostatně po sázkové kanceláři rovnou jmenuje a je těžké v ní najít klub, který nemá na dresech logo jedné ze sázkových kanceláří licencovaných v České republice.

Legálně provozované hazardní hry – včetně sportovního sázení – představují důležitého zástupce světového obchodu, podílí se na něm 0.6 %, tedy přibližně 384 miliardami dolarů.⁶⁹ Sázení na sportovní události je oblíbeným koníčkem miliónů lidí na celém světě, kteří si do sledování svého oblíbeného sportu přejí být zainteresovaní více než jako „pouzí“ diváci.

Sport a sázení mají společné to, že k řádnému fungování vyžadují integritu a čestnost, jinak nemají smysl a nemohou plnit svůj účel, neboť jejich podstata je postavená na vzrušení a překvapení z předem nejistého výsledku. Zároveň jsou sport

⁶⁷ FORREST, David. Betting and Integrity of Sport in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. 14.

⁶⁸ VEENSTRA, Tjeerd. Foreword in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. vii.

⁶⁹ BLACKSHAW, Ian S. Introductory remarks in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. 1.

a sázení také důležitými partnery, neboť ve většině zemí jde část příjmů sázkových kanceláří přímo či nepřímo na podporu sportu, zejména sportování mládeže.⁷⁰ Bohužel, veškerá pozitiva do velké míry přebíjí rozmach podvodů při sportovním sázení.

Jedním z hlavních příznaků rozmachu sportovního sázení v posledních dvou dekáдах je mimořádný nárůst likvidity, tj. výše částek vsazených na sportovní události. Velkou zásluhu na tom má růst nabídky sázkových příležitostí na menší sporty nebo populární sporty provozované na nižších výkonnostních úrovních a celkově velmi široká nabídka sázkových příležitostí na konkrétní sportovní událost nad rámec jejího konečného výsledku. Nepřekvapí, že na utkání fotbalového mistrovství světa nebo anglické Premier League bude vsazeno velké množství finančních prostředků. Ovšem není výjimkou, že velmi likvidní jsou i sázkové trhy na utkání méně vyspělých fotbalových soutěží či méně populárních sportů. A jak říká odborník na ekonomii a sportovní sázení z University of Salford ve Velké Británii David Forrest: „*Likvidita je přítelem sportovního manipulátora.*“⁷¹ Likvidita umožňuje na trh s konkrétní sázkovou příležitostí vsadit velký obnos peněz, aniž by se díky tomu nějak zásadně změnil kurz a vzniklo podezření na možný zájem o manipulaci sportovní události. Velké sázky umožňují velké výhry ze zmanipulovaných sportovních událostí a ty dále generují prostředky na podplácení hráčů nebo rozhodčích.

A ono nepřehledné množství sázkových příležitostí je nyní dostupné z pohodlí domova a v reálném čase díky internetu, který tak umožňuje i živé sázení během sportovní události (*live betting*). Například u tenisu je zaznamenáno více sázek během samotného utkání prostřednictvím *live bettingu* než před ním.⁷² Ze všech sázek podaných u přední české sázkové kanceláře Tipsport je dnes 98 % přijato online, význam kamenných poboček se marginalizoval.⁷³

⁷⁰ VEENSTRA, Tjeerd. Foreword in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. vii.

⁷¹ FORREST, David. Betting and Integrity of Sport in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. 19.

⁷² Tamtéž, str. 19.

⁷³ On-line rozhovor uskutečněný dne 27. ledna 2023 s předsedou správní rady nadace Tipsport a vedoucím oddělení komunikace Tipsport Václavem Sochořem.

K tomu pak přičtíme vznik nových alternativ sázení, jako jsou například sázkové burzy. Nejznámějším příkladem z nich je ta vedená společností Betfair. Jedná se v podstatě o eBay model sázení, ve kterém jednotlivé osoby mohou samy stanovit, co je předmětem sázky u jimi zvolené sportovní události. Osoba na takovém trhu zde přichází s tvrzením, že během konkrétní sportovní události nastane určitá okolnost. Sázející si pak mohou vsadit na podporu tohoto tvrzení nebo proti němu. V podstatě každý se tak dnes může stát bookmakerem bez nutnosti zisku licence jako u standardních sázkových kanceláří, což s sebou přináší jistá rizika.⁷⁴

Dobry příkladem je dostihový závod, ve kterém soutěží deset koní. Trenér koně – nebo sázkový podvodník disponující správnou informací – ví, že jeden z koní požil před závodem vodku a nemůže tedy zvítězit. Ve standardním sázení u sázkových kanceláří bude tato informace ne příliš dobře využitelná – nelze si vsadit, že tento konkrétní kůň prohraje a ve hře je stále devět možných vítězů. Avšak existence sázkové burzy (*betting exchange*) tuto informaci povyšuje na velmi významnou, neboť tam lze nabídnout konkrétní sázkovou příležitost, včetně té, že konkrétní kůň skončí poslední. Sázkář pak bude profitovat na penězích vsazených proti tomuto výsledku osobami, které nevěděly, že kůň požil vodku a na jiném než posledním místě skončit nemůže.⁷⁵

I to jsou podoby sportovního sázení, které se vymykají zažitým představám o tipování na vítěze sportovní události. A právě ty společně s těžko omezenou možností sázení u sázkových kanceláří na slabě regulovaných nebo neregulovaných sázkových trzích do značné míry stojí za nárůstem sportovní manipulace v posledních letech.

Zákazníci sázkových kanceláří dnes mají díky internetu prakticky neomezený výběr možností, u jakého poskytovatele sázek vsadit. Přirozeně se tak budou dívat po sázkové kanceláři, která jim nabídne nejlepší kurz a tím i nejvyšší výhru v poměru k jejich vkladu. Sázkové kanceláře, které musí projít řádným procesem registrace k zisku licence v dané zemi, řádně platit daně a přispívat na podporu sportování mládeže, přitom zpravidla nebudou moci nabídnout tak atraktivní kurz jako ty, které nabízejí své služby na internetu

⁷⁴ FORREST, David. Betting and Integrity of Sport in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. 21.

⁷⁵ Tamtéž, str. 21-22.

po celém světě, ale jsou přitom registrovány v zemi s nízkou mírou regulace sázkového trhu, pokud jsou registrovány vůbec.

Země s nízkou mírou regulace sázkového trhu poskytují do velké míry legální platformu pro provozování online sázkových kanceláří. Online sázkové kanceláře musí pro získání licence v těchto zemích naplnit určitá minimální kritéria, zároveň však nejsou podrobeny takové míře kontroly a jejich činnost v těchto zemích není tak finančně náročná jako na standardních regulovaných trzích. Jako příklad můžeme uvést Filipíny, na kterých je sídlo také jedné z největších sázkových kanceláří zaměřující se na „sázkové burzy“, společnost CITIbet.⁷⁶

Vedle mírně regulovaných (tzv. šedých) sázkových trhů jsou zde pak kompletně neregulované sázkové trhy, kde sázkové kanceláře působí nelegálně. Nejsou tam tím pádem podrobeny žádné kontroly a pro nepoctivé sázkaře představují ideální cíl, neboť zajišťují anonymitu sázejících a představují také ideální místo k praní špinavých peněz. Takové sázkové kanceláře zpravidla neplatí žádné daně ani poplatky a mohou tak nabízet mimořádně lákavé výhry s příznivými kurzy. Nelegální sázkové kanceláře najdeme zejména v zemích, kde je sázení dle zákona zakázáno. Nejlepším příkladem je asijský sázkový trh v čele s Čínou.

Vezmeme-li v úvahu veškeré legální evropské i americké provozovatele sportovního sázkového byznysu, jejich podíl na světovém sázkařském trhu nedosáhne více než 30-40 %. Zbytek připadá z drtivé většiny na sázkové kanceláře provozované z Asie. A protože je z velké části provozován bez jakékoliv státní kontroly, je odhad jeho velikosti pouze přibližný. Podle amerického magazínu *Foreign Policy*, který se pokusil odhadnout jeho velikost v roce 2006, dosahoval asijský průmysl hazardních her objemu 450 miliard dolarů, zatímco třeba asijský farmaceutický průmysl přibližně částky 100 miliard dolarů.⁷⁷

⁷⁶ MENZ, Andrew. SKENE, David. Betting markets and the roles of private enterprise – Harmonisation and international approaches to Match Fixing in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Oxfordshire and New York: Routledge, 2018, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 22.

⁷⁷ HILL, Declan, The Revolution in Anderson et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982, str. 10.

Sázení je taktéž nelegální v mnoha státech Spojených států amerických. Přesto (nebo právě proto) je velikost nelegálního sázkového trhu v USA dle odhadů přibližně stokrát větší nežli velikost trhu s legálně provozovanými sázkovými kanceláři.⁷⁸

Podle zjištění Asijské dostihové federace/*Asian Racing Federation*, která vyvíjí značné úsilí pro posílení sportovní integrity, osciloval v roce 2017 celosvětový objem nelegálně vsazených finančních prostředků na sportovní události mezi 340 miliardami a 1,7 biliónem dolarů.⁷⁹ A tyto peníze byly vsazeny opět na zcela nebo nízko regulovaných sázkových trzích.

Mnoho sázkařů přitom stupeň regulace konkrétního sázkového trhu nezajímá, zvláště v případě, když jim sázková kancelář umožňuje možnost vsadit si online z pohodlí domova v zajímavém kurzu. Podle průzkumu z Austrálie provedeného v roce 2014 většina sázkařů preferuje online poskytovatele sázek s konkurenceschopnými kurzy před sázením na pobočce a více jak třetině sázkařů nevádí, že vsází u společnosti, která není registrována v Austrálii, ale v zahraničí.⁸⁰

2.6. Stručná metodologie ovlivňování sportovních událostí spojeného se sportovním sázením

Pro metodologii sportovní manipulace spojené se sázením je důležitá práce zmíněného kanadského investigativního novináře Declana Hilla. Ten rozděluje postup sázkových podvodníků do několika hlavních fází a demonstruje, jak rozsáhlá může být

⁷⁸ MENZ, Andrew. SKENE, David. Betting markets and the roles of private enterprise – Harmonisation and international approaches to Match Fixing in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Oxfordshire and New York: Routledge, 2018, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 20.

⁷⁹ ASIAN RACING FEDERATION. *Illegal betting in an Asian context*, 2018, str. 9. [online]. [cit. 2022-25-11].

Dostupný z: https://assets-global.website-files.com/5f8e2bde2b2ef4841cd6639c/5fd822759fef2e07d6c91c99_Illegal%20Betting%20in%20an%20Asian%20Context.pdf

⁸⁰ MENZ, Andrew. SKENE, David. Betting markets and the roles of private enterprise – Harmonisation and international approaches to Match Fixing in STEELE, Stacey. and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Oxfordshire and New York: Routledge, 2018, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 19.

sít' lidí zapojených do sportovní manipulace a jak pestré mohou být metody, které používají.⁸¹

Termín sázkový podvodník je potřeba vnímat širěji. Většinou totiž zřídka jde o jedinou osobu. K ovlivnění sportovní události spojené se sázením jsou z týmu sázkových podvodníků zpravidla zapotřebí tyto postavy:⁸²

- organizátor ovlivnění, který přichází s plánem jak a kterou sportovní událost ovlivnit);
- „investor“, tedy subjekt, který poskytne finanční prostředky na podplacení vytipovaných osob a na sázku na ovlivněnou sportovní událost (může jít o movitého gamblera, sázkovou mafii nebo jinou zločineckou skupinu);
- prostředník, který iniciuje prvotní kontakt s vytipovanou osobou, která má sportovní událost ovlivnit;

(pro zjednodušení dále pracuji s termínem „**sázkový podvodník**“).

Terčem sázkových podvodníků jsou nejčastěji rozhodčí nebo samotní sportovci. Není překvapením, že klíčem k navázání kontaktu mezi nimi a sázkovým podvodníkem je určitá slabá stránka nebo záliba vytipované osoby. Sázkový podvodník se tak se sportovcem nebo rozhodčím „náhodně“ setká během sledování jeho oblíbeného sportu nebo v podniku, který rád a často navštěvuje. Snadnějším terčem mohou být samozřejmě osoby ve finančních potížích, i proto je z pohledu sportovní manipulace velmi problematická situace, kdy sportovní týmy neplatí hráčům včas, resp. tolik, kolik dle smluvních závazků mají. V této fázi jde zejména o navázání kontaktu a vyhodnocení, zda má sázkový podvodník u vytipované osoby šanci na úspěch.

Když sázkový podvodník vyhodnotí, že daná osoba může být ochotna ovlivnit sportovní událost, většinou nejprve přijde s pozitivní motivací. Například sportovci slíbí odměnu za vyhraný zápas nebo mu ji dá za utkání již v minulosti odehrané. V případě,

⁸¹ HILL, Declan. *How Gambling Corruptors Fix Football Matches*. European Sport Management Quarterly. 2009, 9(4), 411-432. ISSN 1618-4742.

⁸² STEELE, Stacey. OPIE, Hayden. Comparing approaches to match fixing in sport: Revisiting perceptions and definitions in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Oxfordshire and New York: Routledge, 2018, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 5.

že hráč tyto „peníze za nic“ přijme, má sázkový podvodník volnou cestu k další práci s touto osobou a zároveň dostatek kompromitujícího materiálu na její případné vydírání. Pro sportovce nebo rozhodčího už je o dost těžší se z takové situace vyvázat.

Nábor ovlivnitelného hráče nebo rozhodčího se tak v podstatě dá přirovnat ke strategiím zpravodajských služeb při rekrutování agentů, kdy po prvotní přátelské fázi následuje ostrý start spolupráce, která je zpravidla dlouhodobá. Jako příklad můžeme uvést kauzu německého sudího Roberta Hoyzera. Toho si zločinecká skupina z jižního Balkánu podmanila v berlínském podniku Café King natolik, že pro ni následně ovlivnil několik utkání německých fotbalových soutěží. Některé jeho rozhodcovské přešlapy však byly natolik zjevné, že tento podvod byl Německým fotbalovým svazem i orgány činnými v trestním řízení odhalen a samotný Hoyzer byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.⁸³

Jakékoliv pokusy hráčů nebo rozhodčích o vyvázání se ze spolupráce se sázkovými podvodníky jsou od okamžiku prvního zmanipulovaného utkání čím dál těžší, a to zejména pro přibývajících kompromitujících materiály, které proti nim mohou sázkoví podvodníci použít. Nezřídka jde navíc o osoby, které se pohybují za hranicí zákona i v dalších oblastech, jsou ozbrojeni a zapojeni do organizovaného zločinu.

Pro úspěšné ovlivnění sportovní události u týmových sportů vybírají sázkoví podvodníci zpravidla více hráčů. Ve fotbale je minimem v zásadě brankář, obránce a útočník. S ohledem na zvýšenou přítomnost televizních kamer i na méně významných utkáních jsou již zjevné vlastní branky nebo hrubky spíše výjimkou. Daleko častěji může jít o pouhé špatné postavení brankáře při střele soupeře, nesprávně načasované vyběhnutí nebo skluz obránce či nezdařilý driblink útočícího hráče.

Aby se sázkoví podvodníci vyhnuli brzkému podezření a nebezpečí z nepříznivé změny kurzu, vsázejí často až těsně před samotnou sportovní událostí. Mnohdy je i samotné rozhodnutí sázkových podvodníků, jakým způsobem sportovní událost ovlivnit, učiněno těsně před jejím zahájením. S logickým problémem – kterak dát

⁸³ NEW YORK TIMES. *Soccer: German Court upholds referee's fraud conviction* – Sports – International Herald Tribune [online]. [cit. 2022-02-27]. Dostupný z <https://www.nytimes.com/2006/12/15/sports/15iht-ref.3911968.html>

znamení hráčům o tom, jak má utkání vlastně dopadnout – se pak někteří vypořádávají s mimořádnou kreativitou. Děje se to například i tak, že hráči vytuší požadovaný výsledek dle předem domluveného oblečení prostředníka, který se nachází na smluveném místě na stadiónu.⁸⁴

Odměny pro hráče nebo trenéry ovlivňující sportovní události předávají sázkoví podvodníci většinou v hotovosti na zdánlivě neutrálních místech, jakými jsou benzínové pumpy, letiště, kavárny či restaurace. Jejich výše se přitom pohybuje v závislosti na významu ovlivněné sportovní události i objemu finančních prostředků získaných jejím ovlivněním v řádu desítek až stovek tisíc korun.⁸⁵ V případě, že jde o sportovce světového formátu nebo účastníka těch nejlepších světových soutěží, však může jít o částku mnohem vyšší, neboť takový sportovec nebude mít v úmyslu riskovat ztrátu milionových měsíčních příjmů od svého klubu a sponzorů.

V určitých případech může vyplacení peněžních prostředků nahradit nebo doplnit další forma odměny. Sázkoví podvodníci v Malajsii jako odměnu za úspěšnou manipulaci vydávali hráčům vítězné loterijní lístky, které od výherců odkoupili.⁸⁶ Sportovcům tak de facto „legalizovali“ příjmy plynoucí ze sportovní manipulace. Významnou část odměny může pro určité sportovce představovat posílení upevnění pevné osobní vazby navázané mezi ním a podvodníkem, příslib zajištění přístupu k určité osobě nebo přestup do lepšího týmu.

2.7. Spolupráce a koordinace zainteresovaných subjektů jako klíč k férovějšímu sportování i sportovnímu sázení

Přes veškerá výše zmíněná negativa spojená s rozmachem sportovního sázení ve 21. století by však bylo chybou zavrhnout tento oblíbený koníček miliónů lidí zvyšující jejich zainteresovanost do konkrétního sportovního odvětví. Jak již bylo zmíněno,

⁸⁴ HILL, Declan. *How Gambling Corruptors Fix Football Matches*. European Sport Management Quarterly. 2009, 9(4), 411-432. ISSN 1618-4742, str. 426-427.

⁸⁵ V případě korupce v české Juniorské fotbalové lize z roku 2013 byly velmi mladým hráčům nabízeny částky za ovlivnění jednoho utkání ve výši 35.000 – 50.000 Kč, více v WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 87.

⁸⁶ HILL, Declan. *How Gambling Corruptors ix Football Matches*. European Sport Management Quarterly. 2009, 9(4), 411-432. ISSN 1618-4742, str. 427.

legálně provozovaným sázkovým kancelářím, sportovním fanouškům i sportovním organizacím jde o stejnou věc – férový sport s jeho nepředvídatelným výsledkem. Klíč ke sportování a sportovnímu sázení s minimem případů ovlivňování sportovních událostí leží v citlivé regulaci sázkového byznysu, tvrdém stíhání nelegálních sázkových kanceláří a v partnerství a koordinaci mezi sportovními organizacemi, státy a nadnárodními institucemi a licencovanými sázkovými kancelářemi.

Sportovní sektor musí klást zvýšený důraz na výchovu a vzdělávání sportovců. Především sportovci začínající na profesionální úrovni nemusí mít tušení o tom, že jakmile jednou souhlasí s ovlivněním sportovní události, dostávají se do zóny, z níž se stěží uniká.⁸⁷ Rámcová školení o nebezpečích spojených se sportovní manipulací se již pomalu dostávají do rozvrhů jednotlivých sportovních týmů, byť ne příliš často a z pohledu sportovců i týmů jim většinou není připisovaná taková důležitost, jakou by si zasloužila.⁸⁸

Dalším problémem, který vzniká zejména na úrovni jednotlivých sportovních týmů, je neplnění smluvních závazků včas nebo vůbec. Je statisticky dokázáno, že sportovci, kteří se působí v týmu s finančními potížemi, jsou k možnému ovlivnění daleko náchylnější než sportovci z finančně stabilizovaných týmů.⁸⁹

Jakýmsi garantem kvality a subjektem zodpovědným za nastavení základních pravidel a preventivních opatření jsou pak samotné sportovní organizace. Jejich etické kodexy, disciplinární předpisy i preventivní programy mohou významně napomoci ke snížení počtu případů ovlivňování sportovních událostí.

Vedle toho sportovní organizace mohou uzavírat strategická partnerství se subjekty, které jim s odhalováním a mapováním sportovní manipulace mohou pomoci. Jedná se jak

⁸⁷ FORREST, David. Match Fixing: An Economic Perspective. In: HABERFELD, M., SHEEHAN, D., eds. *Match-fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement and Prevention Strategies*. New York: Springer, 2013, str. 193.

⁸⁸ Viz např. také RYUEL, Young at all: A study of professional players' perception of match-fixing and prevention education strategies in Korea in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Routledge: 2018: Oxfordshire and New York, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 151-170.

⁸⁹ STEELE, Stacey. OPIE, Hayden. Comparing approaches to match fixing in sport: Revisiting perceptions and definitions in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Oxfordshire and New York: Routledge, 2018, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 6.

o spolupráci s orgány v oblasti policejní spolupráce (Europol, Interpol), tak i subjekty monitorujícími pohyb na sázkovém trhu a vyhodnocujícími podezření z možné manipulace. Systém včasného varování (*early warning system*) FIFA je postaven na intenzivní spolupráci s více než 400 národními a mezinárodními sázkovými kanceláři, jenž jsou smluvně vázány hlásit jakékoliv neobvyklé nebo podezřelé sázkařské aktivity.⁹⁰

Role státu popř. nadnárodních organizací pak spočívá především ve vytvoření takových právních předpisů, které ovlivňování sportovních událostí ztíží tím, že:

- nastaví jasná pravidla regulace sázkového trhu;
- umožní stíhání nelegálně provozovaných sázkových kanceláří;
- budou motivovat sázkové kanceláře k působení na legálních a regulovaných sázkových trzích;
- umožní stíhání a trestání subjektů zapojených do ovlivňování sportovních událostí.

Významná je role trestního práva. Jde o důležitý prvek v boji proti ovlivňování sportovních událostí komplementární ke stíhání případů na disciplinární úrovni. I v případech, ve kterých jsou osoby zapojené do sportovní manipulace za své jednání postihnutelné na úrovni sportovních předpisů, jde častokrát o jednání natolik společensky závažné, že je nezbytná také trestně-právní reakce. Navíc, orgány činné v trestním řízení disponují lepšími nástroji a efektivnějšími donucovacími prostředky nežli sportovní organizace a jsou tak schopny toto jednání náležitě zdokumentovat a stíhat.

Mezinárodní spolupráce a koordinace právních předpisů prostřednictvím nástrojů mezinárodního práva je pak nutná, aby vše výše zmíněné mohlo v praxi fungovat. Mezinárodní rozměr ovlivňování sportovních událostí totiž roste a s ním i obtíže při stíhání sportovní manipulace. Nejlépe to doloží následující příklad.

Vyšetřování Europolu, které organizace uskutečnila v letech 2011-2013 pod krycím názvem VETO, vedlo nejen k zatčení řady osob napříč Evropou, ale také k zisku do té

⁹⁰ CARPENTER, Kevin. Ovlivňování zápasů – největší hrozba sportu v 21. století? In: KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5, str. 167.

doby zcela bezprecedentního množství dat o tom, jak je sportovní manipulace globalizovaná.⁹¹

Podle zprávy vyšetřovatelů operace VETO nebylo nezvyklé, aby do jednoho jimi zkoumaného případu ovlivnění sportovní události bylo zapleteno padesát podezřelých osob z deseti různých zemí, operujících v prostředí s různými právními řády a definicemi ovlivňování a odlišnou regulací sázkového trhu. Nejčastěji tyto skupiny sázely na neregulovaných sázkových trzích v Asii, v úzké koordinaci s evropskými prostředníky a pod dohledem zejména ruskými mluvících zločineckých organizací a ovlivňovali utkání v Africe, Střední Americe nebo Evropě.⁹²

Výsledky vyšetřování shrnul tehdejší ředitel oddělení Interpolu pro boj s narkotiky a organizovaným zločinem, Gianni Baldi. „*Ovlivňování sportovních událostí je globální problém, který vyžaduje partnerství a spolupráci na národní, regionální i mezinárodní úrovni. A to jednak za účelem efektivního stíhání skupin, které na sportovní manipulaci nelegálně vydělávají miliony dolarů, a jednak za účelem zlepšení prevence a ochrany těch, kteří jsou do provozování sportovní činnosti zapojeni.*“⁹³

A ani údaje z posledních let nevěstí žádnou změnu. Dle průzkumu společnosti Sportradar, jejíž služby k odhalení podezřelých sportovních událostí využívá přes 120 sportovních organizací z celého světa, byla v roce 2021 detekována podezřelá aktivita ve spojení s 903 sportovními událostmi v 10 různých sportech v 76 zemích světa. Jedná se o rekord v počtu případů s prokazatelně podezřelou aktivitou, dosavadní maximum z roku 2019 (882 případů) tak vzrostlo o 2,4 %.⁹⁴ Je tak patrné, že ovlivňování sportovních událostí neslábne, ale naopak spíše nabírá na síle. A pro jeho přeshraniční charakter, různorodé podoby a skutečně globální dosah, vyžaduje komplexní úpravu na úrovni sportovních organizací dle sportovních pravidel, států dle vnitrostátních

⁹¹ Například v Německu bylo zejména díky operaci VETO následně odsouzeno 14 osob k celkem 39 letům odnětí svobody.

⁹² EUROPOL. *Update: Results from the largest match-fixing investigation in Europe*, [online]. [cit. 2022-02-27]. Dostupný z: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/update-results-largest-football-match-fixing-investigation-in-europe>

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ DAILY MAIL. *Match-fixing in Europe is at all-time high* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupný z: <https://www.dailymail.co.uk/sport/sportsnews/article-10571323/Match-fixing-sport-time-high-generating-estimated-124m.html>

předpisů a na úrovni mezinárodně-právní, která má potenciál harmonizovat jednotlivé národní úpravy a vést tak k efektnímu boji se sportovní manipulací.

3. Postihování ovlivňování sportovních událostí v rámci sportovního sektoru – judikatura CAS

3.1. Jeden problém, různé úrovně

Ovlivňování sportovních událostí lze postihovat na odlišných úrovních. Jednou je úroveň **veřejnoprávní**, resp. postihování sportovní manipulace podle právních předpisů vydaných příslušnými veřejnými autoritami. V návaznosti na vnitrostátní právo mohou mít takové postihy občanskoprávní, správně-právní nebo trestněprávní povahu. Druhou je úroveň **sportovní**, tedy postihování sportovní manipulace disciplinárními orgány příslušných sportovních organizací.

Tyto úrovně přitom, jak již známo z první kapitoly, mohou existovat paralelně vedle sebe. Je tedy možné, aby kupříkladu ovlivnění zápasu české nejvyšší hokejové soutěže bylo sankcionováno dle předpisů občanského a trestního práva příslušnými orgány veřejné moci, stejně tak jako aby ve věci jednaly příslušné disciplinární orgány sportovní organizace, v tomto případě tedy zejména Českého svazu ledního hokeje.

V dalších kapitolách této rigorózní práce se budu věnovat zejména koordinaci veřejnoprávní úrovně postihování ovlivňování sportovních událostí z mezinárodně-právního pohledu. Předtím však bude užitečné představit si to, jakými způsoby proti sportovním a sázkovým podvodníkům zasahuje sportovní odvětví. A abychom se přidrželi mezinárodní linie, kterou předložená rigorózní práce sleduje, zaměříme se zejména na judikaturu CAS, nejvyšší rozhodovací instance ve sportovním světě.

Hned 34 z 35 mezinárodních sportovních organizací řídících sportovní odvětví, která jsou součástí zimních nebo letních olympijských her, upravuje výslovným způsobem sankcionování sportovní manipulace ve svých předpisech, a to buď vlastní úpravou, nebo přijetím dokumentu MOV o prevenci match-fixingu z roku 2016.⁹⁵ Tato pravidla jsou následně přímo aplikovatelná nebo se odrážejí v disciplinárních předpisech na úrovni národních sportovních organizací. Příslušné sankce, které z nich

⁹⁵ DIACONU, M., KUWELKAR, S., KUHN, A., *The court of arbitration for sport jurisprudence on match-fixing: legal update*, I.S.L.J., 2021/1, str. 3.

vycházejí, mohou pak nabírat podobu varování, finančních pokut, zákazu činnosti, odečtu bodů nebo vyřazení ze soutěže/sestupu do soutěže nižší výkonnostní úrovně.

Tato pravidla a jejich aplikace na úrovni národních a mezinárodních sportovních organizací jsou hojně prověřována ze strany CAS, ke kterému směřují odvolání proti rozhodnutím jejich disciplinárních orgánů. Právě na judikatuře CAS si tak můžeme demonstrovat příklady boje s ovlivňováním sportovních událostí ze strany sportovního sektoru.

3.2. Vybrané příklady z judikatury CAS

Při analýze rozhodnutí CAS si nelze nevšimnout, že primát v oblasti sportů, o kterých tribunál se sídlem v Lausanne rozhoduje, drží suverénně fotbal. S velkým odstupem jej pak následují kriket a tenis.⁹⁶ Jak jsme si ukázali v předchozí kapitole, sportovní manipulace postihuje de facto veškerá sportovní odvětví, nicméně popularita, objem finančních prostředků, oblíbenost mezi sázkaři a z nich pramenící ekonomický a veřejný zájem má na svědomí to, že nejvíce níže předložených příkladů bude právě ze světa fotbalu.

Důležitost judikatury CAS spočívá také v tom, že jasně dokazuje význam disciplinárních procedur na úrovni sportovních organizací. Existuje totiž celá řada případů, které z různých důvodů nebudou třeba vůbec postižitelné na úrovni právních předpisů, ale ve sportovním světě hraje jejich stíhání z hlediska prevence ovlivňování sportovních událostí nezanedbatelnou roli. Jedním z takových příkladů je disciplinární provinění sportovních aktérů (hráčů, rozhodčích, funkcionářů), kteří nenahlásili pokus o ovlivnění sportovní události příslušnému orgánu, ačkoliv si úplatek sami nevzali a utkání nijak neovlivnili. V případě CAS 2010/A/2172 *Oriekhov proti UEFA* potvrdil CAS rozhodnutí UEFA a FIFA o doživotním vyloučení ruského sudího Olega Oriekhova z profesionálních soutěží za ovlivnění zápasu mezi Basilejí a CSKA Sofia poté, co byl Oriekhov kontaktován sázkařskou mafií. CAS přitom judikoval, že i v případě, kdyby rozhodčí úplatek nepřijal a zápas prokazatelně neovlivnil, už jen samotný akt nenahlášení

⁹⁶ Tamtéž, str. 17.

kontaktu se sázkařskou mafii představuje porušení disciplinárních pravidel, ačkoliv se nejedná o tak závažné jednání, jakého se soudí v případě skutečně dopustil.⁹⁷

Že i samotné nereportování kontaktu je závažným proviněním pak CAS potvrdil v případě CAS 2011/A/2364 *Butt proti Mezinárodní kriketové federaci/International Cricket Council* (dále jen „ICC“). V něm se CAS ztotožnil se závěry ICC o tom, že ačkoliv tehdejší kapitán pákistánského kriketového týmu Salman Butt sám svým jednáním neovlivnil zápas, který zmanipuloval jeho vlastní spoluhráč, i tak pro něj byl ze nenahlášený kontakt se sázkovými podvodníky nepodmíněný zákaz činnosti na 10 let (s možností podmíněného upuštění od zbývajících 5 let v půlce trestu) nikoliv nepřiměřeným potrestáním.⁹⁸ Toto rozhodnutí a jeho přísnost jsou poměrně zajímavé, porovnáme-li je se sankcemi za další případy sportovní manipulace, popř. se sankcemi v dopingových kauzách.

Dvě rozhodnutí CAS týkající se turecké nejvyšší fotbalové soutěže pak jasně poukázaly hned na několik aspektů, které musí disciplinární orgány sportovních organizací vzít v potaz při rozhodování o případech souvisejících s ovlivňováním sportovních událostí, a které se týkají zejména rozdílů mezi disciplinárním a trestním řízením.

V případě CAS 2013/A/3256 *Fenerbahçe proti UEFA* se CAS zabýval ovlivněním pěti zápasů turecké Superligy týmem z asijské části Istanbulu, Fenerbahçe. Tribunál potvrdil rozhodnutí UEFA o vyřazení Fenerbahçe z evropských soutěží v sezóně 2013/2014 když judikoval, že klub může být potrestán i v těch případech, kdy předložené důkazy nestačí k potrestání konkrétních jednotlivců, ale v celkovém kontextu dosvědčují manipulaci utkání ze strany klubu. Zároveň CAS konstatoval, že výsledek souběžně probíhajícího trestního řízení ve stejné věci má pro rozhodnutí v disciplinárním řízení pouze podpůrný efekt. I s ohledem na nižší standard důkazů

⁹⁷ Oreikhov úplatek podle zjištění CAS skutečně přijal a utkání úmyslně ovlivnil. Více viz CAS 2010/A/2172 *Oreikhov proti UEFA*.

⁹⁸ DIACONU, M., KUWELKAR, S., KUHN, A., *The court of arbitration for sport jurisprudence on match-fixing: legal update*, I.S.L.J., 2021/1, str. 6.

v disciplinárním řízení tak může disciplinární orgán sportovní organizace shledat provinění i v případech, které jsou v trestním řízení rozhodnuty opačně.⁹⁹

Ve věci CAS 2014/A/3628 *Eskişehirspor proti UEFA* potvrdil CAS rozhodnutí Evropské fotbalové unie, kterým byl turecký klub vyloučen z účasti v evropských soutěžích pro ročník 2014/2015. CAS judikoval, že také jinak zdánlivě nezávadná a legální jednání mohou naplnit definiční znaky sportovní manipulace a být tak postižitelná na disciplinární úrovni. Ve většině případů ovlivňování sportovních událostí bývá předmětem finanční motivace to, aby konkrétní hráč, resp. tým prohrál nebo se dopustil úmyslné chyby. V tomto případě však funkcionář Eskişehirsporů obdržel od třetí strany „motivační odměnu“ za to, aby jeho tým hrál dobře. Ačkoliv tak bylo nemožné prokázat vinu hráčů po dobře odpracovaném zápase za jeho ovlivnění, CAS konstatoval, že v kontextu dalších důkazů a v „zájmu boje proti match-fixingu“, i takové jednání (přijetí motivační odměny) naplňuje znaky ovlivňování sportovních událostí a je klubu přičitatelné bez ohledu na to, zda hráči svým výkonem na hřišti utkání ovlivnili či nikoliv.¹⁰⁰

Odklonění se od konceptu přičitatelnosti jednání klubových zaměstnanců přímo klubu učinil CAS v případě CAS 2016/A/4642 *Phnom Penh proti Asijské fotbalové konfederaci/Asian Football Confederation* (dále jen „AFC“). Díky policejním odposlechům se ukázalo, že vybraní hráči týmu Phnom Penh předstírali zranění, aby oslabili svůj tým nenastoupením do zápasu, popř. hráli úmyslně pod své možnosti, a to s vědomím vybraných trenérů. CAS nesouhlasil s verdiktem AFC, který vyloučil Phnom Penh z účasti v asijských pohárech a naopak konstatoval, že v daném případě byl klub spíše obětí jednání jednotlivců, kteří sledovali své vlastní zájmy na jeho úkor. Tyto případy je tedy třeba z hlediska odpovědnosti celého týmu důsledně odlišovat od těch, kdy jednotlivec jedná s vědomím klubu, který takové jednání využije ve svůj prospěch.¹⁰¹

Případ CAS 2018/A/6075 *Labuts proti Irské fotbalové asociaci/Irish Football Association* (dále jen „IFA“) zase poukázal na některé ryze praktické obtíže spojené

⁹⁹ Tamtéž, str. 7-8.

¹⁰⁰ Tamtéž, str. 8.

¹⁰¹ Tamtéž, str. 10-11.

s posuzováním toho, zda došlo k ovlivňování sportovních událostí nebo nikoliv. Lotyšský brankář Labuts druholigového irského celku Athlone Town AFC byl potrestán jednoročním zákazem působení ve fotbale proto, že měl svým špatným výkonem ovlivnit utkání, které jeho tým prohrál 1:3 proti Longford Town FC. Dle názoru IFA, s ohledem na dvě chyby brankáře, které rezultovaly v obdržené góly na konci obou poločasů a podezřelé sázkové aktivity kolem utkání, byl Labuts zodpovědný za jeho ovlivnění. Samotný brankář se proti těmto závěrům ostře ohradil a poukázal na to, že neexistují žádné důkazy o tom, že by měl z takového jednání jakýkoliv finanční profit. CAS povolal tři fotbalové odborníky, kteří se při sledování záznamu utkání sami nebyli schopni shodnout na tom, zda se v případě Labutse jednalo o úmyslné pochybení anebo pouhý nedostatek kvality, popř. nekoncentrovanost. Labutse nakonec zachránila skutečnost, že ke konci zápasu také udělal jeden povedený zákrok a při obdržených gólech zřetelně své souboje vypustili dva střední obránci. I proto CAS konstatoval, že ačkoliv utkání bylo prokazatelně ovlivněné (s ohledem na mimořádně nepravidelné sázkařské aktivity), nelze s určitostí konstatovat, že jej lze přičítat k tíži nejdříve potrestanému brankáři Labutstovi, kterého tak osvobodil.¹⁰²

3.3. Shrnutí rozhodovací praxe CAS a výhled do budoucna

Z výše uvedených příkladů vyplývá, že CAS v rámci své rozhodovací činnosti vnímá fenomén ovlivňování sportovních událostí dostatečně široce, s ohledem na nejrůznější podoby, které sportovní manipulace nabírá. K dnešnímu dni tak již CAS mimo jiné posuzoval případy, ve kterých šlo o:¹⁰³

- podplácení rozhodčích, aby ovlivnili utkání (např. CAS 2008/A/1583 *Lisabon a Guimares*);
- podplácení soupeřů, aby úmyslně prohráli utkání (CAS 2011/A/2490 *Köllerer*);
- podplácení soupeřů, aby v utkání udělali úmyslnou chybu (CAS 2011/A/2621 *Savic*);

¹⁰² DIACONU, M., KUWELKAR, S., KUHN, A., *The court of arbitration for sport jurisprudence on match-fixing: legal update*, I.S.L.J., 2021/1, str. 13.

¹⁰³ Tamtéž str. 13-14.

- podplácení hráčova agenta, aby v utkání jeho hráč udělal úmyslnou chybu (CAS 2011/A/2364 *Butt*);
- přijetí úplatku ze strany hráčů, aby ovlivnili několik utkání (CAS 2010/A/226 *Na V*);
- dohody mezi soupeřícími týmy na tom, jaký bude výsledek jejich vzájemného utkání při detekci podezřelého sázení na tyto zápasy (CAS 2009/A/1920 *Pobeda*).

Jak již vidíme z výčtu nejrůznějších typů posuzovaných případů, CAS se ve svých rozhodnutích zabýval vinou a potrestáním trenérů, funkcionářů, rozhodčích, sportovců i jejich agentů.

Zajímavé je sledovat, jak se CAS v podobných případech vypořádává s otázkou dokazování. Tribunál opakovaně připustil, že stejně jako v případě dopingu, neexistuje větší pochybení vůči spravedlnosti než potrestání nevinného sportovce¹⁰⁴. S ohledem na krátkou sportovní kariéru může mít jakýkoliv nesprávně udělený zákaz činnosti pro profesní dráhu každého sportovce zcela zásadní význam. Zároveň se však CAS ve svých rozhodnutích jasně postavil za důležitost boje proti ovlivňování sportovních událostí, čemuž odpovídá i jeho konstantní rozhodovací praxe v oblasti důkazního břemene, standardu důkazů a jejich přípustnosti.

Ačkoliv CAS neaplikuje při rozhodování o ovlivňování sportovních událostí stejná kritéria, jako vidíme u míry důkazů v trestním řízení, rozhodci musí být o tom, že došlo k ovlivnění, spolehlivě přesvědčeni (*comfortable satisfaction*).¹⁰⁵ Na dokazování o sportovní manipulaci před CAS tak sice jsou kladena nižší kritéria nežli „trestněprávní“ princip *nade vši pochybnost*, ale míra dokazování musí být větší nežli princip *převažující pravděpodobnosti* známý zejména z civilního řízení.¹⁰⁶

Co se týče důkazních prostředků, které jsou v řízení před CAS při rozhodování o sportovní manipulaci použity, jedná se zejména o svědecké výpovědi a doznání, písemné důkazy (jsou-li dostupné), odposlechy telefonních hovorů, resp. odposlechy

¹⁰⁴ Tamtéž, str. 15.

¹⁰⁵ Tamtéž, str. 14-15.

¹⁰⁶ Tamtéž, str. 14-15.

nainstalované v místě, video-nahrávky (včetně záznamů samotných sporných momentů), doplňující důkazy (poznámky v zápise o utkání, změny finanční situace) a také podezřelý vývoj na sázkovém trhu.¹⁰⁷ Zatímco s ostatními typy důkazů se často setkáme i v jiných případech, monitoring sázkového trhu (větší objem vsazených prostředků na dané utkání, nezvyklý výsledek odpovídající trendu určitých sázek) je specifickým důkazem typicky se vyskytujícím pouze ve sporech týkajících se sportovní manipulace.¹⁰⁸

Co se týče sankcí, tak CAS rozhoduje zejména o těchto sankcích, které byly v předchozím disciplinárním řízení uloženy: zákazy činnosti (krátkodobé až po doživotní), finanční sankce, vyloučení ze soutěže/závodu, zrušení výsledku soutěže/závodu, odečet bodů nebo sestup do nižší soutěže.

Zásadním úkolem a vodítkem při rozhodování pro CAS zůstává ověření, že sankce odpovídá míře zavinění a závažnosti provinění a je přiměřená cíli, tj. boji proti ovlivňování sportovních událostí. V případě potvrzení trestu zákazu činnosti tak CAS obvykle ruší finanční sankci, uloženou v předchozím řízení disciplinárním orgánem sportovní organizace, neboť samotný zákaz činnosti má na postavení potrestaného sportovce, funkcionáře nebo klubu již tak značný finanční dopad.¹⁰⁹ Obecně lze ale říci, že CAS rozhodnutí disciplinárních orgánů sportovních organizací respektuje a v převážné míře je potvrzuje.

Z výše uvedeného přehledu i předložené grafiky jednoznačně vyplývá, že největší zastoupení mezi případy ovlivňování sportovních událostí posuzovanými CAS má fotbal. Ačkoliv případy z dalších sportů za ním figurují až s odstupem, není třeba pochybovat, že vedle tenisu, kriketu, lyžování a bridže existuje řada dalších sportů, ve kterých k ovlivňování sportovních událostí dochází a které se před tribunál postupem času dostanou. Předložený výčet tak lze považovat spíše jen za „vrchol ledovce“ z těch

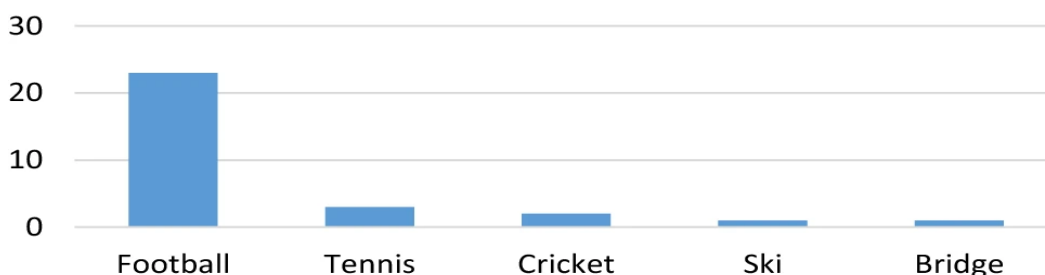
¹⁰⁷ Tamtéž, str. 15.

¹⁰⁸ Toto se většinou děje prostřednictvím systémů na odhalení manipulace (Betting Fraud Detection Systems), které pracují s kvantitativně podloženými modely, které indikují objem prostředků, který by měl být na konkrétní utkání vsazen, a predikují to, jakým způsobem bude většina sázkařů postupovat. Systém pak upozorňuje na významné deviace od modelu, ty je však pro jejich opodstatněnost třeba vždy konzultovat s expertním panelem vyhodnocujícím dané utkání nebo závod a nepravdělnosti či pochybení, ke kterým v nich došlo.

¹⁰⁹ DIACONU, M., KUWELKAR, S., KUHN, A., *The court of arbitration for sport jurisprudence on match-fixing: legal update*, I.S.L.J., 2021/1, str. 17.

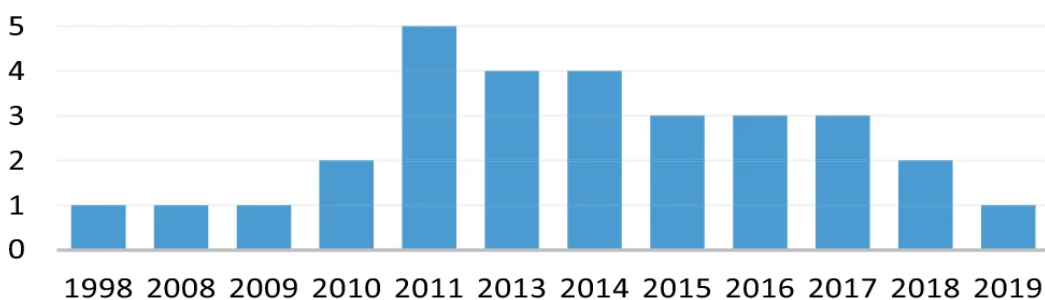
případů, které od disciplinárních orgánů sportovních organizací doputovaly až k nejvyšší sportovní soudní instanci.

Počet rozhodnutí CAS dle jednotlivých sportů¹¹⁰

S optimismem je třeba šetřit také při pohledu na vývoj počtu případů ovlivňování sportovních událostí, které CAS v průběhu let 1998 – 2019 řešil. Ačkoliv v posledních letech nastal mírný pokles, nelze tento jev přičítat tomu, že by sportovní manipulace byla na ústupu. Její vyšetřování ve sportovně-disciplinární rovině bude i nadále důležitým komplementárním prvkem k vyšetřování a rozhodování před civilními, resp. trestněprávními soudy.

Počet rozhodnutých případů CAS v letech 1998 - 2019¹¹¹

¹¹⁰ Tabulka převzata z DIACONU, M., KUWELKAR, S., KUHN, A., *The court of arbitration for sport jurisprudence on match-fixing: legal update*, I.S.L.J., 2021/1, str. 17.

¹¹¹ Tabulka převzata z DIACONU, M., KUWELKAR, S., KUHN, A., *The court of arbitration for sport jurisprudence on match-fixing: legal update*, I.S.L.J., 2021/1, str. 17.

4. Postihování ovlivňování sportovních událostí prostřednictvím právních předpisů

Kapitola druhá ukázala, že ovlivňování sportovních událostí můžeme rozlišovat podle nejrůznějších kritérií. Jedním ze základních faktorů pro detailnější kategorizaci je, zda k manipulaci dochází s primárním cílem dosažení sportovního úspěchu nebo přímého finančního zisku. Ovlivňování sportovní události tak může být spojeno:¹¹²

- výhradně s kurzovým sázením – situace, ve kterých sportovec nebo rozhodčí vsadí na událost, které se účastní a může ovlivnit její výsledek za účelem dosažení finančního zisku v podobě výhry u sázkové kanceláře;
- výhradně s korupčním jednáním – situace, ve kterých je podplacen rozhodčí nebo protihráč/i, za účelem dosažení příznivého výsledku pro podplácující stranu;
- s kurzovým sázením a korupčním jednáním – případy, ve kterých si zpravidla osoba zvenčí sportovního prostředí vsadí na vybranou sportovní událost a k dosažení požadovaného výsledku podplatí jejího aktéra (sportovce nebo rozhodčího).

Všechny tyto situace jsou v České republice postihnutelné podle právních předpisů. Zatímco u dvou posledně jmenovaných jednání lze do hry zapojit trestněprávní legislativu, jednání popsané v možnosti ad a) lze postihovat prostřednictvím legislativy upravující hazardní hry.

4.1. Úprava kurzového sázení a postihování ovlivňování sportovních událostí spojeného s kurzovým sázením

S účinností od 1. ledna 2017 je provozování hazardních her upraveno zákonem č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hazardních hrách“). Ten nahradil zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných

112 MINISTERSTVO FINANCÍ. *Sektorová analýza zaměřená na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí*. Praha 2017. [online]. [cit. 2022-18-11]. Dostupná z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_1_Analyza.pdf

podobných hrách, který po dobu své existence čelil kritice z nesystematičnosti, špatného propojení jeho jednotlivých částí a užívání nesjednocené terminologie.¹¹³

Hazardní hrou se podle definice vyjádřené v § 3 zákona o hazardních hrách rozumí hra, sázka nebo los, do nichž sázející vloží sázku, jejíž návratnost se nezaručuje, a v nichž o výhře nebo prohře rozhoduje zcela nebo zčásti náhoda nebo neznámá okolnost. Mezi druhy hazardních her, které jsou zákonem upraveny, patří také kurzová sázka a totalizátorová hra. Právě u nich je okolností určující výhru situace vzešlá ze sportovní události.

*Kurzovou sázkou*¹¹⁴ je sázková hra, u níž je výhra podmíněna uhodnutím sázkové příležitosti, kterou se rozumí zejména sportovní výsledek nebo událost veřejné pozornosti a výše výhry je přímo úměrná výhernímu poměru, ve kterém byla sázka přijata, a výši sázky.¹¹⁵

Totalizátorová hra je sázková hra, u níž je výhra podmíněna uhodnutím sázkové příležitosti, kterou se rozumí zejména sportovní výsledek nebo událost veřejné pozornosti a výše výhry je závislá na poměru počtu výherců k celkové výši sázek a předem stanovenému podílu výher.¹¹⁶

Od kurzové sázky se totalizátorová hra liší tím, že provozovatel v herním plánu s předstihem stanoví určitý objem peněžních prostředků na výhry v předem stanoveném poměru k přijatým vkladům. Výše výhry je pak u totalizátorové hry závislá na poměru počtu výherců k celkové výši vkladů a předem stanovenému objemu peněžních prostředků určených na výhry.¹¹⁷

¹¹³ HAMERNÍK, Pavel. Regulation of Sports Betting in the Czech Republic in *Sports Betting: Law and Policy*, Springer, 2012, str. 333 – 334.

¹¹⁴ Zákon o hazardních hrách pracuje s termínem „kurzová sázka“, napříč touto prací se však přidržím zavedeného termínu „kurzová sázka“.

¹¹⁵ MINISTERSTVO FINANCÍ. *Sektorová analýza zaměřená na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí*. Praha 2017. [online]. [cit. 2022-18-11]. Dostupná z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_1_Analyza.pdf a také § 27 a násl. zákona o hazardních hrách.

¹¹⁶ § 32 zákona o hazardních hrách.

¹¹⁷ *Kurzová a sázková hra*, Prezentace Odboru 34 Ministerstva financí – Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriemí, str. 13. Dostupná z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Prezentace_2016-08-08_03-Kurzova-sazka-a-totalizatorova-hra_v02.pdf

V souladu s § 73 zákona o hazardních hrách lze oba zde uvedené typy hazardních her provozovat také prostřednictvím internetu. K jejich provozování obecně je však nejprve třeba získat povolení Ministerstva financí.¹¹⁸ Již samotný proces směřující k vydání povolení přitom obsahuje určité náležitosti, které směřují ke snížení možnosti ovlivňování sportovních událostí.

Žádost o základní povolení musí vedle obecných náležitostí podání specifikovaných zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, obsahovat konkrétní druh hazardní hry, kterou se žadatel chystá provozovat. V případě žádosti o povolení k provozování kurzové sázky nebo totalizátorové hry je žadatel povinen předložit seznam míst, kde bude umožněna účast na hře. Další povinnou náležitostí je doložení smlouvy se subjektem, který bude monitorovat ovlivňování sportovních událostí.¹¹⁹

V základním povolení, které Ministerstvo financí na základě řádně podané žádosti vydá, je stanovena hazardní hra, na níž se povolení vydává, její druh a podmínky jejího provozování, včetně schváleného herního plánu a zařízení, prostřednictvím kterého má být hra provozována. Ministerstvo financí může následně stanovovat u provozování kurzové sázky a totalizátorové hry další podmínky, které se týkají boje s ovlivňováním sportovních událostí. Typicky jde zejména o oznamovací povinnost při zjištění nezákonném ovlivnění sportovní události. Dále se jedná o umožnění aktivního monitoringu finančních a herních dat provozovatele prostřednictvím vzdáleného přístupu, ze kterých je možnost dovodit pravděpodobnost ovlivnění konkrétní sportovní události.¹²⁰

Boj proti ovlivňování sportovních událostí se pak odráží v konstrukci ustanovení § 36 až 38 zákona o hazardních hrách upravujících omezení příjmu a nabídky sázek u osob, u kterých hrozí, že by mohly mít na výsledek sportovní události vliv a v povinnosti vedení evidence přijatých kurzových sázek a sázek na totalizátorovou hru. Provozovatel těchto sázek mimo jiné nesmí přijmout sázky na sázkovou příležitost,

¹¹⁸ § 85 a násl. zákona o hazardních hrách.

¹¹⁹ MINISTERSTVO FINANCÍ. *Sektorová analýza zaměřená na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí*. Praha 2017. [online]. [cit. 2022-18-11]. Dostupná z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_1_Analyza.pdf

¹²⁰ Takovýmto vodítkem může být např. významná změna kurzu sázkové příležitosti, uzavírání a odmítání sázek nebo případně stažení sázkové příležitosti z nabídky provozovatele.

na které se přímo podílí.¹²¹ Dle důvodové zprávy k zákonu o hazardních hrách se tento zákaz týká všech aktivit provozovatele, které mohou ovlivnit danou sázkovou příležitost. Ani osoby, které pro provozovatele sázky přijímají (zaměstnanci sázkové kanceláře) nebo určují kurzy na jednotlivé sázkové příležitosti, samy sázet nesmějí.¹²² A pochopitelně ani samotní účastníci (hráči, trenéři a podle důvodové zprávy k zákonu o hazardních hrách ani funkcionáři nebo jakýkoliv doprovodný personál) nesmí sázet na svůj vlastní výkon/tým nebo výkon sportovce nebo týmu, kde sami působí, ani na výsledky dalších účastníků soutěže, které se účastní.¹²³ Jedinou výjimkou z tohoto pravidla jsou koňské dostihy, u kterých mohou vlastníci a nájemci dostihových zvířat sázet na výsledek vlastního koně, nebudou-li sázet na jeho prohru.¹²⁴

Zákon o hazardních hrách také zakazuje přijímat kurzové sázky na sportovní soutěže dětí. Ustanovení je konstruováno poměrně citlivě tak, aby chránilo sportující děti a mládež, zároveň však nevylučuje možnost vsadit si na sportovní událost špičkové úrovně, ve které se může mimořádně talentovaná osoba mladší 18 let objevit.¹²⁵

Důležitým prvkem prevence ovlivňování sportovních událostí je povinnost registrace účastníků kurzových sázek. Registrace sestává z ověření totožnosti sázející osoby a ověření vlastnictví platebního prostředku, ze kterého tato osoba posílá peníze na uživatelské konto u provozovatele. Tento krok může zabránit tomu, aby organizovaní sázkoví podvodníci sázeli na jimi ovlivněné sportovní události u řádně registrovaných sázkových kanceláří. Bohužel však není překvapením, že většina skutečně velkých sázkových podvodů probíhá díky snadnému online přístupu k sázkovým portálům zahraničním nelegálně operujícím sázkovým kancelářím, u kterých není problém sázet bez těchto ověření.¹²⁶

¹²¹ § 37 odst. 1 zákona o hazardních hrách.

¹²² § 38 odst. 1 a 2 zákona o hazardních hrách.

¹²³ § 38 odst. 3 a 4 zákona o hazardních hrách.

¹²⁴ § 37 odst. 4 zákona o hazardních hrách. Dle důvodové zprávy k zákonu o hazardních hrách byla tato výjimka převzata ze zákonem o hazardních hrách zrušeného zákona č. 202/1990 Sb. o loteriích a jiných podobných hrách. Ponechání této úpravy bylo zákonodárcem zdůvodněno odkazem na mezinárodní dohody v oblasti zvířecích dostihů a na minimální negativní dopady související s provozováním kurzových sázek na zvířecí dostihy.

¹²⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách.

¹²⁶ MINISTERSTVO FINANČÍ. *Sektorová analýza zaměřená na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí*. Praha 2017. [online]. [cit. 2022-

Dozor nad dodržováním povinností vyplývajících ze zákona o hazardních hrách, resp. z povolení pro provozování kurzových sázek a totalizátorů vykonává Ministerstvo financí a celní úřady.¹²⁷ Za porušení povinností souvisejících se zákazem sázení, lze fyzickým osobám uložit pokutu až do výše 500 000 Kč, resp. 1 000 000 Kč.¹²⁸ Sázkové kanceláři¹²⁹ může být uložena pokuta až 1 000 000 Kč za nevedení a neuchovávání evidence přijatých sázek. Stejně vysoká pokuta hrozí v případech přijetí sázky v explicitně zakázaných situacích (provozovatel se na sázkové příležitosti přímo podílí, jde o soutěž dětí nebo sázku majitele soutěžního zvířete s výjimkou koně).¹³⁰

4.2. Postihování ovlivňování sportovních událostí dle trestněprávních předpisů

V České republice doposud neexistuje trestněprávní úprava, která by postihovala ovlivňování sportovních událostí jako takové. Proto je pro tuzemské orgány činné v trestním řízení při vyhodnocování možnosti stíhání sportovní manipulace klíčové zvážit, zda dané jednání vykazuje znaky některého z trestných činů obsaženého v zákoně č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**trestní zákoník**“). Praxe ukázala, že nejvhodnější je v tomto případě postupovat podle části upravující úplatkářství v § 331 a násl. trestního zákoníku.

Trestný čin **přijetí úplatku** je dle § 331 trestního zákoníku upraven následovně: „Kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek nebo kdo sám, nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta nebo zákazem činnosti.“¹³¹

Podle § 334 odst. 1 trestního zákoníku se úplatkem rozumí neoprávněná výhoda, spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává

18-11]. Dostupná z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_1_Analyza.pdf

127 § 118 zákona o hazardních hrách.

128 § 122 zákona o hazardních hrách.

129 resp. také může jít o podnikající fyzickou osobu poskytující sázky.

130 § 123 zákona o hazardních hrách.

131 § 331 trestního zákoníku.

nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou jinak není nárok.¹³²

U ovlivňování sportovních událostí budou úplatkem zpravidla finanční prostředky představující přímé majetkové obohacení. V méně častých případech však může jít také o nemajetkové výhody, spočívající například v povýšení v rozhodcovské hierarchii, služby sexuální povahy nebo v koupi hráče jiným týmem dle dohody.¹³³

Podstata trestného činu podplácení spočívá dle § 332 trestního zákoníku v poskytnutí, nabídnutí, nebo slibu úplatku jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu nebo v poskytnutí, nabídnutí nebo slibu úplatku jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného.¹³⁴

Z výše uvedeného rozboru klíčových ustanovení úplatkářských trestných činů tak je patrné, že jejich aplikace na případy ovlivňování sportovních událostí závisí mimo jiné na vymezení pojmu „obstarávání věcí obecného zájmu“ a zodpovězení otázky, zda sportovní činnost obecný zájem představuje. O to se poměrně úspěšně postarala soudní rozhodovací praxe, která tak umožnila stíhat sportovní manipulaci právě dle skutkových podstat úplatkářských trestných činů.

Dle právní nauky mezi obstarávání věcí obecného zájmu řadíme činnosti, na kterých má zpravidla zájem celá společnost nebo větší skupina občanů.¹³⁵ Jde tedy o činnost především v oblasti státu a samosprávy, ale též v oblasti uspokojování obecně důležitých ekonomických, zdravotních, sociálních a jiných potřeb zásadního významu.¹³⁶

V klíčovém rozsudku sp. zn. **3 Tdo 210/2007** Nejvyšší soud judikoval, že zájem chráněný trestním zákonem nelze redukovat pouze na případy, které mají klasický

¹³² § 334 odst. 1 trestního zákoníku.

¹³³ Viz WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 52.

¹³⁴ § 332 trestního zákoníku.

¹³⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, ISBN 978-80-87576-64-9, str. 830.

¹³⁶ NOVOTNÝ, Oto a kol. *Trestní právo hmotné. II. díl. Zvláštní část*. 4. přepracované vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004, str. 250 a viz také WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 55.

celospolečenský dopad, naopak je nutno za obstarávání věci obecného zájmu považovat i činnost při uspokojování zájmů občanů a právnických osob v oblasti materiálních, sociálních, kulturních a jiných potřeb, mezi které lze nepochybně zařadit i sport.¹³⁷

Konkrétně Nejvyšší soud uvedl: „*Soutěže v kopané (obzvláště ve vrcholové podobě) je tak na místě vnímat jako záležitost celospolečenskou (jak také nepochybně činí velká část veřejnosti) a této skutečnosti je potřebné dát výraz v podobě zájmu na jejich regulérnosti a řádného průběhu s vyloučením vědomého ovlivňování (manipulaci) s výsledky utkání, na kterých je zjevně interesována řada subjektů i z hledisek ekonomických (finančních). Činnost fotbalových rozhodčích i funkcionářů, vědomě ovlivňujících hru ve snaze ji dovést k předem stanovenému výsledku je nepochybně oním „obstaráním věci obecného zájmu“...(u)vedené námitky uplatněné v jednotlivých dovoláních (spočívajících v tvrzení, že i vrcholový sport je aktivitou ryze soukromoprávní, do porušování jejichž pravidel stát nemá právo zasahovat, a to již vůbec prostředky trestního práva jako nástroje ultima ratio), je tedy nezbytné (z důvodů již uvedených) odmítnout.*“¹³⁸

Tento přelomový rozsudek Nejvyšší soud záhy na to doplnil rozsudkem ve věci sp. zn. **6 Tdo 1297/2007**, ve kterém se zabýval korupčním jednáním ve sportovních soutěžích výkonnostní (amatérské) úrovně. I zde shledal veřejný zájem na jejich řádném a férovém provozování.

Nejvyšší soud se v citovaném rozsudku ztotožnil s názorem soudu prvního stupně a mj. vyzdvihnul část odůvodnění jeho rozsudku ve věci korupce ve fotbalové soutěži krajské úrovně: „*Obecný zájem je nejen rozhodování orgánů státní moci a správy, ale i jiná činnost při uspokojování zájmu občanů a právnických osob v oblasti materiálních, sociálních a kulturních potřeb. Mezi tyto statky zcela nepochybně patří i výkonnostní kopaná. Mnoho rodin vychovává své děti právě tak, že se je snaží vést k osvojení správných návyků k čestnému chování a soupeření prostřednictvím sportu. Proto tráví čas, ať již dopravou na stadion či zajišťováním dalších potřeb týkajících se*

¹³⁷ WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 57.

¹³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. října 2007, sp. zn. 3 Tdo 510/2007.

jejich účasti například v mládežnických klubech (jako v tomto případě). Je nade vše pochybnost, že aktivní sportování přispívá ke zdárnému fyzickému rozvoji, které děti využijí v budoucnu a je nepochybné, že je zde dán významný zájem společnosti na tom, aby co nejvíce mladých lidí aktivně sportovalo, neboť zvyšováním fyzické zdatnosti se logicky snižuje nemocnost a taktéž se zvyšuje produktivita práce jednotlivce v dospělém věku.“ Dále prvostupňový soud zdůraznil: „Pokud bude společnost tolerovat ovlivňování zápasů prostřednictvím například úplatku rozhodčím (nebo hráčům), je nutno očekávat pokles zájmu o aktivní sport nejen ze strany rodičů, ale i ze strany aktivně sportujících dětí. Pokud nebude výsledek boje na hřišti odvislý od vlastního umu a dovednosti, bude to mít fatální vliv na chuť společnosti aktivně se věnovat sportu.“¹³⁹

Rozhodovací praxe českých soudů tak zatím bez větších potíží umožnila trestat ovlivňování sportovních událostí (za podmínky přítomnosti korupčního jednání) bez nutnosti zavedení specifického trestného činu ovlivňování sportovních událostí.

Vedle korupčního jednání může ovlivňování sportovních událostí vykazovat také znaky trestného činu podvodu. Toho se podle § 209 trestního zákoníku dopustí ten, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou (tedy škodu dosahující částky nejméně 10 000 Kč).¹⁴⁰

Podváděnou osobou by v takovém případě byla zejména sázková kancelář, která přijala sázku na sportovní událost, která se stane terčem manipulace. Výhodou skutkové podstaty trestného činu podvodu je, že je teoreticky aplikovatelná i na ty případy sportovní manipulace, které buď nejsou spojeny s korupčním jednáním, nebo se ho u nich nepodaří prokázat. Naopak nevýhodou je nutnost přesného vyčíslení škody, což orgánům činným v trestním řízení u podobných případů způsobuje potíže, někdy paradoxně i pro nedostatečnou součinnost sázkových kanceláří na straně poškozených.¹⁴¹

¹³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2007, sp. zn. 6 Tdo 1297/2007.

¹⁴⁰ § 138 a § 209 trestního zákoníku.

¹⁴¹ MINISTERSTVO FINANCÍ. *Sektorová analýza zaměřená na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí*. Praha 2017. [online]. [cit. 2022-18-11]. Dostupná z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_1_Analyza.pdf

V neposlední řadě je nutno dodat, že podle §7 a 8 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, lze za výše uvedené úplatkářské trestné činy i trestný čin podvodu stíhat i právnickou osobu. Nelze tedy vyloučit ani případy trestního stíhání (zejména) sportovních klubů, které se ovlivňování sportovních událostí dopustí.

Trestnou činnost spojenou s ovlivňováním sportovních událostí budou z procesního hlediska vyšetřovat jednotlivé služby kriminální policie v rámci krajských ředitelství policie resp. územních odborů, a to v závislosti na závažnosti případu a s tím související výši trestní sazby. Nejzávažnější případy budou poté v příslušnosti Národní centrály proti organizovanému zločinu.¹⁴²

4.3. Příklady zahraničních přístupů k postihování ovlivňování sportovních událostí prostřednictvím právních předpisů

Obecně lze uvést, že ovlivňování sportovních událostí právní řády jednotlivých zemí postihují z trestněprávního hlediska jedním z následujících způsobů, popř. jejich kombinací:

- prostřednictvím ustanovení trestněprávních předpisů zaměřených na úplatkářské trestné činy, resp. trestný čin podvodu;
- prostřednictvím speciálního trestného činu v obecných trestněprávních předpisech, jehož skutková podstata spočívá v ovlivňování sportovních událostí;
- prostřednictvím speciálních sportovně-trestněprávních předpisů kriminalizujících ovlivňování sportovních událostí;
- prostřednictvím kriminalizace ovlivňování sportovních událostí mimo trestněprávní předpisy, zejména prostřednictvím legislativy zaměřené na sport a výkon sportovní činnosti, popř. na problematiku sázení.

Nejčastějším případem je situace, kdy orgány činné v trestním řízení stíhají sportovní manipulaci prostřednictvím obecných ustanovení trestních zákonů zabývajících

¹⁴² Tamtéž a také v pokynu policejního prezidenta č. 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení.

se úplatkářským a podvodným jednáním. Vedle České republiky jde o například o Německo, Rakousko, Belgie nebo Holandsko.¹⁴³ V Německu existuje oproti České republice dlouholetá soudní praxe, která ovlivňování sportovních událostí vedle trestného činu korupce stíhá úspěšně jako podvod, a to v případech kdy dojde ke vzniku škody, tak jako se to povedlo prokázat u poškozených sázkových kanceláří a Německé fotbalové federace v kauze *Hoyzer* z roku 2000.¹⁴⁴

Speciální trestný čin ovlivňování sportovních událostí v trestněprávních předpisech můžeme najít například ve španělské, bulharské nebo australské trestněprávní legislativě. Například španělský trestní zákoník (*Ley Orgánica 10/1995, del Código Penal*) prostřednictvím článku 286 bis odst. 4 postihuje jednání, které směřuje k úmyslnému a podvodnému ovlivnění nebo pozměnění výsledku sportovního zápasu, hry nebo soutěže zvláštního ekonomického nebo sportovního významu.¹⁴⁵

Speciální sportovně-trestněprávní předpis kriminalizující ovlivňování sportovních událostí mimo rámec trestního zákoníku najdeme např. v Itálii, Portugalsku a na Maltě. V Itálii, která je pro četné příklady sportovní manipulace ve sportovních soutěžích té nejvyšší úrovně nechvalně známá, existuje zákon č. 401/1989 zaměřený na korupci a podvody ve sportu. Navzdory novelizacím zákona a jeho propojení s italským trestním zákoníkem, se stejně jako další předpisy z jiných zemí nezdá být přímo aplikovatelný na případy ovlivňování průběhu sportovních událostí, což se jeví jako významná slabina.¹⁴⁶

¹⁴³ KEA. *Match-fixing in Sport. A Mapping of Criminal Law Provisions in EU 27* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupný z: http://ec.europa.eu/sport/library/studies/study-sports-fraud-final-version_en.pdf, str. 23.

¹⁴⁴ Německý sudí, který pro sázkařskou mafii ovlivnil několik zápasů německých profesionálních fotbalových soutěží a byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody ve výši 29 měsíců. Viz WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 78-79.

¹⁴⁵ Což zřejmě vylučuje aplikovatelnost tohoto ustanovení na tzv. spot fixing, tj. ovlivnění průběhu sportovní události a také aplikovatelnost na amatérské, resp. poloamatérské soutěže. Nicméně tento nedostatek je zjevně „zhojitelný“ podpůrnou úpravou obecné trestněprávní legislativy zaměřené na úplatkářství a podvod. Viz také WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 79.

¹⁴⁶ ANDO, Yuta. Harmonisation and international approaches to Match Fixing in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Routledge: 2018: Oxfordshire and New York, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 116 a WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04., str. 78-79.

Legislativu zaměřenou na sport a výkon sportovní činnosti, která zároveň obsahuje kriminalizaci ovlivňování sportovních událostí, najdeme například v Polsku, Řecku nebo na Kypru. Ačkoliv v Řecku a na Kypru jsou skutkové podstaty relativně podobné - zabývající se jak aktivní tak pasivní korupcí při takovém jednání - zajímavý je nepoměr maximálních sazeb trestu odnětí svobody, který za toto jednání v obou zemích hrozí. Na Kypru jde o tři léta odnětí svobody, v Řecku o deset let¹⁴⁷. Polsko upravuje ovlivňování sportovních událostí v § 46 až 49 zákona o sportu (*Ustawa z dnia 25. czerwca 2010 r. o sporcie*).¹⁴⁸ Jedná se o úpravu velice podrobnou, která byla v roce 2010 přijata v reakci na nadcházející Mistrovství Evropy ve fotbale, které se v Polsku a na Ukrajině konalo o dva roky později.

Lze shrnout, že ve většině zemí bude sportovní manipulace nejlépe postižitelná prostřednictvím trestněprávních předpisů upravujících úplatkářské trestné činy. V určitých zemích začínáme sledovat trend zavádění specifických ustanovení věnujících se kriminalizaci ovlivňování sportovních událostí, ať již jde o úpravu v obecných trestních předpisech, zvláštním sportovně-trestněprávním předpise nebo ve sportovních zákonech. Stimulem k přijetí takové legislativy pro zemi často bývá organizace velkých sportovních událostí mezinárodního dosahu, jako jsou olympijské hry nebo fotbalová mistrovství.¹⁴⁹

Nicméně jak vyplývá také z výše uvedených příkladů, i v případech kdy na státní úrovni zákonodárce specificky upravil ovlivňování sportovních událostí, existují v porovnání s jinými zeměmi značné rozdíly co do chápání fenoménu sportovní manipulace, jeho šíře a dosahu, stejně tak jako do jeho stíhání a trestání. Ačkoliv je zřejmé, že trestní právo si do velké míry zachovává „národní charakter“, je rozdílnost přístupů k postihování ovlivňování sportovních událostí zarážející a znepokojující – zejména pokud provedeme srovnání s dopingem, u kterého můžeme pozorovat vyšší stupeň harmonizace.

147 ANDO, Yuta. Harmonisation and international approaches to Match Fixing in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Routledge: 2018: Oxfordshire and New York, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 116.

148 Tamtéž, str. 116 a Ustawa z dnia 25. czerwca 2010 r. o sporcie. Dostupná z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20101270857/U/D20100857Lj.pdf>

149 ANDO, Yuta. Harmonisation and international approaches to Match Fixing in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Routledge: 2018: Oxfordshire and New York, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 114.

Ještě rozmanitější situace nastává, podíváme-li se do zahraničí na právní úpravu sázení. V podkapitole 4.1 představený český přístup vykazuje podobnosti se spoustou dalších zemí. Existuje jich však také celá řada, která se k sázení a jeho celkovému konceptu staví velmi odlišně, a to v návaznosti na historický, kulturní, společenský a ekonomický kontext. Například v Číně je sportovní sázení z velké části nelegalizováno, což je pochopitelně jeden z hlavních důvodů, proč nad sázkovými kanceláři fungujícími z Číny neexistuje téměř žádný dohled. V Indii je sportovní sázení legalizováno spíše implicitně. Země zakazuje hazardní hry, ve kterých je jediným faktorem pouze náhoda („*game of chance*“). Pakliže však hra obsahuje prvek dovednosti sázkaře („*game of skill*“), je povolena. Sázení na sportovní události vyžaduje nepochybně cit a znalosti sázejícího, který studuje formy, sestavy a aktuální trendy v jeho oblíbeném sportu. Specifická situace panuje také v Japonsku. To v zásadě prostřednictvím trestního zákoníku (Kei hō č. 45 z roku 1907) sportovní sázení až na pár výslovně jmenovaných výjimek zakazuje. Přirozeně tak dlouho tápalo, jak uchopit postihování sportovní manipulace spojené se sázením, když samotný sázkařský trh pro většinu sportů oficiálně ani neexistuje.¹⁵⁰

S ohledem na natolik odlišné přístupy k ovlivňování sportovních událostí napříč zeměmi celého světa a jeho přeshraniční charakter je tak nevyhnutelné zabývat se možnostmi, které v boji se sportovní manipulací nabízí mezinárodní právo.

¹⁵⁰ KAWAI, Keiji. Match Fixing and illegal gambling in Japan in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Routledge: 2018: Oxfordshire and New York, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 43.

5. Mezinárodně-právní dokumenty zaměřené na boj s ovlivňováním sportovních událostí

Na mezinárodní úrovni existují tři úmluvy, které jsou rámcově (ve dvou případech) nebo velmi konkrétně (v jednom případě) aplikovatelné na problematiku ovlivňování sportovních událostí. Úmluvě Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí bude pro její zaměření, rozsah a význam věnována samostatná kapitola. Pojděme se tedy nejprve podívat na dva dokumenty, které nevznikly specificky za účelem boje proti sportovní manipulaci, nicméně jejich vybraná ustanovení v konečném důsledku sportovní integritu posilují, neboť jsou zaměřeny na dva problémy úzce spjaté s ovlivňováním sportovních událostí – korupci a organizovaný zločin.

5.1 Úmluva OSN o boji proti korupci

Úmluva OSN o boji proti korupci (dále také jen „**Úmluva proti korupci**“) je jediným univerzálním právně závazným instrumentem zaměřeným na boj s korupcí. Rozsáhlý rámec Úmluvy proti korupci a povinný (*mandatory*) charakter většiny jejích ustanovení v kombinaci s vysokým počtem smluvních stran (188) vytváří unikátní nástroj na přístup ke korupci jakožto globálnímu problému.¹⁵¹

Úmluva proti korupci pokrývá pět hlavních oblastí: prevenci, kriminalizaci a vymáhání práva, mezinárodní spolupráci, znovunabytí majetku (*asset recovery*), technickou asistenci a výměnu informací. Její robustní rámec pak umožňuje postihovat rovnou šest forem korupčního jednání, ve kterých se ovlivňování sportovních událostí může objevit.¹⁵²

- aktivní nebo pasivní úplatkářství ve veřejném sektoru (čl. 15 a 16);
- aktivní nebo pasivní zneužití postavení (čl. 17 a 18);
- aktivní nebo pasivní úplatkářství v soukromém sektoru (čl. 21).

¹⁵¹ UNITED NATIONS. *Legal Approaches To Tackling The Manipulation of Sports Competitions: A Resource Guide*, 2021: Vienna, str. 40.

¹⁵² Úmluva OSN proti korupci, United Nations Convention against Corruption. Dostupná z <https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>

Důležitou náležitostí Úmluvy proti korupci je zřízení Konference členských států dle článku 63 (dále také jen „**Konference**“). Konference má za úkol napomáhat státům s implementací Úmluvy proti korupci, zlepšovat vzájemnou spolupráci a obstarávat také „follow-up“ – tedy zajišťovat co nejvyšší relevanci Úmluvy proti korupci sledováním a reagováním na nové trendy v oblasti globální korupce. To Konference činí mimo jiné prostřednictvím rezolucí, z nichž rovnou dvě věnovala tématu korupce ve sportu:

- Rezoluce 7/8 o korupci ve sportu, přijatá na konferenci ve Vídni v roce 2017 (dále jen „**Rezoluce 7/8**“);
- Rezoluce 8/4 na ochranu sportu před korupcí, přijatá na konferenci v Abu Dhabí v roce 2019 (dále jen „**Rezoluce 8/4**“).

Obě rezoluce představují významný závazek členských států v prevenci a boji proti korupci ve sportu. Rezoluce 7/8 vyzvala členské státy, aby při přijímání, resp. úpravách jejich vnitrostátních právních předpisů zvažily rizika nelegálního sázení, ovlivňování sportovních událostí a dalších činů souvisejících s korupcí ve sportu. V tomto ohledu Rezoluce 7/8 upozornila na společnou studii vypracovanou Úřadem OSN proti drogám a zločinu ve spolupráci s MOV, která poskytuje praktické rady a tipy pro členské státy mimo jiné v oblasti legislativy týkající se korupce ve sportu „*Legal Approaches To Tackling The Manipulation of Sports Competitions: A Resource Guide*“.¹⁵³ Rezoluce 8/4 jde ještě o něco dále a ukládá členským státům, aby realizovaly příslušné vnitrostátní předpisy týkající se kriminalizace úplatkářství a dalších forem korupce tím, že budou předcházet, vyšetřovat a stíhat korupci ve sportu, přičemž budou brát v potaz zejména články 12, 15 a 21 Úmluvy proti korupci, tedy ustanovení namířená proti korupci v soukromém a veřejném sektoru.¹⁵⁴ Dále Rezoluce 8/4 vyzývá členské státy ke zvýšené spolupráci mezi orgány veřejné moci a sportovními organizacemi v oblasti prevence, odhalování a potírání korupce ve sportu. Mělo by také docházet k častější výměně informací a znalostí a osvětě napříč sportovní komunitou o závažnosti a následcích korupčního jednání.¹⁵⁵ Pravděpodobně nejdůležitějším výstupem Rezoluce 8/4 je však

¹⁵³ UNITED NATIONS. *Legal Approaches To Tackling The Manipulation of Sports Competitions: A Resource Guide*, 2021: Vienna.

¹⁵⁴ Tamtéž, str. 41.

¹⁵⁵ Rezoluce 8/4 na ochranu sportu před korupcí, přijatá na konferenci v Abu Dhabí v roce 2019, *Resolution 8/4 adopted by the Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption*

z hlediska boje proti sportovní manipulaci výzva členským státům k pravidelné evaluaci vnitrostátního práva, praktik a strategií, které mohou mít pozitivní vliv na potírání korupce ve sportu. Příkladem je bezesporu vyhodnocování účinnosti stávajících právních předpisů věnujících se nejen přímo korupci nebo sportovní manipulaci a její kriminalizaci, ale také předpisů týkajících se nelegálního sázení nebo praní špinavých peněz.¹⁵⁶ Členské státy přitom mají vycházet z řady dostupných praktických příruček jako:¹⁵⁷

- Vzorová ustanovení pro kriminalizaci ovlivňování sportovních událostí a nelegálního sázení: Celosvětová perspektiva (společný dokument Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu, dále jen „UNDOC“ a MOV);
- Příručka dobré praxe v oblasti vyšetřování ovlivňování sportovních událostí a národních protikorupčních strategií (UNDOC).

5.2. Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu

Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (dále také jen „**Úmluva proti organizovanému zločinu**“) je hlavním mezinárodním nástrojem v boji proti organizovanému zločinu s mezinárodním prvkem. Jejím klíčovým cílem je podpořit spolupráci v oblasti prevence a boje s mezinárodním organizovaným zločinem. Úmluva je postavena na předpokladu, že pakliže zločin „přechází hranice“, vymáhání práva musí umět hranice překračovat také, aby byla taková jednání efektivně postižitelná a pachatelé neprofitovali z toho, že operují ve více státech a neunikli postihu.¹⁵⁸ V tomto ohledu je tedy možné považovat Úmluvu proti organizovanému zločinu za aplikovatelnou na sportovní manipulaci v případech, kdy jsou do něj zapojeny

at its eighth session, dostupná z:

https://www.unodc.org/documents/Safeguardingsport/Documents/UNCAC_-_resolution_8-4.pdf

¹⁵⁶ UNITED NATIONS. *Legal Approaches To Tackling The Manipulation of Sports Competitions: A Resource Guide*, 2021: Vienna, str. 41.

¹⁵⁷ Článek 15 Rezoluce 8/4 na ochranu sportu před korupcí, přijatá na konferenci v Abu Dhabi v roce 2019, *Resolution 8/4 adopted by the Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption at its eighth session*, dostupná z:

https://www.unodc.org/documents/Safeguardingsport/Documents/UNCAC_-_resolution_8-4.pdf

¹⁵⁸ UNITED NATIONS. *Legal Approaches To Tackling The Manipulation of Sports Competitions: A Resource Guide*, 2021: Vienna, str. 42.

mezinárodní organizované zločinecké skupiny, což je neblahý fenomén spjatý zejména s nelegálním sportovním sázením.

Úmluva proti organizovanému zločinu přitom pojem organizovaný zločin sama vůbec nespecifikuje. Aby byla aplikovatelná na co největší počet případů, včetně neustále se vyvíjejících nových forem organizovaného zločinu, jednotné definici se vyhýbá. Nicméně nabízí definici „organizované zločinecké skupiny“¹⁵⁹ a pracuje s pojmem „nadmárodní povaha“ zločinu/jednání (*offence*). Implicitně lze tak z Úmluvy proti organizovanému zločinu vyvodit, že nadnárodním organizovaným zločinem jsou všechny závažné zločiny motivované ziskem finančního nebo jiného prospěchu, které se týkají více než jedné země.¹⁶⁰

Úmluva proti organizovanému zločinu představovala významný posun v boji proti globálnímu organizovanému zločinu ihned po jejím přijetí v roce 2000. Tehdejší Generální tajemník OSN Kofi Annan u té příležitosti prohlásil: „*Pakliže je zločinem ohrožena vláda práva (rule of law) nikoliv pouze v jedné zemi, ale v mnoha z nich, nemohou se její obránci spolehnout výhradně na vnitrostátní mechanismy zaměřené na jeho potírání*“.¹⁶¹

Dle Úmluvy proti organizovanému zločinu má zločin prvky nadnárodní povahy v případech, kdy:¹⁶²

- je spáchán na území více než jednoho státu;
- je spáchán na území jednoho státu, ale podstatná část jeho přípravy, plánování, řízení nebo kontroly proběhla na území jiného státu;

¹⁵⁹ Dle článku 2 Úmluvy OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu se organizovanou zločineckou skupinou rozumí strukturovaná skupina alespoň tří osob, která v čase vyvíjí aktivity spadající do kategorie závažných zločinů, resp. zločinů dle této úmluvy s cílem získat přímý nebo nepřímý finanční či jiný hmotný zisk. Viz Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, *United Nations Convention against Transnational Organized Crime*. Dostupná z: <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>

¹⁶⁰ UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. *Transnational Organized crime: the globalized illegal economy*, Factsheet. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z: <https://www.unodc.org/toc/en/crimes/organized-crime.html>

¹⁶¹ ANNAN, Kofi, bývalý Generální tajemník OSN. *Address at the opening of the signing conference for the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Palermo, 12 December 2000*. Dostupný z: https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/speeches/speech_2000-12-12_1.html

¹⁶² UNITED NATIONS. *United Nations Convention against Transnational Organized Crime*. Článek 3, Dostupná z: <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>

- je spáchán na území jednoho státu, ale je do něj zapojena organizovaná zločinecká skupina, která vyvíjí kriminální aktivity na území více než jednoho státu;
- je spáchán na území jednoho státu, ale má významné dopady na území státu jiného.

Případy ovlivňování sportovních událostí např. ze strany sázkařských mafí bez větších interpretačních potíží vykazují znaky minimálně jednoho z výše uvedených bodů. Příkladem může být skandál spojený s ovlivňováním sportovních událostí v českých a slovenských fotbalových soutěžích z roku 2013. Dohromady v rámci tohoto skandálu došlo v Česku a na Slovensku k ovlivnění devatenácti zápasů v soutěžích profesionální i amatérské úrovně. V České republice do něj bylo zapojeno minimálně dvanáct hráčů, kterým prostředníci řízení ze Slovenska nabízeli za ovlivnění částky mezi padesáti tisíci korunami až jeden a půl milionem korun. Hlavní organizátor přitom vše řídil z Asie a sázky na utkání byly umístřovány na málo nebo zcela neregulovaných sázkových trzích.¹⁶³

Úmluva proti organizovanému zločinu, ke které přistoupilo 190 zemí světa, tak má význam i z pohledu boje proti ovlivňování sportovních událostí, neboť jejím smluvním stranám nařizuje kriminalizovat účast v organizovaných zločineckých skupinách, které jsou do sportovní manipulace hojně zapojeny. Dále se úmluva věnuje také dalším oblastem kriminálního jednání souvisejícího se sportovní manipulací, mezi které patří praní špinavých peněz. Význam pak mají také ustanovení upravující mezinárodní spolupráci v trestních věcech, např. v záležitostech spojených s extradicí a vzájemnou právní pomocí.¹⁶⁴

5.3 Rezoluce OSN

Do mezinárodně-právního rámce relevantních dokumentů vztahujících se na problematiku ovlivňování sportovních událostí patří také dvě rezoluce

163 LIDOVÉ NOVINY. *Sázkařská kauza: obviněný je i prý ligový hráč Teplic Jablonský* [online]. [cit. 2022-03-24]. Dostupný z: https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/sazkarska-kauza-obvineny-je-i-ligovy-hrac-teplic-jablonsky.A131004_161441_in-fotbal-prvni-liga_vrb

164 UNITED NATIONS. *Legal Approaches To Tackling The Manipulation of Sports Competitions: A Resource Guide*, 2021: Vienna, str. 43.

Valného shromáždění OSN. Rezoluce 73/24 o sportu jako nástroji udržitelného rozvoje zmiňuje v článku 16 korupci jako hrozbu sportovní integrity. Státy dle ní mají za úkol předcházet a bojovat s korupcí ve sportu, a to zejména prostřednictvím rámce právních předpisů, efektivního vymáhání práva a koordinace s dalšími státy.¹⁶⁵

Rezoluce 73/190 o prevenci a boji s korupcí a navrácení majetku získaného korupčním jednáním vyzývá členské státy k účinné implementaci všech relevantních rozhodnutí Konference členských států Úmluvy OSN proti korupci, důraz přitom klade na zapojení dalších významných aktérů (např. sportovní organizace a sázkové kanceláře) do mezinárodní spolupráce při potírání korupce ve sportu.¹⁶⁶

¹⁶⁵ Tamtéž, str. 43.

¹⁶⁶ Tamtéž str. 43.

6. Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí

Veškeré právní dokumenty, které byly stručně představeny v kapitole páté, jsou pro boj s ovlivňováním sportovních událostí alespoň z části významné. Věnují se totiž jevům, které se sportovní manipulací úzce souvisejí, ať už je to úplatkářství, praní špinavých peněz nebo nadnárodní organizovaný zločin. Žádný z výše uvedených dokumentů se však výhradně nezaměřuje na problematiku ovlivňování sportovních událostí. To však neplatí pro níže podrobně představený smluvní instrument, který si z důvodů své výjimečnosti v boji proti sportovní manipulaci zaslouží samostatnou kapitolu.

6.1. Nezbytnost přijetí mezinárodní úmluvy

Neustále zvyšující se komercializace sportu a obrovský zájem veřejnosti přirozeně vedou k jedinému možnému výsledku – narůstajícímu počtu aktérů, kteří jsou ekonomicky zainteresováni na výsledcích konkrétních sportovních událostí. Přidejme k tomu bezprecedentní rozmach sportovního sázení a rázem před sebou máme spletitou síť aktérů s přímým či nepřímým ekonomickým zájmem na sportovní události a jejím výsledku.

Jak už bylo zmíněno výše, ovlivňování sportovních událostí je problém globálního charakteru, který nabírá různé podoby a postihuje prakticky celé sportovní odvětví. Ohrožuje integritu sportu, sportovců, sportovkyň a sponzorů, přičemž nabízí relativně snadnou cestu ke značným ziskům pro pachatele, kteří se mnohdy pohybují mimo sportovní prostředí a častokrát se zcela vyhnou postihu za své jednání. A pokud již k postihu za ovlivňování dojde, jde o postih neadekvátní, ať už kvůli nesprávnému uchopení fenoménu ovlivňování sportovních událostí v právním řádu konkrétního státu nebo nedostačujícím sankcím. Korupce, podvod, praní špinavých peněz, zapojení organizovaných zločineckých skupin – to dělá z ovlivňování sportovních událostí výzvu představující nebezpečí pro samotnou vládu práva. Zároveň to také jednoznačně demonstruje, že tento problém nemůže být řešen na úrovni pouhých sportovních organizací, ale pro jeho účinné potírání je třeba fungujících právních předpisů, které musí pracovat se sjednocenými pojmy a jejichž vynucování bude probíhat na základě efektivní vnitrostátní a mezinárodní spolupráce.

To je nyní možné díky poměrně novému a v České republice ne příliš známému mezinárodnímu instrumentu – Úmluvě Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí nebo také Macolínské úmluvě, která byla přijata Radou Evropy v roce 2014 (dále také jen „Úmluva“).

6.2. Rada Evropy na poli sportu a cesta k Úmluvě

Rada Evropy je mezivládní organizace sídlící ve francouzském Štrasburku, která sdružuje celkem 47 členských států. Známa je zejména pro významnou roli na poli demokracie a lidských práv. Po svém vzniku v roce 1949 sehrála organizace významnou úlohu v procesu poválečné rekonstrukce evropského kontinentu a evropské integrace. Vládu práva a demokracii podporuje Rada Evropy přes více než 250 mezinárodních smluv, které na jejím poli vznikly.¹⁶⁷

Na půdu sportu Rada Evropy poprvé významněji vstoupila v roce 1985 díky **Evropské úmluvě o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech**. O čtyři roky později následovala **Evropská antidopingová úmluva**. Pozornost nejen sportovní veřejnosti získala v roce 1992 **Evropská charta sportu**, která ve svých 14 člancích formuluje doporučení pro rozvoj tělesné výchovy a sportu na všech výkonnostních úrovních „*podle zásad demokracie a humanismu*“.¹⁶⁸ Následovaly pak další méně významné dokumenty usilující o posílení integrity sportu a zlepšení jeho řízení.

O ovlivňování sportovních událostí se v Radě Evropy poprvé začalo komplexněji hovořit v roce 2008, kdy Parlamentní shromáždění v rezoluci *1602(2008)* upozornilo na skandály spojené s nelegálním sportovním sázením a manipulací výsledků a zdůraznilo nutnost zavedení mechanismů snižujících riziko ovlivňování sportovních událostí, nelegálního sázení a dalších forem korupce.¹⁶⁹

¹⁶⁷ COUNCIL OF EUROPE. *Who we are* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/about-us/who-we-are>

¹⁶⁸ COUNCIL OF EUROPE. *European Sports Charter*, dostupná z: <https://www.msmt.cz/file/38361>

¹⁶⁹ COUNCIL OF EUROPE. *Panorama of the Macolin Convention*, Strasbourg, 2020, str. 4. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-2020-47-panorama-of-the-macolin-convention/16809ed38e>

Prvním skutečně seriózním krokem Rady Evropy však byla až rezoluce č. 1 na podporu sportovní integrity proti ovlivňování sportovních událostí, která členské státy vyzvala k přijetí účinných politik a opatření zaměřených proti manipulaci sportovních událostí ve všech sportovních odvětvích.¹⁷⁰ Následovaly studie zkoumající možnost přijetí mezinárodně-právního instrumentu zaměřeného na ovlivňování sportovních událostí. Konečně na Konferenci ministrů zodpovědných za oblast sportu konané 15. března 2012 v Bělehradu došlo ke shodě na tom, že nejvhodnějším řešením bude přijetí mezinárodní úmluvy, která se bude týkat jak preventivních opatření, tak i pravidel mezinárodní spolupráce a sankcí.¹⁷¹

Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí vznikala na základě práce přípravného výboru sestaveného EPAS (*Enlarged Partial Agreement on Sport*), platformou Rady Evropy pro mezivládní spolupráci ve sportu. K jejímu přijetí Výborem ministrů došlo na 1205. zasedání zástupců ministrů 9. července 2014.¹⁷² Podepsat ji bylo možné nejprve 18. září 2014 ve švýcarském Macolinu. Díky ratifikacím ze strany Norska (2014), Portugalska (2015), Ukrajiny (2018), Itálie (2019), Moldavska (2019) a Švýcarska (2019) vstoupila Úmluva v účinnost 1. září 2019.¹⁷³ Aktuálně ji podepsalo čtyřicet jedna zemí včetně jedné mimoevropské – Austrálie. Počet ratifikací se k dnešnímu dni zastavil na osmi.¹⁷⁴

Z mezinárodně-právního hlediska byla Úmluva od počátku výjimečná – jednalo (a stále se jedná) o jediný závazný mezinárodně-právní instrument věnovaný boji proti ovlivňování sportovních událostí.

Úmluva se zabývá specifickým typem škodlivého jednání, které směřuje k ovlivnění sportovní události. Doplňuje tím tak již existující výše zmíněné instrumenty

¹⁷⁰ Tamtéž, str. 4.

¹⁷¹ 12th Council of Europe Conference of Ministers responsible for Sport, Belegarde, 15 March 2012. Dostupný z: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cab91

¹⁷² COUNCIL OF EUROPE. *Panorama of the Macolin Convention*, Strasbourg, 2020, str. 5. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-2020-47-panorama-of-the-macolin-convention/16809ed38e>

¹⁷³ Ke vstupu Úmluvy v účinnost bylo třeba ratifikací pět států, z toho alespoň tři musely být členskými státy Rady Evropy.

¹⁷⁴ COUNCIL OF EUROPE. *Chart of signatures and ratifications of Treaty 215* [online]. [cit. 2022-17-08]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=215>

OSN: Úmluvu OSN proti korupci a Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Ačkoliv Úmluva OSN proti korupci a Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu nabízejí možnosti, jak s určitými aspekty ovlivňování sportovních událostí bojovat, zdá se, že státy nejsou schopny využít jejich potenciál k ochraně sportovní integrity před manipulací.¹⁷⁵ Zároveň je třeba mít na vědomí, že cílem ani jedné z úmluv nebylo zaměřit se na fenomén ovlivňování sportovních událostí a mnoho z jeho důležitých prvků tak zůstalo těmito mezinárodně-právními instrumenty neadresováno.

Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí tak již v důvodové zprávě explicitně uvádí, že doplňuje mezinárodně-právní rámec nastavený Úmluvou OSN proti korupci a Úmluvou OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Dále se tak již nevěnuje např. kriminalizaci ovlivňování sportovních událostí páchaného organizovanou zločineckou skupinou, ale věnuje se případům ovlivňování sportovních událostí bez ohledu na zapojení organizovaného zločinu nebo jednání spadajícího pod definici korupce dle Úmluvy OSN proti korupci.¹⁷⁶

6.3. Účel, cíle a rozsah Úmluvy

Úmluva je strukturovaná do preambule a devíti kapitol, které celkem obsahují čtyřicet jedna článků. Ty pojímají fenomén ovlivňování sportovních událostí nebyvale komplexně a věnují se následujícím oblastem: utřídění pojmů, prevence, výměna informací, vymáhání práva (*law enforcement*), sankce a mezinárodní spolupráce.

Již v preambuli jsou zmíněny stěžejní východiska Úmluvy a důvody, které vedly k jejímu přijetí. Zvláštní pozornost je přitom věnována dvěma faktorům souvisejícím se sázením:

- významný nárůst nejrůznějších typů sázkových příležitostí;
- znepokojivý rozmach trhu s nelegálními sázkovými kancelářemi.

¹⁷⁵ INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE and UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. *Criminalization approaches to combat matchfixing and illegal/irregular betting*, Lausanne and Vienna, 2013, str. 15.

¹⁷⁶ COUNCIL OF EUROPE. *Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*, bod 12. Dostupná z: <https://rm.coe.int/16800d383f>

Účelem Úmluvy je reagovat na ohrožení sportovní integrity pramenící z ovlivňování sportovních událostí.¹⁷⁷ S ohledem na tento účel si pak Úmluva stanovuje dva hlavní cíle:

- předcházet, odhalovat a trestat národní nebo mezinárodní ovlivňování sportovních událostí;
- podporovat národní a mezinárodní spolupráci v boji proti ovlivňování sportovních událostí mezi příslušnými orgány veřejné moci, sportovními aktéry a sázkovými kanceláři.

Úmluva tak představuje první skutečně ucelený mezinárodně-právní rámec pro boj se sportovní manipulací. Její mezinárodní rozsah přitom není omezen na pouhé členské státy Rady Evropy – nutnost globálního přístupu ke sportovní manipulaci se odráží v otevřenosti Úmluvy vůči celému mezinárodnímu společenství. Úmluva vyzývá i nečlenské státy Rady Evropy, aby k ní přistoupily.¹⁷⁸ Konkrétně byla Úmluva okamžitě po jejím přijetí otevřena různým skupinám států následovně:

a) možnost okamžitého přistoupení:

- členské státy Rady Evropy;¹⁷⁹
- signatáři Evropské kulturní úmluvy;¹⁸⁰
- státy, které nespádají do ani jedné ze dvou výše uvedených kategorií, ale podílely se na procesu tvorby Úmluvy¹⁸¹ nebo mají pozorovatelský status v Radě Evropy.¹⁸²

b) na základě pozvání Výboru ministrů Rady Evropy:

- všechny ostatní státy, které mají zájem k Úmluvě přistoupit.

177 Článek 1 Úmluvy.

178 Článek 32 Úmluvy.

179 Článek 32 odst. 1 Úmluvy zmiňuje možnost přistoupení států EU – ty jsou však všechny zároveň členy Rady Evropy.

180 Bělorusko, Kazachstán a Vatikán jsou signatáři Evropské kulturní úmluvy, ačkoliv nejsou členskými státy Rady Evropy

181 Např. Austrálie, Nový Zéland, Kanada, Japonsko a Maroko.

182 Kanada, Vatikán, USA, Japonsko a Mexiko.

6.3.1. Pojmy

Význam Úmluvy spočívá také v tom, že sjednocuje terminologii, která je zejména pro mezinárodní spolupráci v oblasti potírání sportovní manipulace klíčová. Vedle ucelené definice ovlivňování sportovních událostí, o které již bylo pojednáno dříve¹⁸³, zde najdeme především důležité pojmy spojené se sázením na sportovní události.¹⁸⁴

Sportovní sázení je sázka jakékoliv finanční částky v očekávání finanční výhry v důsledku budoucí a nejisté okolnosti spojené se sportovní událostí.

Nezákonné sportovní sázení je sportovní sázení, které není povoleno nebo jehož provozovatel nedisponuje patřičným oprávněním k jeho provozování v jurisdikci, ve které se nachází sázející zákazník.

Nepravidelné sportovní sázení je sportovní sázení, které se významně odchyluje od obvyklých nebo očekávaných vzorců nebo které je spojené se sportovní událostí s neobvyklými prvky.

Podezřelé sportovní sázení je sportovní sázení, které se podle důvěryhodných a shodujících se důkazů zdá být spojeno s ovlivňováním sportovních událostí.

Tato hra se slovy má pro případné vyšetřování sportovní manipulace – a tedy zejména pro ty, kteří takové vyšetřování vedou – zásadní význam. Sportovní sázení na konkrétní sportovní událost může vykazovat známky nepravdivosti z různých legitimních důvodů bez toho, aby bylo klasifikováno jako *podezřelé sportovní sázení*.¹⁸⁵

183 Konkrétně v podkapitole 2.2 této rigorózní práce.

184 Článek 3 Úmluvy.

185 Např. je běžné, že při mezinárodních sportovních událostech věří své zemi, resp. sportovcům ze své země větší procento sázejících, nežli nezaujatí sázkaři z třetích zemí.

6.3.2. Aktéři

Výjimečný je i široký výčet aktérů, které Úmluva považuje za nepostradatelné v boji proti ovlivňování sportovních událostí a jejichž spolupráci označuje za jeden z hlavních klíčů k posílení sportovní integrity.¹⁸⁶ Mezi tyto aktéry patří:

- státy a jejich orgány, včetně policie a soudů;
- specializované mezivládní instituce v oblasti vymáhání práva (např. Interpol a Europol);
- sportovní organizace, včetně organizátorů sportovních soutěží;
- sázkové subjekty, zejména sázkové kanceláře a jejich mezinárodní asociace.

Úmluva respektuje autonomii sportu a sportovních organizací a klade důraz na to, aby sportovní organizace dokázaly prostřednictvím svých vlastních mechanismů, včetně disciplinárních sankcí, bojovat proti ovlivňování sportovních událostí. Zároveň však Úmluva vychází z faktu, že v určitých situacích není možné vést tento boj bez zapojení orgánů veřejné moci.

Státy, resp. příslušné státní orgány Úmluva především vyzývá k mezinárodní spolupráci a přijetí vhodné legislativy k posílení sportovní integrity a potírání ovlivňování sportovních událostí, a to zejména v následujících oblastech:

- pravidla pro financování sportovních organizací;
- kriminalizace sportovních událostí;
- regulace sázení a boj s nelegálním sázením.

Sportovní organizace a organizátory sportovních soutěží Úmluva vyzývá k přijetí a implementaci principů a pravidel, které umožní efektivně bojovat s ovlivňováním sportovních událostí. Sportovní organizace mají přijmout konkrétní, účinné, přiměřené a odrazující disciplinární sankce v případě prokázaných provinění souvisejících s manipulací.¹⁸⁷

186 COUNCIL OF EUROPE. *Panorama of the Macolin Convention, Strasbourg, 2020*, str. 6. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z:

<https://rm.coe.int/t-mc-2020-47-panorama-of-the-macolin-convention/16809ed38e>

187 Článek 7 Úmluvy.

Dále by měly sportovní organizace disponovat efektivními monitorovacími mechanismy umožňujícími poukázat na podezřelé sportovní události. Informace o nich pak sportovní organizace mají sdílet jak s příslušnými veřejnými autoritami, tak sázkovými kanceláři.

Co se role sázkových kanceláří týče, Úmluva je pokroková mj. v tom, že s nimi počítá jako s důležitým partnerem, nikoliv jako se součástí problému. Řeč je samozřejmě pouze o legálních, tj. licencovaných sázkových kancelářích. Úmluva vychází z toho, že ty mají samy zájem na zachování sportovní integrity, a tedy také nepředvídatelnosti sportovního výsledku. Sázkové kanceláře tak mají dle Úmluvy lépe spolupracovat mezi sebou i sportovními organizacemi a státy, informovat o nelegálních nebo nepravdělných či podezřelých sázkových aktivitách a zdokonalovat monitorovací mechanismy umožňující detekovat možnou sportovní manipulaci.¹⁸⁸

6.3.3 Prevence a spolupráce

Kapitola II. Úmluvy se věnuje preventivním opatřením a spolupráci v boji proti sportovní manipulaci.

Dle jejího článku 4 odst. 2 mají strany Úmluvy vybídnout (*encourage*) sportovní organizace, organizátory sportovních soutěží a sázkové subjekty¹⁸⁹ ke spolupráci v boji proti ovlivňování sportovních událostí a tam, kde je to vhodné, „*pověřit je implementaci příslušných ustanovení Úmluvy*“.

Toto by se mělo projevit tak, že sportovní organizace a organizátoři sportovních soutěží přistoupí k řadě opatření, mezi která patří:¹⁹⁰

- úprava pravidel střetu zájmu, včetně zákazu sázení na sportovní události, do které jsou sportovní organizace, jejich členové nebo organizátoři přímo zapojeni;¹⁹¹

¹⁸⁸ Článek 9 Úmluvy.

¹⁸⁹ Sázkovými subjekty je v tomto kontextu třeba rozumět jak sázkové kanceláře, tak orgány regulující sázení v jednotlivých zemích.

¹⁹⁰ Článek 7 odst. 1 Úmluvy.

¹⁹¹ Explicitně je zmíněn zákaz sázení v případě „přímého zapojení“, tzv. např. účast samotného sportovního klubu/sportovce klubu v zápase. Členským státům Úmluvy, resp. sportovním organizacím je zde ponechána volnost tento zákaz zpřísnit a zakázat tak třeba sportovcům sázet na zápasy jiných týmů, které působí ve

- úprava pravidel týkajících se dodržování smluvních závazků sportovních organizací a jejich členů;
- zavedení povinnosti hlásit jakoukoliv podezřelou aktivitu, která by mohla představovat porušení pravidel chránících sportovní integritu před ovlivňováním sportovních událostí.

Sportovní organizace by dále měly pracovat na vyvíjení a zdokonalování účinných monitorovacích mechanismů k odhalení sportovní manipulace, zavést pravidla na ochranu informátorů¹⁹² a rozšířit vzdělávací osvětové aktivity pro sportovce o rizicích ovlivňování.¹⁹³

Sportovní organizace by se také měly postarat o to, aby rozhodčí byli na konkrétní utkání nasazováni co nejpozději před jejich začátkem, aby se snížilo riziko manipulace.¹⁹⁴

Úmluva považuje za jeden z klíčových prvků efektivní prevence sportovní manipulace vhodně nastavený systém disciplinárních sankcí. Článek 7 odst. 3 Úmluvy stanoví, že: *„Všechny strany Úmluvy pobídnou sportovní organizace a skrze ně mezinárodní sportovní organizace, aby přistoupili ke konkrétním, účinným, přiměřeným a odrazujícím disciplinárním sankcím a opatřením za porušení jejich vnitřních pravidel proti ovlivňování sportovních událostí (...) a zajistí vzájemné uznávání a vynucování sankcí uložených jinými sportovními organizacemi, zejména těch z jiných zemí.“*

Disciplinární sankce/opatření, o kterých článek 7 odst. 3 Úmluvy hovoří, musí respektovat obecné právní principy uznávané na mezinárodní úrovni a zaručit ochranu základních práv obviněných sportovců, popř. funkcionářů. K naplnění těchto požadavků

stejně soutěží, ačkoliv proti nim sportovec zrovna nenastupuje – ve spoustě zemí toto sportovní organizace skutečně zakazují.

¹⁹² Dle důvodové zprávy k Úmluvě jde celkově o vytvoření prostředí, ve kterém lze bezpečně předat informace o možné manipulaci sportovních událostí. Adresát informace vztahující se k možné sportovní manipulaci musí sám vzbuzovat dojem maximální nezávislosti (nemůže jít například o manažera konkrétního klubu). Příklady dobré praxe mohou být například zřízení speciální telefonní linky, mobilní aplikace nebo ustavení ombudsmana pro hlášení případů sportovní manipulace. Samozřejmostí by mělo být zajištění anonymity informátora a jeho ochrana před represivními kroky ze strany sportovní organizace/klubu). Viz COUNCIL OF EUROPE. *Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*. Dostupná z: <https://rm.coe.int/16800d383f>

¹⁹³ Článek 7, odst. 2 Úmluvy.

¹⁹⁴ Tamtéž.

je mj. nutné dodržet princip oddělení vyšetřujícího a disciplinárního orgánu, právo obviněných nechat se zastoupit odborníkem a právo na odvolání.¹⁹⁵

Institut vzájemného uznávání a vynucování sankcí na mezinárodní úrovni je evidentně inspirován podobnými ustanoveními, která známe z boje proti dopingu.¹⁹⁶

Zároveň je třeba dodat, že jakkoliv je funkční a vzájemně kompatibilní úprava disciplinárních sankcí na úrovni sportovních organizací důležitá, zpravidla nemůže dostatečně potrestat ty, kteří jsou do ovlivňování sportovních událostí zapojeni zvnějšku – osoby a organizace, které nejsou členy sportovních organizací, ale častokrát kriminálními praktikami navádějí sportovce, rozhodčí a sportovní funkcionáře k ovlivnění konkrétních sportovních událostí.

Neméně důležitou roli vedle sportovních organizací v boji proti sportovní manipulaci hrají dle Úmluvy také sázkové subjekty. Úmluva se nejprve výslovně obrací na tzv. regulátory sázení v jednotlivých zemích.

Regulátorem sázení je dle Úmluvy příslušná veřejná autorita pověřená státem ke kontrole zákonného fungování sázkového trhu v konkrétní zemi.¹⁹⁷ Např. ve Velké Británii tuto roli plní Komise pro hazardní hry (*Gambling Commission*), v České republice náleží tato role samotnému Ministerstvu financí.¹⁹⁸

Regulátoři sázení v jednotlivých zemích mají mít mj. za úkol:¹⁹⁹

- spolupracovat a vyměňovat si informace mezi sebou jakož i se sportovními organizacemi, orgány veřejné moci a tzv. národními platformami;
- nastavit pro zákazníky sázkových kanceláří pouze takové dovolené způsoby plateb, které umožňují trasování pohybu finančních částek nad určitý objem;

¹⁹⁵ COUNCIL OF EUROPE. *Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*, bod 87.

¹⁹⁶ Tamtéž, bod 88.

¹⁹⁷ Tamtéž, bod 96.

¹⁹⁸ Více o roli *Gambling Commission* na <https://www.gamblingcommission.gov.uk/>

¹⁹⁹ Článek 10 Úmluvy.

- ve spolupráci se sportovními organizacemi zamezit střetu zájmu, tj. sázení sportovců nebo sportovních funkcionářů na sportovní události, do kterých jsou přímo zapojeni;
- omezit sázkovou nabídku sportovních událostí, které jsou určeny pro sportovce mladší 18-ti let a sportovních událostí s nedostatečným organizačním zajištěním a/nebo ve kterých se nesoutěží o významný sportovní úspěch;
- v souladu s příslušným vnitrostátním právem zastavit sázení na ty sportovní události, pro které bylo vydáno varování před podezřením se sportovní manipulace.

Jedním z důležitých preventivních kroků je v tomto ohledu zmíněné omezení nabídky sázení u soutěží určených především pro mladé sportovce. Právě ty se častokrát dostávají do hledáčku sázkových mafií, protože tlak na samotný sportovní výsledek a pozornost veřejnosti nejsou tak vysoké, jako u soutěží dospělých profesionálů. Zároveň sportovci mladší 18-ti let mohou mít nižší povědomí o riziku ovlivňování, než jejich dospělí kolegové. Pro sázkařské mafie, kterým nezáleží na sportovním úspěchu konkrétního týmu nad rámec finanční výhry z ovlivněné sportovní události, přitom tyto soutěže představují lákavé pole působnosti. Dobrým příkladem je dnes již naštěstí zrušená Juniorská liga FAČR, ve které nastupovali zpravidla hráči okolo 18 – 20 ti let, na jejíž zápasy šlo na určitých sázkařských trzích sázet a z níž nebylo možné sestoupit.²⁰⁰ Negativa spojená s případným neúspěchem tak byla významně potlačena.

Podobné lákadlo jako juniorské soutěže mohou pro manipulátory představovat soutěže s nedostatečným organizačním zajištěním, resp. ty, ve kterých se nesoutěží o významný sportovní úspěch. Zde Úmluva dle bodu 98 důvodové zprávy cílí zejména na přátelská/přípravná utkání, ve kterých výsledek nehraje tak významnou roli, týmy zkouší nové hráče, rozestavení apod. Je tak nelogické, aby se otevřením možnosti sázení na tyto sportovní události zbytečně zvyšovalo riziko jejich ovlivnění. Nechvalně známým příkladem je v tomto ohledu přátelský fotbalový turnaj v Turecku

²⁰⁰ ČESKÁ TELEVIZE. *Obvinění zůstávají na svobodě, podezření směřuje k juniorské lize* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/obvineni-zustavaji-na-svobode-podezreni-smeruje-k-juniorske-lize/5be091620d663b6fe8291823>

v roce 2011, který byl patrně zorganizován jen proto, aby z předem zosnovaných výsledků jednotlivých zápasů profitovaly vybrané osoby, v jejichž čele stál „malajský král manipulace“ Wilson Raj Perumal.²⁰¹ Lze se domnívat, že soutěžení s „nedostatečným organizačním zajištěním“ a „nevýznamným sportovním úspěchem“ Úmluva rozumí také poloprofesionální nebo amatérské sportovní soutěže. Jakkoliv při nich jejich účastníci častokrát zápolí s větším zápalem než jejich profesionální kolegové, nižší ekonomická závislost na sportovním výsledku a nižší organizační zajištění z nich dělá také snadný terč pro možné ovlivnění za účelem sázení.

Velkou komplikací pro čisté sportovní prostředí i licencované sázkové kanceláře znamená přítomnost málo, resp. zcela neregulovaných sázkových kanceláří. Jak již popsala podkapitola 2.5., ačkoliv sázková kancelář nemusí disponovat povolením v konkrétní zemi, s ohledem na dostupnost internetu a on-line sázení jí nic nebrání nelegálně nabízet možnost sázek na sportovní události, které se v zemi konají. Zájemci z celého světa si tak mohou vsadit na sportovní událost u subjektu, který nepodléhá mnohdy žádným regulačním opatřením, své zákazníky nekontroluje a vypisuje sázkové příležitosti v podstatě na cokoliv. Legální sázkové kanceláře jsou v tomto případě prakticky bezmocné. Úmluva tak, co se boje s nelegálním sázením týče, vybízí rovnou její členské státy k tomu, aby:²⁰²

- do nejvyšší možné míry zamezily přístupu nelicencovaných sázkových kanceláří na sázkové trhy v jejich jurisdikci;
- zamezily finančním operacím mezi nelegálními sázkovými kanceláři a jejich zákazníky;
- zakázaly propagaci nelegálních sázkových kanceláří v jejich jurisdikci;
- osvětovými kampaněmi zvyšovaly povědomí potenciálních zákazníků nelegálních sázkových kanceláří o rizicích sázení u nelicencovaných poskytovatelů sázek.

²⁰¹ JAROŠ, Jan. *Špina na fotbalové planetě* Reportér Magazin [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z <https://reportermagazin.cz/a/iiaxq/spina-na-fotbalove-planete> a CNN. *Referee! How Wilson Raj Perumal made football pay the penalty* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z <https://www.cnn.com/2014/08/28/sport/football/match-fixing-wilson-raj-perumal-referee-corruption/index.html>

²⁰² Článek 11 Úmluvy.

Jak však mohou státy v praxi zamezit přístupu nelegálních sázkových kanceláří na trh v jejich zemi? V těch méně obvyklých případech, kdy má nelegální sázková kancelář v zemi fyzickou pobočku, je situace pochopitelně snazší a pod hrozbou sankcí, včetně úplného uzavření, je možno kancelář nutit k řádnému licencování a naplnění dalších příslušných kritérií stanovených právním řadem pro její „legalitu“. V těch častějších případech, kdy sázková kancelář provozuje svoji činnost on-line prostřednictvím šifrovaných serverů z různých míst světa, státům nezbyvá, než se pokusit blokovat přístup na webové stránky nelegální sázkové kanceláře, do co nejvyšší míry zamezit finančním operacím mezi kanceláří a zákazníky v jejich jurisdikci a podnikat osvětu mezi sázkaři.²⁰³

Jakkoliv může úkol spojený s osvětou sázkařů působit oproti dalším úkolům jako velmi „měkké“ zadání, vzdělání má v prevenci sportovní manipulace důležitý vliv, na který Úmluva pamatuje. Každý členský stát by podle ní měl „podpořit osvětu, vzdělávání, trénink a výzkum proti ovlivňování sportovních událostí“.²⁰⁴

Vzdělávání je jednoznačně jedním z nejpodceňovanějších prvků prevence sportovní manipulace. Potvrdil to zatím i jeden z nejdetailnějších výzkumů týkající se míry povědomí o sportovní manipulaci mezi profesionálními sportovci, který proběhl v roce 2015 v Jižní Koreji.²⁰⁵ Ačkoliv většina respondentů potvrdila, že alespoň jednou základním školením o sportovní manipulaci prošla, jednalo se zpravidla maximálně o jednu až dvě hodiny preventivní výuky ročně. Navíc první školení dotazovaní sportovci absolvovali až jako profesionálové, což je s ohledem na časté příklady manipulace mládežnických soutěží nepříliš uspokojivé. I když pak měli sportovci základní představu o nezákonnosti takového jednání, hlubší konsekvence ovlivňování jim nedocházely, včetně obtížnosti úniku ze spletitého systému podvádění, jakmile k němu jednou přistoupí. V neposlední řadě pak byl zjištěn i velký rozdíl v povědomí o ovlivňování sportovních událostí napříč sportovci z různých sportovních odvětví.²⁰⁶

²⁰³ COUNCIL OF EUROPE. *Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions.*

²⁰⁴ Článek 6 Úmluvy.

²⁰⁵ Výzkum se konkrétně zaměřil na profesionální sportovce z následujících čtyř sportů: baseball, fotbal, volejbal a basketbal.

²⁰⁶ RYUEL, Young at all. A study of professional players' perception of match-fixing and prevention education strategies in Korea in STEELE, Stacey and OPIE, Hayden: *Match Fixing in Sport: Comparative*

6.3.4. Výměna informací a národní platformy

Kapitola III. Úmluvy je věnovaná výměně informací mezi všemi zainteresovanými stranami. Těm ukládá povinnost umožnit na národní i mezinárodní úrovni a v souladu s vnitrostátním právem výměnu informací mezi relevantními orgány veřejné moci, sportovními organizacemi, organizátory sportovních soutěží, sázkovými kanceláři a národními platformami.

Korektivem této silné výzvy ke sdílení informací je pochopitelně ochrana osobních údajů, kterou upravuje článek 14 Úmluvy. Cílem Úmluvy v tomto ohledu je vyzvat členské státy k proporcionálnímu přístupu. Výměna a sdílení informací by neměly překročit nezbytně nutné minimum k efektivnímu boji s ovlivňováním sportovních událostí.

Pro snazší, přehlednější a efektivnější výměnu informací a koordinaci v boji proti ovlivňování sportovních událostí zavádí Úmluva institut národních platform. Hlavní funkcí národních platform je usnadnění výměny informací na národní a mezinárodní úrovni mezi všemi relevantními zainteresovanými stranami v boji proti ovlivňování sportovních událostí.²⁰⁷

Každý členský stát Úmluvy disponuje za tímto účelem jednou národní platformou. Je přitom ponecháno na jeho volbě, zda zřídí zcela novou instituci nebo určí, která z těch již existujících bude funkci národní platformy vykonávat. Zásadní je národní platformu jednoznačně označit, a to její notifikací u Generálního tajemníka Rady Evropy. V praxi se tak děje deklarací adresovanou Generálnímu tajemníkovi v momentě podpisu Úmluvy nebo při předání ratifikačních listin.²⁰⁸

studies from Australia, Japan, Korea and Beyond, Routledge: 2018: Oxfordshire and New York, ISBN: 978-0-415-78530-3, str. 162.

²⁰⁷ COUNCIL OF EUROPE. *Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*, bod 119.

²⁰⁸ Tamtéž bod 123.

Vedle role informační centrály mají národní platformy pro svůj zřizující stát dále plnit následující důležité úkoly:²⁰⁹

- koordinovat boj proti ovlivňování sportovních událostí;
- vyhodnocovat informace o nepravdělném a podezřelém sázení, ke kterému dochází na území jejich zřizovatelského státu;
- upozorňovat na možné porušení zákonů týkajících se ovlivňování sportovních událostí;
- spolupracovat v boji proti ovlivňování sportovních událostí s ostatními relevantními vnitrostátními i mezinárodními partnery, včetně národních platform zřízených dalšími členskými státy Úmluvy.

Příklady z praxe ukazují, že funkcemi národních platform jsou častokrát pověřovány specializovaná oddělení již zavedených institucí jako příslušné gesční ministerstvo pro oblast sportu, národní olympijský výbor, orgán zodpovědný za regulaci sázení nebo dokonce anti-dopingové orgány.²¹⁰

6.3.5. Kriminalizace sportovních událostí

Kapitola IV. Úmluvy se věnuje kriminalizaci ovlivňování sportovních událostí. S ohledem na širokou škálu společensky škodlivých jednání, která mohou pod ovlivňování sportovních událostí spadat (vedle korupce a podvodu třeba také praní špinavých peněz; to vše při zapojení organizovaných zločineckých skupin), volá Úmluva po kriminalizaci sportovní manipulace.

Již preambule Úmluvy výslovně zmiňuje, že disciplinární odpovědnost zakotvená sportovními organizacemi nevyklučuje možnou občanskoprávní, správněprávní nebo trestněprávní odpovědnost.

Na tento princip navazuje článek 15 Úmluvy, dle kterého musí členské státy kriminalizovat případy ovlivňování sportovních událostí, které mají znaky nátlaku,

²⁰⁹ Článek 13 odst. 1 Úmluvy.

²¹⁰ Webinar: *The Role of National Olympic Committees within a National Co-operation Framework*. Dostupný z: *The Role of National Olympic Committees within a National Co-operation Framework – Newsroom (coe.int)*

korupce nebo podvodu (*coercive, corrupt or fraudulent practices*) podle vnitrostátního práva příslušného státu.

Důvodová zpráva k Úmluvě rozvádí, že článek 15 nevyžaduje přijetí specifické a jednotné sankce za ovlivňování sportovních událostí. Účelem článku je tedy zejména vytyčit alespoň základní mantinely případů, které mají být vnitrostátními právními řády kriminalizovány. Jakým způsobem toho státy Úmluvy dosáhnou, je už ponecháno na nich.²¹¹ Snahy o unifikaci právních řádů jednotlivých států by v tomto byly nejspíše nejen politicky neakceptovatelné, ale především zbytečné. Určitá míra harmonizace v kombinaci s volbou státu, jak sportovní manipulaci kriminalizovat formou co nejhodnější s ohledem na jejich právní řád, se jeví jako dostatečná. Zvláště v případě, kdy se státy budou skutečně držet definice ovlivňování sportovních událostí v Úmluvě a znaků jednání, které má být kriminalizováno podle jejího článku 15.

Článek 17 Úmluvy kriminalizaci sportovní manipulace dále rozvádí, když ukládá členským státům, aby kriminalizovali taktéž pomoc a účastenství na tomto činu.

Zajímavé ustanovení nalezneme v článku 18, který upravuje trestněprávní odpovědnost právnických osob za zapojení do sportovní manipulace. Článek stranám Úmluvy ukládá, aby kriminalizovali také jednání právnických osob, které se týká ovlivňování sportovních událostí a zahrnuje charakteristiky uvedené v článku 15. V praxi by to mohlo znamenat trestněprávní odpovědnost sportovních klubů za ovlivnění sportovní události ze strany jeho zaměstnanců a funkcionářů.

Dle kapitoly VI. Úmluvy upravující sankce a vymáhání pravidel proti ovlivňování sportovních událostí mají členské státy zajistit, aby „kriminalizovatelné“ případy dle článku 15 byly potrestány účinnými, přiměřenými a odrazujícími sankcemi (*effective, proportionate, and dissuasive sanctions*), včetně finančních trestů a trestů odnětí svobody v závislosti na závažnosti provinění.²¹²

²¹¹ COUNCIL OF EUROPE. *Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*, bod 130.

²¹² Článek 22 Úmluvy.

V případě trestného činu přičitatelného právnické osobě, mohou vedle peněžitých trestů následovat tyto postihy:²¹³

- pozastavení povolení k obchodní činnosti až odebrání licence nebo zákaz výkonu činnosti;
- soudní dohled;
- nařízení likvidace.

Vedle výčtu druhů možných trestů Úmluva obsahuje také zprvu nenápadné ustanovení o zadržení a konfiskaci majetku nelegálně získaného prostřednictvím sportovní manipulace, resp. majetku určeného k manipulaci.²¹⁴ Zákony umožňující vynutit toto opatření zpravidla představují účinný nástroj boje s organizovaným zločinem. Britský sportovní právník Kevin Carpenter vyjádřil lítost nad tím, že Úmluva v tomto ohledu nebyla ambicióznější a nevyzvala státy k vytvoření mechanismu vynucujícího toto opatření bez návaznosti na odsouzení za trestný čin sportovní manipulace vykazující znaky dle článku 15 Úmluvy. Carpenter se v praxi obává toho, že ne vždy se podaří sportovní, resp. sázkařské podvodníky trestněprávně potrestat a v úspěšných případech se jedná o zdlouhavější proces.²¹⁵

6.3.6. Ochrana informátorů a mezinárodní spolupráce

Vezmeme-li v úvahu jasné zavelení Úmluvy ke kriminalizaci sportovních událostí a připomeneme-li si skutečnost, že častokrát jsou do ovlivňování sportovních událostí zapojeny organizované zločinecké skupiny, je ochrana svědků a informátorů důležitou součástí tohoto boje. Proto se mu také detailněji věnuje článek 21 Úmluvy. Informace o sportovní manipulaci může poskytnout jak do ní zcela nezapojená strana (hráč, který se o ní dozvěděl od spoluhráčů nebo rozhodčí, který odmítl nabídku na ovlivnění) tak i sportovec, který je sám do ovlivňování aktivně zapojen. Tak jako tak, jedná se o potenciálně velmi zranitelný subjekt, který našel odvahu o manipulaci

²¹³ Článek 23 Úmluvy.

²¹⁴ Článek 16 Úmluvy.

²¹⁵ CARPENTER, Kevin. *Combating match-fixing in sport - a guide to the Council of Europe's Convention on the Manipulation of Sports Competitions*, [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: https://www.lawinsport.com/topics/criminal-law/item/combating-match-fixing-in-sport-a-guide-to-the-council-of-europe-s-convention-on-the-manipulation-of-sports-competitions?category_id=149

informovat příslušné orgány a vystavil se možným represáliím jak ze zločineckého, tak i sportovního prostředí. Čím více bude případů stíhání manipulace v disciplinární a/nebo trestněprávní rovině, ve kterých bude úspěšně ochráněna identita informátorů, tím větší bude ochota na sportovní manipulaci upozornit v budoucnu.²¹⁶

Osobami, kterým má být poskytnuta ochrana se rozumí:²¹⁷

- osoby, které v dobré víře a na základě ospravedlnitelných důvodů (*reasonable grounds*) poskytnou informace o ovlivňování sportovních událostí, resp. praní špinavých peněz spojených s ovlivňováním sportovních událostí;
- svědci, kteří o ovlivňování sportovních událostí vypovídají před příslušnými orgány;
- vyžaduje-li to situace, také členové rodin osob uvedených v předchozích dvou bodech.

Závěr Úmluvy se mj. věnuje důležitosti mezinárodní spolupráce s důrazem na mezinárodní spolupráci v trestních věcech. Strany Úmluvy mají do co nejvyšší míry spolupracovat na vyšetřování, stíhání a souzení ovlivňování sportovních událostí, a to včetně extradice. Mezinárodní spolupráce je také „vstupenkou na scénu“ pro organizace jako Europol a Interpol, které opakovaně prokazují svou roli v boji proti sportovní manipulaci. Obě organizace hrály významnou roli ve vyšetřování velkých případů ovlivňování s mezinárodním rozměrem. Europol je signatářem Memoranda o porozumění s UEFA zaměřenou na boj se sportovní manipulací a Interpol je zapojen do podobné spolupráce s FIFA.²¹⁸

6.4. Implementace a follow-up orgány

Úmluva vznikala za úzké spolupráce zemí a organizací z celého světa. Jedním z klíčových partnerů přípravného výboru Úmluvy byla EU a její členské státy.

²¹⁶ Tamtéž.

²¹⁷ Článek 21 Úmluvy.

²¹⁸ CARPENTER, Kevin. *Combating match-fixing in sport - a guide to the Council of Europe's Convention on the Manipulation of Sports Competitions*, [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: https://www.lawinsport.com/topics/criminal-law/item/combating-match-fixing-in-sport-a-guide-to-the-council-of-europe-s-convention-on-the-manipulation-of-sports-competitions?category_id=149

Navzdory široké participaci členských států EU při vzniku Úmluvy, zpočátku Úmluvu podepsalo jen devatenáct členských států EU a ratifikovaly ji jen tři.²¹⁹ Nechybělo přitom mnoho a vše mohlo být jinak. S ohledem na to, že Úmluva byla vyhodnocena jako instrument se smíšenými kompetencemi dotýkajícími se oblastí hospodářství a soudní spolupráce, byl k jejímu přijetí ze strany „sedmadvacítky“ jako celku třeba jednomyslný souhlas. K tomu nedošlo pro veto jediného členského státu.²²⁰ Je na pováženou, že se počet ratifikací zemí EU po nadějném začátku zastavil na tak nízkém čísle. Úmluva má však velkou podporu ze strany Evropské komise a další státy se postupně „osmělují“ k jejímu podpisu a hlavně ratifikaci.²²¹

Členské státy Rady Evropy (které nejsou zároveň členy EU) byly v procesu přistoupení k Úmluvě úspěšnější. Prozatím pouze tyto z nich nepodepsaly Úmluvu: Andora, Bosna a Hercegovina, Lichtenštejnsko, Monako, San Marino, Severní Makedonie a Turecko.

Ze států s pozorovatelským statutem u Rady Evropy a těch, které se podílely na vzniku Úmluvy, byla v otázce přistoupení neaktivnější Austrálie, která Úmluvu již podepsala. Maroko ji následovalo a Úmluvu podepsalo v roce 2021. Dalšími státy, které do této skupiny patří, jsou: Bělorusko, Kanada, Vatikán, Izrael, Japonsko, Kazachstán, Mexiko, Nový Zéland a Spojené státy americké. Uvidíme, zda se od nich s ohledem na jejich aktivnější roli u zrodu Úmluvy dočkáme v brzké době konkrétních kroků směřujících k jejímu podpisu a následné ratifikaci.

Ze států, které nepatří do dvou výše zmíněných kategorií (tj. kategorie zahrnující členské státy Rady Evropy, včetně členských států EU a státy s pozorovatelským statutem u Rady Evropy, které se podílely na vzniku Úmluvy) ještě k Úmluvě nepřistoupil žádný, ačkoliv je tato možnost nadále otevřena na základě pozvání Výborem ministrů Rady Evropy.

219 Řecko, Itálie a Portugalsko.

220 Více o pozadí této situace v kapitole 7 této rigorózní práce.

221 COUNCIL OF EUROPE. *Panorama of the Macolin Convention, Strasbourg*, 2020, str. 12. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-2020-47-panorama-of-the-macolin-convention/16809ed38e>

Přijetím Úmluvy se stát stává členem „Macolinského výboru (dále také jen „Výbor“), který dohlíží na implementaci Úmluvy a je zodpovědný za kontrolu jejího dodržování. Výbor má mj. také za úkol přijímat doporučení a další dokumenty rozvíjející Úmluvu a sestavovat pracovní skupiny jako jeho poradní orgány a určovat hlavní témata, na která se při boji proti ovlivňování sportovních událostí bude soustředit pozornost.²²² Neméně důležitý je úkol Výboru propagovat Úmluvu směrem k veřejnosti a zainteresovaným subjektům. A je to právě Macolinský výbor, kdo Výboru Rady Ministrů předkládá doporučení, zda by nečlenský stát Rady Evropy, který při ní nemá pozorovatelský statut a ani nebyl účasten prací na Úmluvě, měl být pozván k přistoupení k Úmluvě.²²³ První schůze Výboru se uskutečnila 24. – 25. listopadu 2020.²²⁴

Poradním orgánem Výboru je tzv. Kodaňská skupina, která je tvořena představiteli národních platform. Kodaňská skupina má za úkol především přispět ke koordinaci, fungování a rozvoji sítě národních platform. Skupina představuje prostor k výměně názorů a zkušeností mezi představiteli národních platform a tím i cenný nástroj k dalšímu rozvoji implementace Úmluvy. Jedním z konkrétních a cenných výstupů práce Kodaňské skupiny je dokument „Typologie ovlivňování sportovních událostí“, který velmi podrobně klasifikuje jednotlivé typy ovlivňování a doplňuje je praktickými příklady, čímž národním platformám pomáhá identifikovat nejčastější typy manipulace, se kterými se setkají a lépe je zařazovat pro účely statistiky napříč členskými státy Úmluvy.²²⁵

Ačkoliv Úmluva pro lepší komunikaci mezi členskými státy a její efektivní implementaci zřizuje národní platformy a Výbor, nelze hovořit o vytvoření jednotného mezinárodního orgánu s de facto absolutní mocí v boji proti sportovní manipulaci tak, jako to je v případě dopingu u WADA. Do takové fáze boj proti ovlivňování sportovních událostí (zatím) nedospěl a je otázkou, zda s ohledem na specifika jednotlivých právních

²²² COUNCIL OF EUROPE. *Panorama of the Macolin Convention*, Strasbourg, 2020, str. 13. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-2020-47-panorama-of-the-macolin-convention/16809ed38e>

²²³ Článek 31 odst. 3, písm. d) Úmluvy.

²²⁴ COUNCIL OF EUROPE. *Parties and Bodies* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/sport/macolin-parties-and-bodies>

²²⁵ COUNCIL OF EUROPE. *Typology of Sports Manipulation: Interactive Tool* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/sport/macolin-parties-and-bodies>
<https://www.coe.int/en/web/sport/macolin-tools>

řádů v oblastech, které se týkají zejména trestněprávní klasifikace jednání souvisejícího s ovlivňováním sportovních událostí, kdy dospěje. V současnosti se to však nezdá nutné. Úmluva v tomto ohledu splňuje to, co je v boji proti sportovní manipulaci podstatné:

- přináší jednotné pojmy a pravidla spolupráce mezi zainteresovanými subjekty;
- nastavuje minimální standardy pro prevenci a boj s ovlivňováním sportovních událostí na úrovni sportovních organizací;
- prosazuje citlivou harmonizaci právních řádů jednotlivých členských států v klíčových oblastech, mj. regulaci sázení a kriminalizaci sportovních událostí.

Naopak výzvou pro Radu Evropy a Úmluvu je neustále zvyšovat povědomí a zároveň usnadňovat porozumění o ovlivňování sportovních událostí a nebezpečích, které přináší. Těm aktérům, kteří si tuto skutečnost uvědomují, je pak třeba poskytnout odbornou pomoc. Jednou z reakcí na tuto výzvu byl nedávno skončený projekt Rady Evropy „Udržme zločin mimo sport“ (*Keep Crime Out of Sport+ project*), který měl sloužit jako jakási „prodloužená ruka Úmluvy“.²²⁶ Projekt, který od ledna 2018 do prosince 2021 podpořil v boji proti sportovní manipulaci zainteresované subjekty (od orgánů veřejné moci přes sportovní organizace až po sázkové subjekty) z celkem 48 zemí z 5 kontinentů, nabídl mj. workshopy zaměřené na právní aspekty sportovní manipulace a jejího vyšetřování, osvětové a preventivní aktivity nebo výzkumné návštěvy.²²⁷ Tímto nezanedbatelnou mírou přispěl k lepšímu porozumění ovlivňování sportovních událostí a významu Úmluvy a tím i její implementaci.

Osvěta v oblasti ovlivňování sportovních událostí a systematická a udržitelná podpora těm, kteří jí berou vážně, však nadále zůstává jedním z klíčů pro posílení sportovní integrity a také růstu počtu členských států Úmluvy, který má potenciál významně překročit dosavadních 41 signatářů a především 8 ratifikací.²²⁸

²²⁶ COUNCIL OF EUROPE, *Keep Crime Out of Sport+ project*, [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: KCOOS+ project (coe.int)

²²⁷ Tamtéž.

²²⁸ Nejnovějšími signatáři Úmluvy jsou Turecko a Severní Makedonie, kteří ji podepsali 26. října 2022 v Antalyi.

Abecední seznam zemí, které přistoupily k Úmluvě.²²⁹

Název země	Podpis Úmluvy	Ratifikace Úmluvy
Albánie	02/06/2016	
Arménie	18/09/2014	
Austrálie	01/02/2019	
Ázerbájdžán	18/09/2014	
Belgie	29/11/2016	
Bulharsko	18/09/2014	
Černá Hora	18/09/2014	
Dánsko	18/09/2014	
Estonsko	19/09/2016	
Finsko	18/09/2014	
Francie	02/10/2014	
Gruzie	18/09/2014	
Chorvatsko	16/05/2019	
Island	12/11/2014	06/12/2022
Itálie	07/04/2016	11/06/2019
Kypr	04/05/2017	
Lotyšsko	12/12/2017	
Lichtenštejnsko	21/11/2019	
Litva	18/09/2014	
Lucembursko	07/07/2015	
Maďarsko	29/11/2016	
Maroko	20/09/2021	
Moldavsko	29/04/2016	07/03/2019
Nizozemsko	18/09/2014	
Norsko	18/09/2014	09/12/2014
Německo	18/09/2014	
Rakousko	02/06/2016	
Ruská federace	18/09/2014	
Řecko	18/09/2014	16/06/2020
Polsko	07/07/2015	
Portugalsko	17/03/2015	29/09/2015
San Marino	16/05/2019	
Severní Makedonie	26/10/2022	
Srbsko	18/09/2014	
Slovensko	27/06/2018	
Slovinsko	02/06/2016	
Spojené království	06/12/2018	
Španělsko	07/07/2015	
Švýcarsko	18/09/2014	16/05/2019
Turecko	26/10/2022	
Ukrajina	21/12/2015	10/01/2017

²²⁹ Tabulka vytvořena dne 16. 12. 2022 ze zdroje dostupného z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatyenum=215>

7. Vývoj na mezinárodně-právním poli po přijetí Úmluvy, výhled do budoucna a doporučení pro Českou republiku

7.1. Patová situace na půdě EU

Předchozí kapitola detailně popsala nejdůležitější aspekty Úmluvy a ukázala její potenciál v oblasti posílení sportovní integrity. Úmluva je vyzdvihovaná řadou organizací ze sportovního, sázkového i veřejného sektoru. EU i Rada Evropy ji hodnotí jako „*ztělesnění mnohostranného přístupu k řešení manipulace se sportovními soutěžemi*“²³⁰, resp. jako „*unikátní celosvětový nástroj poskytující robustní rámec pro boj s match-fixingem a zločinem souvisejícím se sportovním sázením*“.²³¹

Pakliže je však Úmluva tak mimořádným nástrojem pro globální boj se sportovní manipulací, jak je možné, že ji k dnešnímu dni podepsalo tak málo států a počet jejich ratifikací se zastavil na osmi? Odpověď najdeme z velké části na půdě EU resp. jednoho členského státu a jeho národních zájmů, kterých se Úmluva přímo dotýká.

EU došla při zkoumání Úmluvy a vypracování návrhu doporučujícího přistoupení EU k Úmluvě k názoru, že Úmluva obsahuje pravomoci, které mohou náležet výlučně EU, a také určité sdílené pravomoci,²³² a jedná se tedy o instrument se smíšenými kompetencemi. Měla by tak být ratifikovaná jak EU, tak jejími členskými státy. Ze zásady loajální spolupráce pramenící z článku 4 odst. 3 SFEU vyplývá, že členské státy by se měly zdržet ratifikace Úmluvy předtím, než dojde ke shodě na přistoupení k Úmluvě ze strany EU jako celku. Podle výkladu vnitřních pravidel EU v době po vzniku Úmluvy přitom bylo třeba jednomyslného „vzájemného souhlasu“ členských států být vázán Úmluvou s ohledem na jejich vnitrostátní pravomoci, než Rada přistoupí k hlasování o přijetí Úmluvy kvalifikovanou většinou co do pravomoci týkající se EU jako celku.

²³⁰ Návrh rozhodnutí Rady o podpisu jménem Evropské unie Úmluvy Rady Evropy o boji proti manipulaci se sportovními soutěžemi, pokud jde o otázky, které souvisejí s trestním právem hmotným a justiční spoluprací v trestních věcech. Dostupný z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015PC0086&from=NL>

²³¹ Doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy 2178 (2020) ze dne 1. prosince. 2021 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupné z: <https://pace.coe.int/pdf/0fcf8a38d51da874a4e754c4c913fd67f0ecc24b7ec1b8a2d1697d473d1a431a/recommendation%202178.pdf>

²³² Tedy o pravomoci, které náleží členským státům v rozsahu, v jakém EU tyto pravomoci nevykonala nebo je přestala vykonávat.

Jediný stát tak na základě této konstrukce mohl celý proces zablokovat.²³³ A tím státem se stala Malta, jedno z nejvýznamnějších sídel sázkových kanceláří z celého světa.

Ekonomika Malty je velmi závislá na příjmech ze sázkového byznysu. Dle údajů o počtu poskytovatelů online sázek, je na Maltě registrováno více jak 500 společností nabízejících sázkové služby prostřednictvím internetu.²³⁴ Ty profitují z velmi mírného zdanění sázkového byznysu, který láká do země s přibližně půl miliónem obyvatel stále více a více sázkových společností. Z povahy online sázení přijímají na Maltě registrované sázkové kanceláře sázky od zákazníků prakticky z celého světa, nacházejících se v jurisdikcích, kde sázkový byznys může být regulován daleko přísněji. A v tom spočívá problém, který pro Maltu představuje článek 3 odst. 5 písm. a) Úmluvy upravující nezákonné sportovní sázení. Jak už jsem uvedl výše, podle tohoto článku Úmluvy se jím rozumí „sportovní sázení, které není povoleno nebo jehož provozovatel nedisponuje příslušným oprávněním k jeho provozování v jurisdikci, ve které se nachází sázející zákazník“. V případě, že by se na Maltu vztahoval článek 3 odst. 5 písm. a) Úmluvy v současném znění, velká část operací tamních sázkových kanceláří by spadala do kategorie nezákonného sportovního sázení.

Malta od počátku prací na Úmluvě dělala všechno proto, aby definice nezákonného sázení v tomto znění přijatá nebyla.²³⁵ Když se ukázalo, že Malta nedokáže zabránit přijetí Úmluvy v jejím současném znění a ani unijní právo jí neposkytne oporu v jejích argumentech o neslučitelnosti ustanovení upravujícího nelegální sázení s unijním právem²³⁶, pokoušela se Malta o novelizaci předmětného článku. Jakékoliv pozměnění definice nelegálního sázení, navíc prakticky vzápětí po vstupu Úmluvy v účinnost,

²³³ Zpráva kulturní, vědecké, vzdělávací a mediální komise Rady Evropy Doc. 15116 ze dne 15. června 2020 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupná z: <https://pace.coe.int/en/files/28648/html>

²³⁴ GAMBLING JUDGE. *Malta Licensed Bookmakers and Betting Sites* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.gamblingjudge.com/malta-licensed-bookmakers-and-betting-sites/>

²³⁵ Zpráva kulturní, vědecké, vzdělávací a mediální komise Rady Evropy Doc. 15116 ze dne 15. června 2020 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupná z: <https://pace.coe.int/en/files/28648/html>

²³⁶ Judikatura SDEU obsahuje přibližně 40 rozhodnutí, které podporují názor, že současná definice nelegálního sázení je slučitelná s unijním právem, viz. Zpráva kulturní, vědecké, vzdělávací a mediální komise Rady Evropy Doc. 15116 ze dne 15. června 2020 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*, str. 11. Dostupná z: <https://pace.coe.int/pdf/44a507978f8d91cda8d4dbf5e4c892d55dc623a621d31d170ca8534d3cb5fb91/doc.%2015116.pdf>

by však vedlo k významnému oslabení rámce Úmluvy i odhodlání jejích signatářů bojovat s ovlivňováním sportovních událostí.

Pozice Malty tak záhy vedla k vytvoření patové situace mezi členskými státy EU. Většina z nich s ohledem na výše uvedené nebyla připravena a ochotna přistoupit k Úmluvě, popř. začít s ratifikačním procesem dříve, než bude Úmluva jednomyslně schválena členskými státy pro následné hlasování o přistoupení EU k Úmluvě. A to navzdory tomu, že argumenty Malty se velmi záhy ukázaly daleko více jako politické než právní.

Bylo zřejmé, že je v zájmu samotné EU a Rady Evropy tento rozpor vyřešit a zamezit tak situacím, kdy jediný členský stát může blokovat přistoupení EU, resp. jejích členských států k mezinárodním smlouvám, na jejímž vyjednávání se sám podílel na půdě jiné mezinárodní organizace. Dle Memoranda o porozumění mezi Radou Evropy a EU z roku 2007 se obě organizace zavázaly ke strategickému partnerství stojícímu na pilířích politického dialogu, vzájemných projektů a právní spolupráce. Ta by měla být rozvíjena v duchu zachování konzistentnosti mezi unijním právem a smluvními dokumenty Rady Evropy.²³⁷

Dlouho se tak čekalo, kdy na úrovni EU dojde k objasnění, zda v případě smluv smíšené povahy je skutečně možné, aby jeden členský stát EU blokoval přistoupení ke smluvnímu dokumentu Rady Evropy pro zbylé členské státy EU a tím i de facto více jak polovinu členských států Rady Evropy. Takový stav by dlouhodobě mohl být v rozporu s unijním i mezinárodním právem, kdy by do úvahy pro další argumentaci vedle příslušných článků SFEU a Smlouvy o Evropské Unii²³⁸ připadala také mezinárodně-právní zásada dobré víry.²³⁹ Dalším – byť z pohledu celkového kontextu vztahu komunitárního práva a přistupování k smluvním dokumentům Rady Evropy pouze jednorázovým řešením – by bylo donutit Maltu přestat tuto situaci blokovat a uvolnit tak cestu ostatním k přistoupení k Úmluvě. V opačném případě by z hlediska boje proti

²³⁷ Memorandum o porozumění mezi Radou Evropy a Evropskou Unií z 23. 5. 2007. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16804e437b>

²³⁸ Např. zásada loajální spolupráce, dle které se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících ze zřizovacích smluv, je upravena v článku 4 Smlouvy o Evropské Unii.

²³⁹ Dle zásady dobré víry stát nemůže ustanovení mezinárodní smlouvy zneužít k odůvodnění nebo prosazení chování, které by bylo v rozporu s mezinárodním právem.

sportovní manipulaci bylo žádoucí, aby ostatní členské státy EU následovaly příklady Portugalska, Řecka a Itálie a ratifikovaly Úmluvu, aniž by v ruce měly rozhodnutí Rady o přistoupení k Úmluvě. Tento proces však pochopitelně nepředstavuje systémové řešení a na úrovni teorie by se členské státy EU vystavovaly hrozbě zahájení řízení pro nesplnění povinností ze strany Komise. Na druhou stranu je třeba dodat, že Komise tak v případě Portugalska, Řecka ani Itálie nekonala, současný stav patu ji také netěší a zdá se, že některé státy se skutečně mohou odhodlat k tomuto řešení.²⁴⁰

7.2. Praktické důsledky patové situace

V praxi vedla celá situace s „maltským vetem“ a celkově pomalým přistupováním států k Úmluvě k vytvoření dvou různých táborů, a to podle toho, jak na tento neútešný stav na vnitrostátní úrovni jednotlivé země zareagovaly. První skupina „**pragmatiků**“ se rozhodla nečekat (nejprve) na vstup Úmluvy v účinnost a (následně) na to, až se přistoupením početné skupiny států z Úmluvy stane *de facto* univerzálně užívaný mezinárodně-právní instrument proti sportovní manipulaci. Spolehla se tak zejména na bilaterální spolupráci, *ad hoc* nástroje (např. využívání systému na monitoring podezřelého sázení) a úpravu svých právních řádů za účelem posílení sportovní integrity (byť častokrát mohly být tyto úpravy inspirovány právě ustanoveními Úmluvy).²⁴¹

Druhá skupina takzvaných „**macolinistů**“, pojmenovaných podle místa přijetí Úmluvy, opakovaně zdůrazňuje, že bez svorného přijetí mezinárodně-právního rámce stanoveného Úmluvou co největším počtem států je sebelepší úprava na vnitrostátní úrovni v boji proti ovlivňování sportovních událostí prakticky bezzubá.²⁴²

A toto rozdělení je pouze jedním z negativních aspektů průtahů, ke kterým na cestě k početně významnému přistoupení k Úmluvě dochází. Ačkoliv Úmluva slouží delší dobu jako inspirace pro řešení *ad hoc* problémů nebo zavádění definic určitých pojmů i mimo rámec států, které ji podepsaly a ratifikovaly, systematická a konzistentní

²⁴⁰ Zpráva kulturní, vědecké, vzdělávací a mediální komise Rady Evropy Doc. 15116 ze dne 15. června 2020 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*, str. 11. Dostupná z: <https://pace.coe.int/en/files/28648/html>

²⁴¹ Shrnující zpráva z 3. mezinárodní konference o boji proti ovlivňování sportovních událostí a implementaci Macolinské úmluvy konané ve Štrasburku ve dnech 24. – 25. září 2018. Dostupná z: <https://rm.coe.int/t-mc-2018-112rev-en-strasbourg-conference-conclusion-report/168095d81c>

²⁴² Tamtéž.

spolupráce, ke které Úmluva vybízí, je významně zbrzděna. Lze se důvodně domnívat, že průtahy zbrzdily nadšení i těch zemí, které Úmluvu ratifikovaly, ale následně včas neustanovily národní platformy nebo neimplementovaly další ustanovení Úmluvy. Další státy – jak jsme si ukázali na příkladu Malty – se cítily povzbuzeny k tomu, aby takový stav využily k pokusům o otevření Úmluvy a změnám některých jejích ustanovení ještě dříve, než bude Úmluva účinná, resp. záhy poté, co se Úmluva stala účinnou.²⁴³

Ve stínu těchto komplikací přitom dál bují problém sportovní manipulace. Podle Europolu patří dnes korupce spojená se sázením a praní špinavých peněz prostřednictvím sázení na ovlivněné sportovní události mezi hlavní nelegální aktivity organizovaných zločineckých skupin působících v Evropě.²⁴⁴ Je odhadováno, že 82% všech sázek na sportovní události je nelegálních a 80% z nich je vsazeno u sázkových kanceláří, které jsou podrobeny nízké nebo žádné regulaci.²⁴⁵ Právě neustále narůstající počet těchto sázkových kanceláří, které vypisují sázky na sportovní události mimo zemi, ve které jsou držitelé licence (pokud takovou licenci vůbec mají), je velmi znepokojivý. Je proto až s podivem, že problematika sportovní manipulace je stále tak nízko v žebříčku priorit jednotlivých zemí a přes existenci jedinečného nástroje v podobě Úmluvy, spousta z nich vsutku otálí s jejím přijetím, resp. ratifikací.

7.3. Nezbytné kroky pro zlepšení současného stavu

7.3.1. Vyřešení situace na úrovni EU

Zaprvé je třeba, aby EU konečně přistoupila k Úmluvě. Nelze totiž říci, že by EU dnes nedisponovala nástroji, jak maltské veto překonat. A to zejména díky poměrně čerstvému Posudku SDEU 1/19 ze dne 6. října 2021 (dále jen „**Posudek 1/19**“). SDEU se v Posudku 1/19 zabýval dvěma otázkami souvisejícími s přistoupením EU k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí

²⁴³ Zpráva kulturní, vědecké, vzdělávací a mediální komise Rady Evropy Doc. 15116 ze dne 15. června 2020 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions* online]. [cit. 2022-17-11], str. 11. Dostupný z: <https://pace.coe.int/en/files/28648/html>

²⁴⁴ EUROPEAN COMMISSION. THE FRENCH INSTITUTE FOR STRATEGIC AFFAIRS. *Preventing Criminal Risks Linked to the Sports Betting Market: Final Report*, 2017, str. 13. [online]. [cit. 2022-20-11]. Dostupný z: https://www.iris-france.org/wp-content/uploads/2017/06/PRECRIMBET_2017_FINAL.pdf

²⁴⁵ Tamtéž, str. 13.

(dále jen „**Istanbulská úmluva**“). Jednou z těchto otázek bylo, zda Smlouvy Radě umožňují či ukládají čekat před uzavřením Istanbulské úmluvy jménem Unie na „vzájemnou dohodu“ členských států na tom, že budou touto úmluvou vázány v oblastech spadajících do jejich pravomocí.²⁴⁶

SDEU se tak zde zabýval prakticky stejnou situací, v jaké se EU ocitla v případě přistoupení k Úmluvě, tedy praxí spočívající v čekání na „vzájemnou dohodu“ členských států na tom, že budou vázány smíšenou dohodou. SDEU v Posudku 1/19 nejprve uvedl, že *„Smlouvy Radě zakazují, aby zahájení postupu uzavírání úmluvy podmínila předchozím konstatováním takové „vzájemné dohody“.* *Kdyby totiž měla tato praxe takovéto účinky, zaváděla by hybridní rozhodovací proces, neboť by již samotná možnost Unie uzavřít smíšenou dohodu zcela závisela na vůli každého z členských států být vázán takovou dohodou v oblastech spadajících do jejich pravomocí. Takový hybridní rozhodovací proces je přitom neslučitelný s čl. 218 odst. 2, 6 a 8 SFEU, který pojímá uzavírání mezinárodní dohody jako akt přijímaný kvalifikovanou většinou Rady. Nicméně v mezích postupu upraveného v těchto ustanoveních spadá do prostoru pro politické uvážení Rady jak rozhodnutí zabývat se návrhem na uzavření mezinárodní dohody, či nikoli, a případně v jakém rozsahu, tak volba vhodného okamžiku pro přijetí takového rozhodnutí. Nic tedy Radě nebrání v tom, aby jednání, která v ní probíhají, prodlužovala ve snaze zajistit užší spolupráci mezi členskými státy a unijními orgány v procesu uzavírání, což může znamenat čekání na „vzájemnou dohodu“.* *Tento prostor pro politické uvážení je však uplatňován v zásadě kvalifikovanou většinou, takže takováto většina v Radě může kdykoli a v souladu s pravidly stanovenými jejím jednacím řádem nařídit, že se jednání ukončují a přijímá se rozhodnutí o uzavření mezinárodní dohody.“*²⁴⁷

Posudek 1/19 tak teoreticky otevírá možnost, jak maltské veto překonat a vyřešit tím tak nejen otázku přistoupení EU k Úmluvě, ale zároveň učinit významný krok k rozšíření účinku Úmluvy mezi další členské státy EU. Není tak překvapením, že jej zaznamenal také Výbor ministrů Rady Evropy v rámci 1418. setkání zástupců ministrů

²⁴⁶ Tisková zpráva SDEU č. 176/21 ze dne 6. října 2021 k Posudku SDEU 1/19 Istanbulská úmluva, Dostupná z: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2021-10/cp210176cs.pdf>

²⁴⁷ Tamtéž.

dne 23. listopadu 2021 ve Štrasburku.²⁴⁸ V odpovědi na doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 2178 (2020) týkajícího se obav souvisejících se zpomalením procesu přístupu dalších států k Úmluvě Výbor ministrů mimo jiné vyzdvihl nutnost setrvat v konstruktivním dialogu s EU za současného zohlednění zjištění obsažených v Posudku 1/19.²⁴⁹ Bohužel, jak ukáže poslední podkapitola 7.5, k žádnému odblokování situace v tomto ohledu však zatím nedošlo.

7.3.2. Další nezbytné kroky k rozšíření významu Úmluvy

Samotné podpisy a ratifikace Úmluvy nebudou mít potřebný účinek, nebudou-li následovány důslednou implementací ze strany jejích členských států. Ty na to musí vyhradit dostatečné lidské i finanční zdroje a usilovně pracovat na zapojení všech relevantních stakeholderů, se kterými Úmluva pracuje, do konzultačních procesů na národní úrovni, včetně zapojení do sítě národních platform.²⁵⁰

Koncept ovlivňování sportovních událostí musí být nadále důsledně vysvětlován, aby byla sportovní manipulace chápána sportovci, zainteresovanými subjekty a nakonec také širokou veřejností v celém rozsahu definice obsažené v Úmluvě. Jedině tak může vzniknout skutečně společný celosvětový přístup k boji proti sportovní manipulaci.

Tento úkol by měl být součástí zastřešující kategorie oblasti vzdělávání, prevence a budování kapacit v oblasti potírání ovlivňování sportovních událostí. Ta je důležitá na všech sportovních úrovních – včetně amatérských soutěží – a mělo by se při ní pamatovat na zvýšenou důležitost práce s mládeží, která může být snadný terč pro podvodníky pohybujícími se ve sportovním a sázkařském prostředí. To není zdaleka jen úkol pro sportovní organizace, ale také další partnery, včetně sázkových kanceláří, které musí udělat maximum pro to, aby podporovaly zodpovědné sázení, spolupracovaly se systémy upozorňujícími na možnou manipulaci sportovních událostí a dalšími orgány, důkladně

²⁴⁸ Odpověď Výboru ministrů Rady Evropy na doporučení Parlamentního shromáždění č. 2178 (2020) ze dne 1. prosince 2021 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupná z: <https://pace.coe.int/en/files/29586/html>

²⁴⁹ Tamtéž.

²⁵⁰ Doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy 2178 (2020) ze dne 1. prosince 2021 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupné z: <https://pace.coe.int/pdf/0fcf8a38d51da874a4e754c4c913fd67f0eec24b7ec1b8a2d1697d473d1a431a/recommendation%202178.pdf>

ověřovaly identitu sázejících osob²⁵¹ a minimalizovaly možnosti praní špinavých peněz prostřednictvím sázení.²⁵²

Hovoříme-li o sázkových kancelářích, je třeba zaměřit se ještě na jeden důležitý aspekt, který souvisí s jejich rolí v boji proti sportovní manipulaci. Jakkoliv je důležitá změna vnímání postavení sázkových kanceláří na partnera v boji proti sportovní manipulaci, je třeba revidovat bezprecedentní růst jejich vlivu na sportovní prostředí v posledním desetiletí. Všudypřítomná loga sázkových kanceláří a jejich názvy ve jménech klubů i sportovních soutěží a obrovské reklamní kampaně ve spojitosti se sportovními událostmi – to vše normalizuje současnou vysokou propojenost světa sportu a sázkového byznysu. I sázkové kanceláře přitom uznávají, že některé jimi nabízené produkty zvyšují riziko ovlivňování sportovních událostí. Zejména jde o sázky na určité okolnosti v průběhu utkání (*side bets*), které jsou často předmětem v kapitole druhé zmiňovaného spot-fixingu (tj. ovlivnění průběhu sportovních událostí) a celkový koncept sázení v průběhu sportovní události (*live betting*). Citlivá regulace, jejíž součástí bude taktéž vyhodnocení toho, zda jsou některé typy sázek legitimním naplněním principu svobody podnikání té či oné sázkové kanceláře nebo zda představují neúměrné riziko sportovní manipulace, by měla být součástí takové evaluace. A na ní mohou navázat příslušné legislativní změny. V některých zemích můžeme už teď pozorovat úpravy legislativy v oblasti zákazu propagace sázení prostřednictvím reklamy, které jdou nad rámec toho, co požaduje samotná Úmluva.²⁵³ Obdobnou pozornost je třeba věnovat možnému střetu zájmu, když sportovní kluby nebo samotné sportovce sponzoruje sázková kancelář. Ani tady by nebylo moudré (a dnes už ani představitelné) takové formy spolupráce zakazovat. Důležité je důsledně implementovat principy Úmluvy vztahující se k možnému střetu zájmu a sázkové kanceláře zapojovat do posilování sportovní integrity, a to včetně preventivních a vzdělávacích programů, které mohou pomoci financovat.

²⁵¹ Za dodržení příslušných pravidel k ochraně osobních údajů.

²⁵² Zpráva kulturní, vědecké, vzdělávací a mediální komise Rady Evropy Doc. 15116 ze dne 15. června 2020 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*, str. 14. Dostupná z: <https://pace.coe.int/en/files/28648/html>

²⁵³ Tamtéž, str. 15.

V neposlední řadě je pro řádnou implementaci Úmluvy nezbytné fungování již zmíněných follow-up orgánů, v čele s Macolinským výborem a funkční sítí národních platforem. Před všemi zainteresovanými stranami je ještě spousta práce co do přesného vymezení, která jednání potencionálně související se sportovní manipulací spadají pod definici ovlivňování sportovních událostí představenou Úmluvou a která nikoliv. Výborným zdrojem informací je v tomto ohledu rozrůstající se sekce webových stránek Rady Evropy shromažďující řadu dokumentů a analýz, které souvisejí s výkladem sportovní manipulace a rozvíjejí ustanovení Úmluvy. Vhodným příkladem může být dokument zabývající se typologií různých druhů sportovní manipulace (*Typology Framework*), který může jednotlivým zainteresovaným stranám pomoci rozklíčovat jednotlivé typy podvodného jednání, kterému mohou čelit.²⁵⁴

7.4 Doporučení pro Českou republiku

Česká republika doposud nepatřila k zemím, které by alespoň v legislativní rovině prevence ovlivňování sportovních událostí hýřily aktivitou. Definice ovlivňování sportovních událostí se v zákoně o sportu ani přes určité pozitivní náznaky s ohledem na jeho nedávné novelizace a vylepšení doposud neobjevila. Trestní zákoník umožňuje stíhat korupci spojenou s ovlivňováním sportovních událostí, nicméně s ohledem na dynamiku a pestrost tohoto fenoménu se absence specifického trestného činu ovlivňování sportovních událostí do budoucna může začít projevovat jako čím dál tím zřetelnější slabina. Zákon o hazardních hrách nabízí relativně slušný rámec regulující sázení. Nicméně sám nemůže zabránit tomu, že na sportovní události v České republice nebudou vypisovány sázky u méně regulovaných nebo neregulovaných sázkových kanceláří ze zahraničí. A jak vyplynulo hned z několika příkladů uvedených v této práci, fenomén sportovní manipulace Česko postihuje na nejrůznějších výkonnostních úrovních a čím dál tím více díky aktivitám zahraničních sázkových mafií.

Česká republika by tak neměla váhat, a k Úmluvě v co nejbližší době přistoupit. Tímto krokem bude vyjádřena nejen politická vůle s ovlivňováním sportovních událostí bojovat jakožto s mezinárodním fenoménem, ale především dojde k přijetí rámce,

²⁵⁴ COUNCIL OF EUROPE. *Typology of Sports Manipulations Interactive Typology Tool*, 2020. Dostupný z: <https://rm.coe.int/interactive-typology-tool-final-version-june-2020/16809eb82c>

který při řádné implementaci vytváří unikátní příležitosti pro prevenci, spolupráci a stíhání jednání v oblasti sportovní manipulace.

Již před samotným přistoupením k Úmluvě lze začít zvažovat jednotlivé kroky, ke kterým tato mezinárodní smlouva vybízí. Jedním z nich je bezesporu vyřešení otázky, jaký subjekt by byl pověřen výkonem funkce národní platformy. Podle zkušeností z jiných států by tuto funkci mohl vykonávat orgán Českého olympijského výboru nebo Národní sportovní agentury.²⁵⁵ Sportovní organizace a sázkové kanceláře by měly převzít daleko aktivnější úlohu v oblasti prevence sportovní manipulace, a to jak formou osvětových kampaní pro sportovce tak zároveň i sázkaře. Osoby z řad sportovců, kteří se rozhodnou o sportovní manipulaci informovat, by k tomu měly mít k dispozici snadnou a diskrétní možnost. Vedle zřizování funkcí ombudsmanů pro posílení sportovní integrity se jako praktičtější jeví spíše třeba mobilní aplikace, jak je tomu v některých zahraničních zemích.²⁵⁶ Úprava právních předpisů k naplnění harmonizačních požadavků dle Úmluvy, zejména v oblasti sjednocení definice pojmu ovlivňování sportovní událostí a zavedení trestného činu ovlivňování sportovních událostí, by pak byla dalším vítaným krokem. Klíčem pro posílení sportovní integrity v Česku je pak zvýšený důraz na to, že Úmluva je do jisté míry „živoucí instrument“ a pro její dobrou implementaci i spolupráci s dalšími subjekty z celého světa je zásadní aktivní participace v mechanismech, které vytváří, ať už jde o Macolinský výbor nebo třeba národní platformy.

7.5 Blýská se na lepší časy. Anebo ne?

To, že se situace jak v České republice tak i dalších státech EU začíná otáčet k lepšímu, by šlo usuzovat taktéž z posledního setkání Kodaňské skupiny, které se uskutečnilo 17. – 18. října 2022 ve Štrasburku. Hned první bod dokumentu T-MC-GOC(2022)12 ze dne 18. října 2022 shrnujícího závěry ze setkání (dále jen „Závěry“) zmiňuje, že Kodaňská skupina ocenila historicky první účast zástupců České republiky,

²⁵⁵ Funkce národních platform vykonávají v zemích, které přistoupily k Úmluvě např. olympijské výbory, ministerstva, která jsou gestory sportovní agendy nebo anti-dopingové výbory. Viz Webinar: *The Role of National Olympic Committees within a National Co-operation Framework* Dostupný z: *The Role of National Olympic Committees within a National Co-operation Framework – Newsroom* (coe.int)

²⁵⁶ Např. v Belgii je zřízená anonymní horká linka a ve Finsku pracují s mobilní aplikací, která umožňuje anonymně upozornit na možnou sportovní manipulaci. Viz GLOBAL LOTTERY MONITORING SYSTEM. *GLMS Thematic Report*, str. 3. [online]. [cit. 2022-25-11]. Dostupný z: *Macolin-RoadMap_GLMSThematic-Report_Final.pdf* (glms-sport.org)

stejně jako Chorvatska, Litvy, Lucemburska a Severní Makedonie (v roli pozorovatelů).²⁵⁷

Ke stavu podpisů a ratifikací Úmluvy se pak konkrétně vyjadřuje bod 22 Závěrů, ve kterém Kodaňská skupina vyzdvihuje význam dopisu od jejích členů a členů Follow-up Committee adresovaného zemím, které úmluvu ještě neratifikovaly, popř. k ní vůbec nepřistoupily. Právě tento čin měl mít podíl na tom, že se setkání Kodaňské skupiny v roli pozorovatele poprvé zúčastnily výše zmíněné státy včetně České republiky. Tu na setkání zastupoval Tomáš Fíbek z Národní sportovní agentury.

Na konci října 2022 Úmluvu nově podepsalo Turecko a Severní Makedonie, na počátku listopadu ji ratifikoval Island.²⁵⁸ Ratifikační procesy se dále posunuly také v Austrálii, Francii, Německu, Nizozemsku a Spojeném království.²⁵⁹ V Německu se zároveň rozběhla debata o částečném zákazu reklamy na sportovní sázení.²⁶⁰

S optimismem je však třeba i nadále spíše šetřit. Přes veškeré zmíněné dílčí pokroky se hromadné přistupování k Úmluvě zatím (stále) nekoná. Zdroj dobře obeznámený s posledním vývojem kolem Úmluvy²⁶¹ mě v osobním rozhovoru věnovaném aktuální situaci stran rozšíření jejích signatářů upozornil, že popsaná patová situace na půdě EU progres Úmluvy přibrzdila více, než se může na první pohled zdát. Státy se vydaly různými cestami, jak tuto situaci řešit (viz skupiny „macolinistů“ a „pragmatiků“) a na konstruktivní diskusi vedoucí ke společnému postupu se jakoby pozapomnělo. Ačkoliv Posudek 1/19 otevřel cestu, jak tuto situaci teoreticky obejít, klíč ke skutečnému odblokování situace spočívá ve vyřešení maltského odporu ke spokojenosti dosavadních signatářů Úmluvy i maltských státních představitelů. Takový výsledek se přitom nebude rodit lehce, neboť může znamenat zásah do dosavadního textu Úmluvy nebo jiné ústupky

²⁵⁷ GROUP OF COPENHAGEN. *Advisory Group to the Follow-up Committee on the Manipulation of Sports Competitions 3rd meeting 17-18 October – List of Decisions*. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-goc-2022-12-en-list-of-decisions-3rd-meeting/1680a8aefa>

²⁵⁸ COUNCIL OF EUROPE. *Iceland joins the Saint-Denis and Macolin Conventions* [online]. [cit. 2022-16-12]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/sport/-/iceland-joins-the-saint-denis-and-macolin-conventions>

²⁵⁹ GROUP OF COPENHAGEN. *Advisory Group to the Follow-up Committee on the Manipulation of Sports Competitions 3rd meeting 17-18 October: List of Decisions*. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-goc-2022-12-en-list-of-decisions-3rd-meeting/1680a8aefa>

²⁶⁰ Tamtéž.

²⁶¹ Zdroj si pro příslušnost k organizaci zapojené do setkání relevantních pracovních skupin pro implementaci Úmluvy nepřál být pro účely vyjádření jeho osobního názoru v této práci jmenován.

pro maltskou stranu, případně projevení doposud nepoznané flexibility a politické vůle ze strany Malty.²⁶²

Přes veškeré pokroky je tak před Úmluvou ještě dlouhá cesta ke skutečnému úspěchu na poli boje proti ovlivňování sportovních událostí. Míč je však v tomto případě nikoliv na straně unikátního mezinárodně-právního instrumentu, ale zejména jednotlivých zainteresovaných subjektů, včetně jednotlivých států. Pokud si jejich představitelé uvědomí závažnost hrozby pro sportovní integritu a potenciál, který pro jeho ochranu představuje Úmluva, bude vše na dobré cestě.

²⁶² On-line rozhovor uskutečněný dne 15. prosince 2022 se zástupcem organizace zapojené do setkání relevantních pracovních skupin pro implementaci Úmluvy.

Závěr

Cílem této rigorózní práce bylo poskytnout čtenáři ucelený vhled do problematiky mezinárodně-právního rozměru boje proti ovlivňování sportovních událostí. Ovlivňování sportovních událostí je negativní jev ohrožující sportovní integritu i právem chráněné zájmy, který se s rostoucí popularitou sportu a objemu v něm proudících finančních prostředků rozvinul do mimořádně závažných forem. Toto jednání spočívá v úmyslné dohodě, konání nebo opomenutí, které směřuje k ovlivnění průběhu nebo výsledku sportovní události v úmyslu úplně nebo částečně odstranit nejistotu, která je se sportem běžně spojena, za účelem dosažení neoprávněného prospěchu pro sebe nebo pro jiného.

Nejprve se tato práce zaměřila na vztah sportu a práva a prostředky, jakými lze proti sportovní manipulaci bojovat v rovině sportovních norem. Pro správné pochopení dané problematiky jsem se v úvodní části práce podrobně věnoval také popisu samotného fenoménu ovlivňování sportovních událostí. Držel jsem se při tom základního dělení sportovní manipulace dle toho, zda k ní dochází s primárním účelem dosažení sportovního úspěchu (např. vítězství ve sportovním utkání) nebo majetkové výhody (výhra finančních prostředků ze sázky u sázkové kanceláře). Dílčím závěrem práce je v tomto ohledu skutečnost, že ovlivňování sportovních událostí s primárním účelem dosažení majetkové výhody v posledních přibližně dvou desetiletích vzrostlo co do počtu případů i způsobů, jak lze na takovém jednání profitovat. Nárůst počtu sázkových kanceláří, široká nabídka sportovních událostí v jejich portfoliu a sázkových příležitostí v rámci jednotlivých sportovních událostí (např. možnost vsázet na první rohový kop nebo žlutou kartu ve fotbalovém utkání) v kombinaci s rozmachem online sázení se stala lákavým terčem pro sázkové podvodníky. Zejména možnost vsázet na sportovní události konané po celém světě z domova prostřednictvím internetu – a leckdy u sázkových kanceláří, které své klienty prakticky nijak neprověřují a zároveň fungují mimo jakoukoliv veřejnou kontrolu - umožnila takovým jednotlivcům nebo skupinám ze sportovní manipulace dlouhodobě profitovat. Předložená rigorózní práce podrobně popisuje, že ve většině případů jsou do takového ovlivňování sportovních událostí zapojeny rozvětvené skupiny osob, které nezřídka působí na více kontinentech a hned v několika zemích. V takovém případě je prakticky nemožné, aby ovlivňování

sportovních událostí čelil sportovní sektor samostatně bez ingerence právních předpisů a veřejných autorit. Proto v práci dostává prostor také rozbor toho, jak je ovlivňování sportovních událostí postihnutelem prostřednictvím právních předpisů. Důraz je kladen zejména na trestněprávní předpisy v České republice, opomenutá však není ani role správního práva, konkrétně regulace sázení prostřednictvím zákona o hazardních hrách. S ohledem na mezinárodně-právní zaměření práce nechybí ani pohled do zahraničních právních řádů. Ten ukazuje, že jednotlivé země i právní kultury se k postihu ovlivňování sportovních událostí staví mnohdy odlišněji, než by se dalo očekávat.

Je to pak právě rozdílnost ve vnímání fenoménu sportovní manipulace napříč právními řády mezinárodního společenství a přeshraniční charakter ovlivňování sportovních událostí za účelem zisků z výher u sázkových společností, který byl primární motivací k tomu, abych v hlavní části této práce analyzoval mezinárodně-právní rámec boje proti ovlivňování sportovních událostí. Nejprve se v tomto ohledu práce věnuje představení mezinárodně-právních instrumentů, které lze pro jejich zaměření v určitých případech aplikovat také na problematiku související se sportovní manipulací. Zřejmě nejvýznamnější postavení má v tomto ohledu Úmluva OSN o boji proti korupci. Instrument přijatý 188 státy jeho signatářům ukládá konkrétní kroky v oblasti postihování korupčního jednání, které je s ovlivňováním sportovních událostí v převážné většině případů spojeno. Úmluva OSN o boji proti korupci dala zároveň vzniknout Konferenci členských států, která se v rámci své činnosti zaměřila také na problematiku korupce ve sportu a ovlivňování sportovních událostí.

Jediným mezinárodně-právně závazným instrumentem zaměřeným specificky na boj s ovlivňováním sportovních událostí je však Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí. Také z toho důvodu jí v práci věnuji náležitý prostor. Tato mezinárodní smlouva, která po svém přijetí v roce 2014 vstoupila v účinnost v roce 2019, je jedinečná pro svou komplexnost. Vedle sjednocení klíčových pojmů se Úmluva věnuje oblastem prevence, sankcí a vymáhání práva a přináší určité harmonizační prvky do kriminalizace ovlivňování sportovních událostí. Jejím největším přínosem je však nastavení robustního rámce pro mezinárodní spolupráci a výměnu informací, ve které se počítá s řadou zainteresovaných subjektů. Mezi ně Úmluva vedle státních orgánů (včetně policie a soudů), specializovaných mezivládních institucí zaměřených na

vymáhání práva a sportovních organizací řadí také (regulované) sázkové kanceláře, které vnímá jako důležitého partnera v boji proti sportovní manipulaci.

Přijetí Úmluvy bylo nepochybně významným úspěchem v boji za posílení sportovní integrity. Prvotní nadšení těch, kteří stáli u jejího vzniku a odhodlání řady států, které se k ní chystaly co nejdříve přistoupit, se však bohužel záhy rozměnilo zejména z politických důvodů, které blíže rozebírá poslední kapitola této práce. Navzdory dosavadnímu počtu 41 signatářů a pouhých 8 ratifikací však Úmluva od svého vzniku inspirovala pozitivní změny v právních rádech jednotlivých států, pravidel sportovních organizací i sázkových kanceláří. Síť národních platforem zřízená Úmluvou představuje bezprecedentní komunikační prostředek pro subjekty zainteresované v boji proti ovlivňování sportovních událostí. Lze tak pouze doufat, že praktické výhody Úmluvy převáží nad zdrženlivostí některých států, ať již má původ v ochraně národních zájmů nebo pouhé nízké prioritizaci, které v některých zemích boj s ovlivňováním sportovních událostí musí nadále čelit. Věřím, že příkladnější úlohu v této otázce brzy sehraje i Česká republika. Ta je na přijetí Úmluvy v mnohých ohledech připravena a vzhledem k přibývajícím případům ovlivněných sportovních událostí na našem území s mezinárodním charakterem by měla mít co nejméně důvodů s tímto krokem otálet.

Seznam zkratek

AFC - Asijská fotbalová konfederace (*Asian Football Confederation*)

CAS - Rozhodčí soud pro sport (*Court of Arbitration for Sport*)

EU - Evropská unie

Europol - Evropský policejní úřad (*The European Police Office*)

FAČR - Fotbalová asociace České republiky

FIFA - Mezinárodní federace fotbalových asociací (*Fédération Internationale de Football Association*)

ICC - Mezinárodní kriketová federace (*International Cricket Council*)

IFA - Irská fotbalová asociace (*Irish Football Association*)

Interpol - Mezinárodní organizace kriminální policie (*International Criminal Police Organization*)

MOV - Mezinárodní olympijský výbor (*International Olympic Committee*)

OSN - Organizace spojených národů (*United Nations*)

SDEU - Soudní dvůr Evropské unie (*Court of Justice of the European Union*)

SFEU - Smlouva o fungování Evropské unie (*Treaty on the Functioning of the European Union*)

UNDOC - Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (*United Nations Office on Drugs and Crime*)

UEFA - Unie evropských fotbalových asociací (*Union of European Football Associations*)

UNESCO Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (*United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*)

UNDP - Rozvojový program OSN (*United Nations Development Programme*)

WADA - Světová antidopingová agentura (*World Anti-Doping Agency*)

WFP - Světový potravinový program (*World Food Programme*)

WHO - Světová zdravotnická organizace (*World Health Organization*)

Istanbulská úmluva - Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí

Konference – Konference členských států

Novela zákona o sportu - zákon č. 230/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb. o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů

Občanský zákoník - zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Posudek 1/19 – Posudek SDEU 1/19 ze dne 6. října 2021

Rezoluce 7/8 – rezoluce OSN 7/8 o korupci ve sportu, přijatá na konferenci ve Vídni v roce 2017

Rezoluce 8/4 – rezoluce OSN 8/4 na ochranu sportu před korupcí, přijatá na konferenci v Abu Dhabí v roce 2019

Sportovní organizace – nevládní sportovní organizace

Trestní zákoník - zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Úmluva – Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí

Úmluva proti korupci – Úmluva OSN o boji proti korupci

Úmluva proti organizovanému zločinu - Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu

Výbor – Macolinský výbor

Zákon o hazardních hrách - zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o sportu - zákon č. 115/2001 Sb. o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů

Závěry - dokument T-MC-GOC(2022)12 ze dne 18. října 2022 shrnující závěry ze setkání Kodaňské skupiny konané 17-18. října 2022 ve Štrasburku

Seznam použité literatury a pramenů

I. Učebnice, monografie a komentáře

ANDERSON et al. (eds.), *Sports Betting: Law and Policy*. ASSER International Sports Law Series. The Hague: T.M.C. ASSER PRESS, 2012, ISBN: 978-9067047982

BUY, F., MARMAYOU, J., PORACCHIA, D. et al. *Droit du sport*. Paris: Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2006

ČEPELKA, Čestmír a ŠTURMA Pavel. *Mezinárodní právo veřejné*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, ISBN: 978-80-7400-721-7

FELT, Karel. *Fotbal v chapadlech korupce: historie uplácení v českém fotbale od první republiky po současnost*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3511-8

GARDINER, Simon. et al. *Sports law*. 4. vyd. New York: Routledge, 2012. 606 s. ISBN 978-0-415-59183-6

GANGER, Jiří. *Match fixing a jeho trestněprávní aspekty*. Brno, 2018. Diplomová práce (Mgr.). Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2018-31-03

HABERFELD, M., SHEEHAN, D., eds. *Match-fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement and Prevention Strategies*. New York: Springer, 2013

HAMERNÍK, Pavel. *Sportovní právo. Hledání rovnováhy mezi specifickou sportovní úpravou a platným právem*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2012. ISBN 978-80-87439-07-4

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE and UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. *Criminalization approaches to combat matchfixing and illegal/irregular betting*, Lausanne and Vienna, 2013

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, ISBN 978-80-87576-64-9

KUKLÍK, Jan a kol. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5

LEBL, Ondřej. *Mezinárodní právo s důrazem na problematiku dopingu ve sportu*. Praha, 2015. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra mezinárodního práva, 2015-11-11

NOVOTNÝ, Oto a kol. *Trestní právo hmotné. II. díl Zvláštní část. 4. přepracované vydání*. Praha: ASPI Publishing, 2004

STEELE, Stacey. and OPIE, Hayden.: *Match Fixing in Sport: Comparative studies from Australia, Japan, Korea and Beyond*, Oxfordshire and New York: Routledge, 2018, ISBN: 978-0-415-78530-3

UNITED NATIONS. *Legal Approaches To Tackling The Manipulation of Sports Competitions: A Resource Guide*, Vienna, 2021

WOSKA, Jan. *Ovlivňování průběhu nebo výsledku sportovních událostí a jeho trestněprávní posouzení*. Praha, 2016. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra trestního práva, 2016-06-04

II. Odborné články

ASIAN RACING FEDERATION. *Illegal betting in an Asian context*, 2018. [online]. [cit. 2022-25-11].

Dostupný z: https://assets-global.website-files.com/5f8e2bde2b2ef4841cd6639c/5fd822759fef2e07d6c91c99_Illegal%20Betting%20in%20an%20Asian%20Context.pdf

COUNCIL OF EUROPE. *Panorama of the Macolin Convention*, Strasbourg, 2020. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-2020-47-panorama-of-the-macolin-convention/16809ed38e>

COUNCIL OF EUROPE, *Keep Crime Out of Sport+ project*, [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: KCOOS+ project (coe.int)

DIACONU, M., KUWELKAR, S., KUHN, A., *The court of arbitration for sport jurisprudence on match-fixing: legal update*, I.S.L.J., 2021/1

EUROPEAN COMMISSION. THE FRENCH INSITUTE FOR STRATEGIC AFFAIRS. *Preventing Criminal Risks Linked to the Sports Betting Market: Final Report*, 2017. [online]. [cit. 2022-20-11].

Dostupný z: https://www.iris-france.org/wp-content/uploads/2017/06/PRECRIMBET_2017_FINAL.pdf

GLOBAL LOTTERY MONITORING SYSTEM. *GLMS Thematic Report*. [online]. [cit. 2022-25-11]. Dostupný z: [Macolin-RoadMap_GLMSThematic-Report Final.pdf \(glms-sport.org\)](#)

GLOBAL LOTTERY MONITORING SYSTEM. *GLMS Monitoring and Intelligence Report*, 2019. [online]. [cit. 2022-25-11]. Dostupná z:

https://gallery.mailchimp.com/d3dd17a9afdcf674100aa8954/files/c3d8331c-10b8-4ff0-b132-ee46a8aedee3/20_GLMS_2019MonitoringIntelligenceReport_final.01.pdf

HILL, Declan. *How Gambling Corruptors Fix Football Matches*. *European Sport Management Quarterly*. 2009, 9(4), 411-432. ISSN 1618-4742

HILL, Declan. *Jumping into Fixing. Trends in Organized Crime*. National Strategy Information Center, Springer Verlag, 2015, 18(3), 212-228. ISSN 1084-4791

MINISTERSTVO FINANCÍ. *Sektorová analýza zaměřená na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupci ve sportovním prostředí*. Praha 2017. [online]. [cit. 2022-18-11]. Dostupná z: https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_1_Analyza.pdf

PARK, Jaye et. al. *How should sport match fixing be classified?* in *Cognet Social Sciences*, 1573595, DOI:10.1080/23311886.2019.1573595. [online]. [cit. 2022-18-11]. Dostupný z: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/23311886.2019.1573595?needAccess=true>

UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. *Transtnational Organized crime: the globalized illegal economy*, Factsheet. [online]. [cit. 2022-10-11]. Dostupný z: <https://www.unodc.org/toc/en/crimes/organized-crime.html>

WOSKA. Jan. *Ovlivňování sportovních událostí: sport v ohrožení* in Zpravodaj České unie sportu 7/2016, Praha, 2016. Dostupný z: <https://www.cuscz.cz/files/1899ZGZ.pdf>

III. Právní předpisy

Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 230/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů

Důvodová zpráva k zákonu č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách

Důvodová zpráva k zákonu č. 230/2016, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

IV. Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. října 2007, sp. zn. 3 Tdo 510/2007

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2007, sp. zn. 6 Tdo 1297/2007

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2011, sp. zn. 28 Cdo 2304/2011

V. Mezinárodní dokumenty, právní předpisy a judikatura

COUNCIL OF EUROPE. *Explanatory Report to the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*. Dostupná z: <https://rm.coe.int/16800d383f>

COUNCIL OF EUROPE. *Guidelines for States interested in signing, ratifying, accepting or approving the Convention on the Manipulation of Sports Competitions T-MC(2019)84* (CETS n°215)

COUNCIL OF EUROPE. *Typology of Sports Manipulations Interactive Typology Tool*, 2020. Dostupný z: <https://rm.coe.int/interactive-typology-tool-final-version-june-2020/16809eb82c>

GROUP OF COPENHAGEN. *Advisory Group to the Follow-up Committee on the Manipulation of Sports Competitions 3rd meeting 17-18 October: List of Decisions*. Dostupný z: <https://rm.coe.int/t-mc-goc-2022-12-en-list-of-decisions-3rd-meeting/1680a8aefa>

Doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy 2178 (2020) ze dne 1. prosince 2021 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupné z: <https://pace.coe.int/pdf/0fcf8a38d51da874a4e754c4c913fd67f0eec24b7ec1b8a2d1697d473d1a431a/recommendation%202178.pdf>

Evropská charta sportu, *European Sports Charter*. Dostupná z: <https://www.msmt.cz/file/38361>

Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí, *Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions*. Dostupná z: <https://rm.coe.int/16801cdd7e>

Memorandum o porozumění mezi Radou Evropy a Evropskou Unií z 23. 5. 2007. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16804e437b>

Návrh rozhodnutí Rady o podpisu jménem Evropské unie Úmluvy Rady Evropy o boji proti manipulaci se sportovními soutěžemi, pokud jde o otázky, které souvisejí s trestním právem hmotným a justiční spoluprací v trestních věcech. Dostupný z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015PC0086&from=NL>

Smlouva o Evropské unii, *Treaty on European Union*. Dostupná z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=cs>

Smlouva o fungování Evropské unie, *Treaty on Functioning of the European Union*.
Dostupná z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012M/TXT&from=cs>

Olympijská charta, *Olympic Charter*. Dostupná z: <https://olympics.com/ioc/olympic-charter>

Odpověď Výboru ministrů Rady Evropy na doporučení Parlamentního shromáždění č. 2178 (2020) ze dne 1. prosince 2021 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupná z: <https://pace.coe.int/en/files/29586/html>

Rezoluce 8/4 na ochranu sportu před korupcí, přijatá na konferenci v Abu Dhabi v roce 2019, *Resolution 8/4 adopted by the Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption at its eighth session*. Dostupná z: https://www.unodc.org/documents/Safeguardingsport/Documents/UNCAC_-_resolution_8-4.pdf

Rezoluce OSN 73/24 o sportu jako nástroji udržitelného rozvoje

Rezoluce 73/190 o prevenci a boji s korupcí a navrácení majetku získaného korupčním jednáním

Rozsudek ESD 36/74 ve věci *Walrave a Koch* ze dne 12. ledna 1974, ECLI:EU:C:1974:140. Dostupný z: <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?jsessionid=20A142366087076CACDE1FC20A8714D4?text=&docid=88848&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=285253>

Rozsudek ESD 415/93 ve věci *Bosman* ze dne 15. prosince 1995, ECLI:EU:C:1995:463. Dostupný z: <https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=99445&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=287498>

Sejdič a Finci proti Bosně a Hercegovině, stížnosti č. 27996/06 a 34836/06, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. prosince 2009. Dostupný z: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-96491%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-96491%22]})

Tisková zpráva SDEU č. 176/21 ze dne 6. října 2021 k Posudku SDEU 1/19 Istanbulská úmluva, Dostupná z: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2021-10/cp210176cs.pdf>

Úmluva OSN proti korupci, *United Nations Convention against Corruption*. Dostupná z <https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>

Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, *United Nations Convention against Transnational Organized Crime*. Dostupná z:

<https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>

Zákon o sportu (Polsko), *Ustawa o sporcie*. Dostupná z:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20101270857/U/D20100857Lj.pdf>

Zákon č. 144/2015 Z.z. o športe (Slovensko). Dostupný z:

<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-440>

Zpráva kulturní, vědecké, vzdělávací a mediální komise Rady Evropy Doc. 15116 ze dne 15. června 2020 *Time to act: Europe's political response to fighting the manipulation of sports competitions*. Dostupná z: <https://pace.coe.int/en/files/28648/html>

VI. Internetové zdroje

BBC. *Fifa: Kosovo and Gibraltar become members of world governing body* [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupný z: <https://www.bbc.com/sport/football/36290169>

BRENTIN, Dario. *Kosovo is a full member of the IOC. So what?* [online]. [cit. 2022-02-28]. Dostupný z: <https://blogs.lse.ac.uk/lsee/2014/12/13/kosovo-is-a-full-member-of-the-ioc-so-what/>

CARPENTER, Kevin. *Combating Match-fixing in Sport - a Guide to the Council of Europe's Convention on the Manipulation of Sports Competitions* [online]. 2014 [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <http://www.lawinsport.com/blog/kevin-carpenter/item/combating-match-fixing-in-sport-a-guide-to-the-council-of-europe-s-convention-on-the-manipulation-of-sports-competitions>

CNN. *Referee! How Wilson Raj Perumal made football pay the penalty* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.cnn.com/2014/08/28/sport/football/match-fixing-wilson-raj-perumal-referee-corruption/index.html>

COUNCIL OF EUROPE. *Chart of signatures and ratifications of Treaty 215* [online]. [cit. 2022-17-08]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatyenum=215>

COUNCIL OF EUROPE. *Iceland joins the Saint-Denis and Macolin Conventions* [online]. [cit. 2022-16-12]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/sport/-/iceland-joins-the-saint-denis-and-macolin-conventions>

COUNCIL OF EUROPE COUNCIL OF EUROPE. *Parties and Bodies* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/sport/macolin-parties-and-bodies>

COUNCIL OF EUROPE. *The Role of National Olympic Committees within a National Co-operation Framework* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/sport/-/the-role-of-national-olympic-committees-within-a-national-co-operation-framework>

COUNCIL OF EUROPE. *Who we are* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.coe.int/en/web/about-us/who-we-are>

ČESKÁ UNIE SPORTU, Tisková zpráva: *Česká unie sportu a Fotbalová asociace ČR pracují na národním plánu boje proti ovlivňování výsledku ve sportu* [online]. [cit. 2022-02-24] Dostupný z: <http://www.cuscz.cz/novinky/cus-a-facr-bojuji-proti-ovlivnovani-vysledku-ve-sportu.html>

ČESKÁ TELEVIZE. *Obvinění zůstávají na svobodě, podezření směřuje k juniorské lize* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/obvineni-zustavaji-na-svobode-podezreni-smeruje-k-juniorske-lize/5be091620d663b6fe8291823>

DAILY MAIL. *Match-fixing in Europe is at all-time high* [online]. [cit. 2022-02-28], Dostupný z: <https://www.dailymail.co.uk/sport/sportsnews/article-10571323/Match-fixing-sport-time-high-generating-estimated-124m.html>

EUROPOL. *Update: Results from the largest match-fixing investigation in Europe*, [online]. [cit. 2022-02-27]. Dostupný z: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/update-results-largest-football-match-fixing-investigation-in-europe>

GAMBLING JUDGE. *Malta Licensed Bookmakers and Betting Sites* [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://www.gamblingjudge.com/malta-licensed-bookmakers-and-betting-sites/>

JAROŠ, Jan. *Špína na fotbalové planetě* Reportér Magazín [online]. [cit. 2022-17-11]. Dostupný z: <https://reportermagazin.cz/a/iiaxq/spina-na-fotbalove-planete>

KEA. *Match-fixing in Sport. A Mapping of Criminal Law Provisions in EU 27* [online]. [cit. 2022-02-28] Dostupný z: http://ec.europa.eu/sport/library/studies/study-sports-fraud-final-version_en.pdf

KUČERA, Vít. *Autonomie sportovních organizací. Skutečně?* Epravo.cz [online]. [cit. 2022-02-28] Dostupný z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/autonomie-sportovnich-organizaci-skutecne-92359.html>

LIDOVÉ NOVINY. *Sázkařská kauza: obviněný je i prý ligový hráč Teplic Jablonský* [online]. [cit. 2022-03-24]. Dostupný z: https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/sazkarska-kauza-obvineny-je-i-ligovy-hrac-teplic-jablonsky.A131004_161441_In-fotbal-prvni-liga_vrb

MF DNES, *Ahoj Milánku, ahoj Ivánku, vylutíme je* [online]. [cit. 2022-03-21] Dostupný z: http://fotbal.idnes.cz/ahoj-milanku-ahoj-ivanku-vyzlutime-je-d8s-/fotbal.aspx?c=A041001_073212_fotbal_rav

NEW YORK TIMES. *Soccer: German Court upholds referee's fraud conviction* – Sports – International Herald Tribune [online]. [cit. 2022-02-27]. Dostupný z <https://www.nytimes.com/2006/12/15/sports/15iht-ref.3911968.html>

PELIŠ, Michal. *Sport – kulturní fenomén* [online]. FTVS UK [cit. 2022-01-11]. Dostupný z: <http://web.ff.cuni.cz/~pelis/SpoCult.pdf>

VII. Ostatní zdroje

ANNAN, Kofi, bývalý Generální tajemník OSN. *Address at the opening of the signing conference for the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, Palermo, 12 December 2000*. Dostupný z: https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/speeches/speech_2000-12-12_1.html

Kursová a sázková hra, Prezentace Odboru 34 Ministerstva financí – Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriemi. Dostupná z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Prezentace_2016-08-08_03-Kursova-sazka-a-totalizatorova-hra_v02.pdf

On-line rozhovor uskutečněný dne 15. prosince 2022 se zástupcem organizace zapojené do setkání relevantních pracovních skupin pro implementaci Úmluvy

Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení

On-line rozhovor uskutečněný dne 27. ledna 2023 s předsedou správní rady nadace Tipsport a vedoucím oddělení komunikace Tipsport Václavem Sochořem

Shrnující zpráva z 3. mezinárodní konference o boji proti ovlivňování sportovních událostí a implementaci Macolinské úmluvy konané ve Štrasburku ve dnech 24. – 25. září 2018. Dostupná z: <https://rm.coe.int/t-mc-2018-112rev-en-strasbourg-conference-conclusion-report/168095d81c>

Webinar: *The Role of National Olympic Committees within a National Co-operation Framework*. Dostupný z: [The Role of National Olympic Committees within a National Co-operation Framework – Newsroom \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/090000016805cab91)

12th Council of Europe Conference of Ministers responsible for Sport, Belegrade, 15 March 2012). Dostupný z:

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cab91

Abstrakt

Mezinárodně-právní kontext ovlivňování sportovních událostí

Hlavním cílem předkládané práce je představit mezinárodně-právní kontext ovlivňování sportovních událostí. Jakkoliv má sportovní manipulace dlouhou historii, v posledních přibližně dvaceti letech se dramaticky rozrostla a globalizovala. Je tomu tak z řady důvodů, které souvisejí především s neustále se zvyšující komercializací sportu a rozmachem sportovního sázení. To v posledních letech zcela proměnilo pohled na sportovní manipulaci jako na problém spočívající zejména uvnitř sportovního prostředí. Vstup mezinárodních sázkových mafií na scénu jednoznačně ukázal, že ovlivňování sportovních událostí nelze efektivně čelit na úrovni jednotlivých států bez mezinárodní koordinace. Ta je nyní možná díky unikátnímu mezinárodně-právnímu instrumentu namířenému specificky na boj s ovlivňováním sportovních událostí – Úmluvě Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí.

Po představení problematiky sportovní manipulace a jejího mezinárodně-právního rozměru se tak práce věnuje zkoumání jednotlivých částí Úmluvy, jejich přínosu pro posílení sportovní integrity i mezinárodní koordinaci. V závěru pak práce popisuje reálný stav toho, jak tento instrument dokázalo využít mezinárodní společenství. Po nadějném začátku se proces mezinárodní koordinace boje proti ovlivňování sportovních událostí zpomalil, a to navzdory neustále narůstajícímu počtu případů sportovní manipulace s mezinárodním charakterem.

Práce tak zejména prostřednictvím analytické a deskriptivní metody poskytuje přehled o mezinárodně-právním rámci pro boj s ovlivňováním sportovních událostí. Vychází přitom nejen ze studia právních textů, ale také z práce s řadou doplňujících materiálů, které přinášejí vhled do problematiky sportovní manipulace, sázkového prostředí i mezinárodně-politické situace, která doposud limituje významný potenciál Úmluvy Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí.

Klíčová slova

Ovlivňování sportovních událostí

Úmluva Rady Evropy o ovlivňování sportovních událostí

Sportovní integrita

Mezinárodní právo a sport

Abstract

Manipulation of Sports Competitions in the Context of International Law

The main goal of this thesis is to examine the manipulation of sports competitions in the context of international law. Albeit the manipulation of sports has a long history, it has seen dramatic growth and globalization over the last twenty years. It is so for several reasons connected mainly with the ever-growing commercialization of sports and the boom in sports betting. In recent years, sports betting has changed the perception of the manipulation of sports competitions as being an internal matter in sports. The massive entry of global betting syndicates and fixers into the field has clearly demonstrated that sports manipulation cannot be effectively tackled on the level of individual countries without international coordination. Such coordination is now made possible thanks to a unique international-law instrument tailored to tackle manipulation of sports competitions – the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions.

After introducing the complexity of sports manipulation and its international-law dimension, the thesis examines individual parts of the convention, and its contribution to strengthening sports integrity and international cooperation. At the end, the thesis focuses on describing the extent to which the convention was utilized by the international community. After a promising start, the findings show that the process of international coordination to fight the manipulation of sports competitions has slowed down, despite the rising number of cases of sports manipulation with international character.

By using analytical and descriptive methods, the thesis offers an overview of the international law framework against the manipulation of sports competitions. It is based on the study of legal texts as well as on the research of several supplementary sources, which bring unique perspectives on the issues of sports manipulation, sports betting environment, and international politics, which limit the potential of the Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions.

Key Words

Manipulation of Sports Competitions

Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions

Sports Integrity

Sports and International Law